

УДК [51:37.016.1](075.2)
Г51

Авторський колектив:

Гісь О. М., кандидат фізико-математичних наук,
директор із навчання Школи вільних та небайдужих
Філяк І. В., учитель-методист, учитель початкових класів

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(наказ Міністерства освіти і науки України від 06.07.2018 № 734)

Гісь О. М.

Г51 Математика : підруч. для 1 кл. закл. загал. серед. освіти / О. М. Гісь,
І. В. Філяк.— Харків : Вид-во «Ранок», 2018. — 224 с. : іл.

ISBN 978-617-09-2720-0

УДК [51:37.016](075.2)

Інтернет-підтримка

Електронні матеріали
до підручника розміщено на сайті
interactive.ranok.com.ua

ISBN 978-617-09-2720-0

© О. М. Гісь, І. В. Філяк, 2018
© О. М. Гісь, ілюстрації та макет, 2018
© ТОВ Видавництво "Ранок", 2018

Привіт, друже!

Заходь у гості! У нас цікаво й весело!
Я — Математика, цариця всіх наук.
А ось мої друзі, знайомся:

Я — Професор математики.
Люблю давати дітям математичні
диктанти.

Я — Вивчайко.
Щоб добре пам'ятати, я усе записую
в довідничок.

У подорожі нам стануть у пригоді такі

умовні

позначення:

математичний
диктант

головоломка!
Добре подумай

кругові вирази

порівняй

встав знак

перевір свою увагу

1235 🛎 Урок 1. Лічба. Правила лічби 🛎 5432

Хто **позаду**?
Хто **попереду**?
Хто **за ким**?
Хто **між ким**?

Хто **праворуч**, а хто **ліворуч** від ховрашка? Перелічи всіх, крім зайчика. Хто найвищий? Хто найнижчий?

Довідничок

- Можна лічити предмети, **починаючи з будь-якого**.
- Рахуючи, **не пропускай** жодного предмета.
- **Не називай двічі** один і той же предмет.

Скільки чого? Полічи предмети.

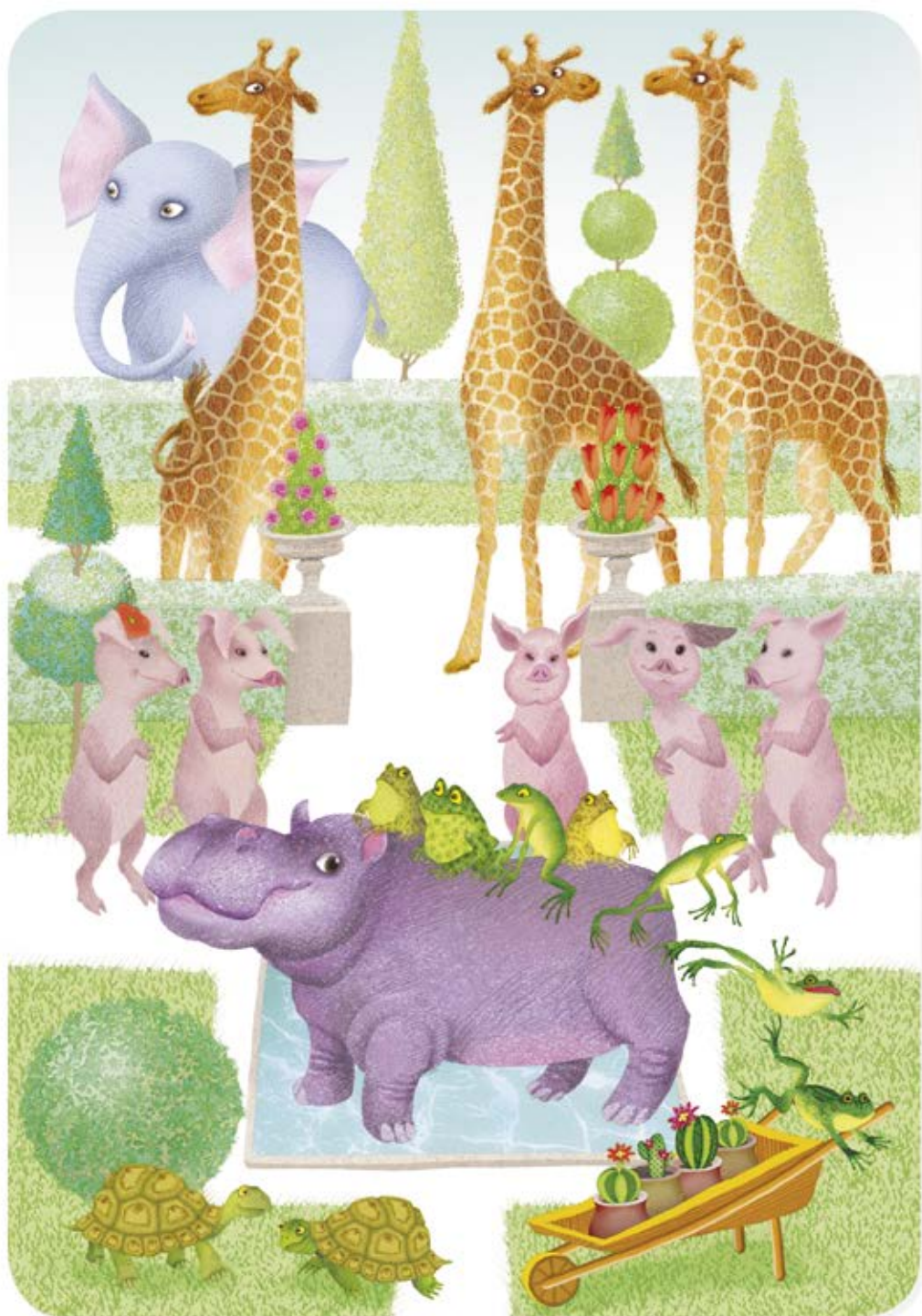

Полічи листочки, починаючи з . Скільки всього? Полічи листочки, починаючи з . Скільки всього? Відповідь різна чи однакова?

Скільки? Полічи.

Скільки білих кішок? Скільки рудих?

Довідничок

- Білих кішок і рудих кішок — **однакова кількість**, або **порівну**.
- Білих кішок **стільки ж, скільки** рудих.

Скільки песиків? Скільки кісточок?

Довідничок

- Песиків та кісточок є **різна кількість**.
- Песиків **більше, ніж** кісточок.
- Кісточок **менше, ніж** песиків.

Як зробити так, щоб кісточок стало стільки ж, скільки песиків?

Яких кульок менше — жовтих чи синіх; круглих чи «сердечок»? Яких кульок однакова кількість?

У крота-землероба є:

Чого менше — лопат чи відер? Відер чи ліхтариків?
Чого більше — лопат чи ліхтариків?

Що має забрати кріт-землероб, щоб кількість предметів стала однакою?

Що треба докупити, щоб предметів стало порівну?

Рибин менше, ніж... Рибин більше, ніж...

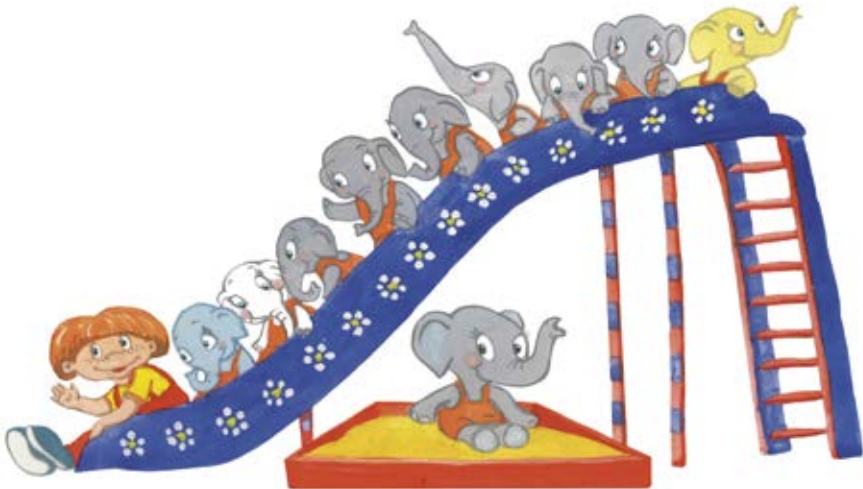

Скільки є голів? Скільки є хвостів? Чого більше? Скільки разом лапок у птахів? Скільки разом лапок у звірят? Чиїх лапок менше?

1235 Урок 3. Порядкова лічба 5432

Хто з'їжджає з гірки **першим**?

Яке слоненя з'їжджає з гірки першим? Другим? Дев'ятим? **Котрі за порядком** сірі слоненята? Де десяте слоненя? Хто **один**? Кого **багато**?

Хто першим прямує до фінішу? Хто другим? Третім? **Останнім**? А **передостаннім**? Хто летить між Івасиком-Телесиком і Карлсоном?

Котра за порядком мишка? За ким біжить третій учасник? Хто біжить за четвертим учасником? Хто попереду другого учасника, а хто позаду?

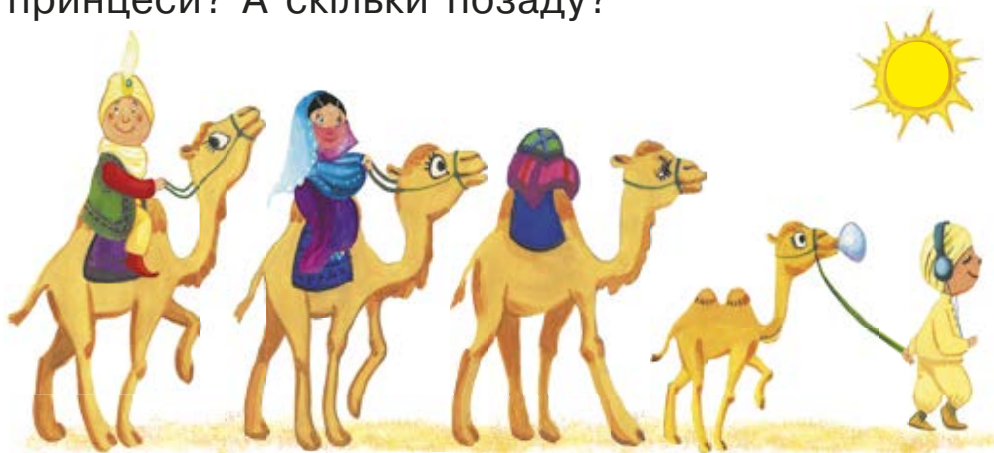
Придумай різні запитання зі словами «котра за порядком». Дай відповіді на них.

Скільки верблюдів у каравані? Хто сидить на першому верблюді? На другому? Котрим за порядком іде верблюденя? Що везе третій верблюд? Скільки верблюдів попереду принцеси? А скільки позаду?

Скільки верблюдів у каравані? Котрим за порядком іде верблюденя? Хто їде на третьому верблюді? На четвертому? Котрий верблюд везе вантаж? Скільки верблюдів попереду принцеси? А скільки позаду?

Що є **одне**?

Чого більше ніж одне?

Довідничок

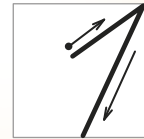
Числа на письмі
позначаються **цифрами**.

один

цифра

один

Скільки синіх слоників? Скільки слоників лежить?

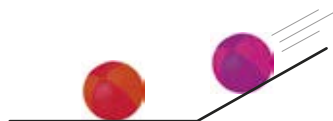
Ящірка та мишка бігли наввипередки. Яке місце посіла ящірка, якщо вона прибігла до фінішу не останньою?

Скільки покупців у черзі? Хто перший? Хто купує щось одне? Якщо мавпочка вийде з черги, то котрим за порядком буде півник?

1235 Урок 5. Число 2. Цифра 2 5432

Хто один? Кого **двоє**?

два	цифра
	два
	

Доповни речення:

Число 2 **слідє** за числом .

Число 1 **передє** числу .

Було

1

Що змінилось?

1 і 1

Стало

2

1 і 1 — це 2. Жабок стало **на одну більше**, або стільки ж та ще одна. **2 більше, ніж 1.**

Було

2

Що змінилось?

2 без 1

Залишилося

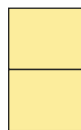
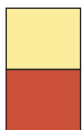

1

2 без 1 — це 1. Тварин стало **на одну менше**, або стільки ж без одної. **1 менше, ніж 2.**

Перемалюй стовпці у зошит і розфарбуй решту так, щоб усі стовпці були різні. Клітинку можна розфарбувати або жовтим, або червоним кольором.

Склади за малюнком розповідь зі словами: один, два, перший, другий, останній, позаду, попереду, однакова кількість.

Було

Що змінилось?

Стало

Довідничок

1 і 1 — це 2

Запис

$$1 + 1 = 2$$

читається так:

Один плюс один дорівнює два.

Було

Що змінилось?

Залишилось

Довідничок

2 без 1 — це 1

Запис

$$2 - 1 = 1$$

читається так:

Два мінус один дорівнює один.

 Доповни усно записи. Прочитай їх і перепиши.

Було

Що змінилось?

Стало

1 ○ 1 ○ 2

Було

Що змінилось?

Залишилось

2 ○ 1 ○ 1

¹235 Урок 7. Число 3. Цифра 3 ⁵4³2

Хто є один? Що є одне?
Кого і чого є два? **Три?**

Розглянь малюнки і прочитай записи до них.

1

2

1 менше, ніж 2. Запис: $1 < 2$.

2 більше, ніж 1. Запис: $2 > 1$.

3

3

Три дорівнює трьом.

Запис: $3 = 3$.

Довідничок

Знак **більше**

Знак **менше**

Знаки $>$ і $<$ подібні на відкриті дзьобики пташок. Вони відкривають дзьобик у бік більшого числа, наче хочуть його надкусити: $2 > 1$, $1 < 3$.

Прочитай записи.

$3 > 1$

$1 < 3$

$3 > 2$

$2 < 3$

$2 = 2$

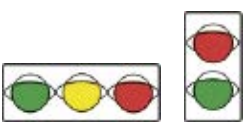
$1 = 1$

Доповни записи. Запиши їх.

$2 > 1$

$3 \bigcirc \bigcirc$

$\square \bigcirc \square$

$\square \bigcirc \square$

Порівняй кількість вагонів. Зроби записи.

=

=

Що можна зробити, щоб яблук стало більше, ніж груш?
Придумай два способи.

Урок 9. Число 4. Цифра 4

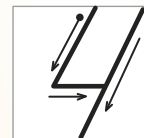
Хто є один?
Чого є два?
Три? **Чотири?**

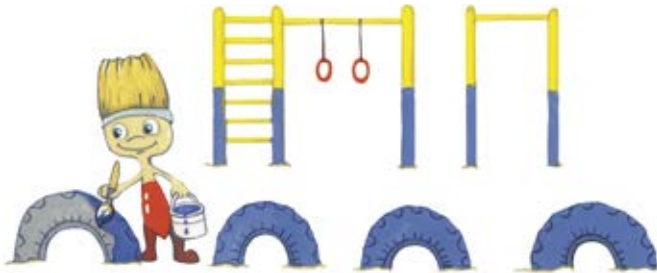
чотири

цифра
чотири

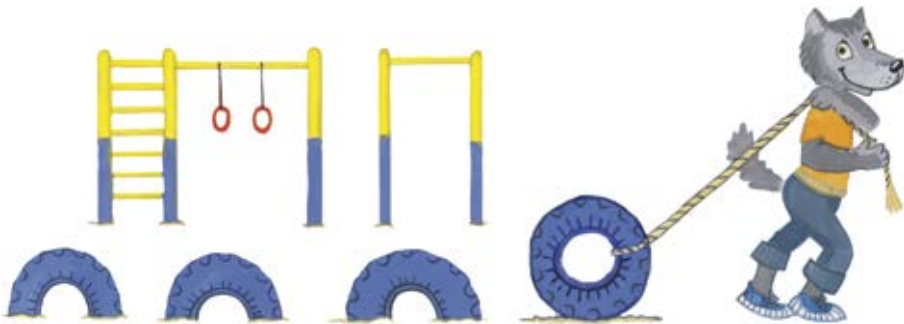

Як із трьох отримали 4? Як із числа 4 отримали 3?

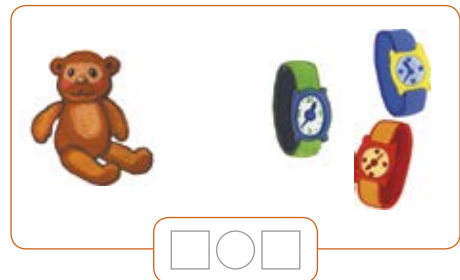
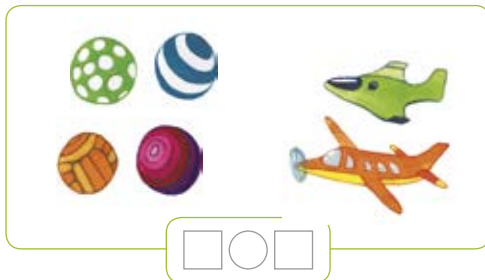

$$3 + 1 = 4$$

$$4 - 1 = 3$$

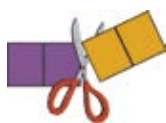
☹️ Порівняй і зроби записи у зошиті.

Доповни записи за малюнками.

$2 + \square = \square$

$4 - \square = \square$

$\square + \square = \square$

$\square - \square = \square$

Запиши числа від 1 до 4 у порядку зростання, а тоді – в порядку спадання.

1235

Урок 10

5432

Півник стоїть на другій сходинці.
Котра сходинка попередня?
Котра – наступна?

Довідничок

$\swarrow$ 1, 2, 3 $\searrow$
попереднє число   **наступне** число

Номери яких сторінок пропущено? Яке число наступне за числом 3? За числом 1? Яке число попереднє до числа 4?

Глядачі заходять до театру. Хто йде першим, хто — другим, а хто — третім у кожній групі?

передує котикові, а передує жабці.

слідує одразу за . Наступним іде .

іде перед . А за слідує .

іде наступним за і попереду .

Яких «сусідів» має число 2?

ліворуч

праворуч

сусідні числа до числа 2

Назви сусідні числа для числа на гніздечку.

Професор математики передав тобі
математичний диктант. Запиши:

- число чотири;
- число, попереднє до 2;
- «сусідів» числа 3;
- число, наступне за числом 2.

Урок 11. Число 5. Цифра 5

п'ять

цифра

п'ять

- Скільки поверхів?
- Хто є один?
Кого є двоє?
Троє? Четверо?
Кого є **п'ятеро**?
- Хто живе на першому поверсі?
На **п'ятому** поверсі?
- На котрому поверсі живуть сонечка?
Жабки? Папуги?

Як із числа 4 отримали 5? Як із п'яти отримали 4?

Спочатку Потім

$$4 + 1 = 5$$

$$5 - 1 = 4$$

Спочатку Потім

Перевір, чи правильно зроблені записи за малюнками. Поясни свою думку.

Було

Стало

$$3 + 2 = 5$$

Було

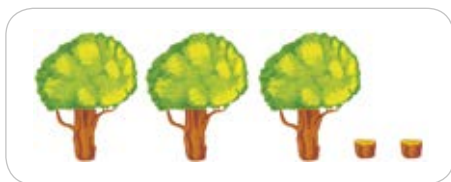
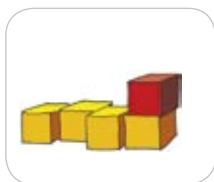

Залишилось

$$5 - 2 = 3$$

Обери для кожного малюнка відповідний запис.

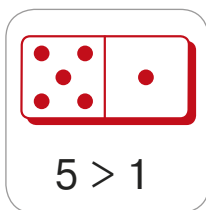

$5 - 2$

$4 + 1$

$5 - 4$

Порівняй кількість крапочок зліва і справа на кісточках доміно. Зроби відповідні записи.

 ○

 ○

 ○

 ○

Ховрашок хоче з'їсти бублик, який має той самий номер, якщо рахувати зліва направо і справа наліво. Котрий це бублик?

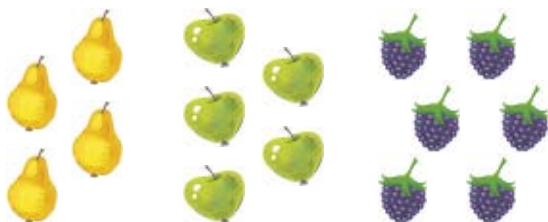

Чи зміниться кількість парасольок, якщо переставити другу парасольку праворуч від п'ятої? Назви кольори парасольок за новим порядком.

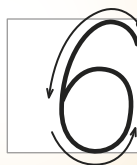

Чого є чотири? Чого п'ять? А чого **шість**?
 Чого **найбільше**?
 Чого **найменше**?

шість цифра
 шість

Встав числа і запиши. У кожній групі підкресли **найбільше** число і обведи **найменше**.

Як із п'яти отримали 6? Як із числа 6 отримали 5?

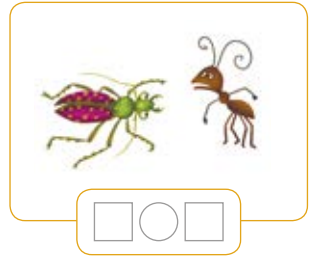
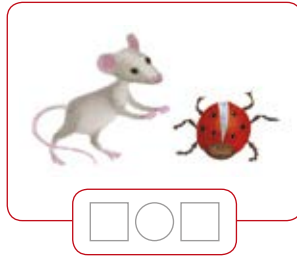
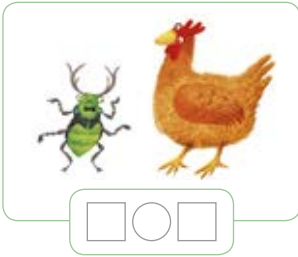

$$5 + 1 = 6$$

$$6 - 1 = 5$$

 Порівняй кількість лапок. Зроби записи у зошиті.

Визнач, який запис підходить до малюнка зліва, а який – до малюнка справа.

$$3 - 2$$

$$6 - 1$$

$$5 - 1$$

$$3 + 2$$

 Котрими за порядком є червоні плитки, якщо рахувати зліва направо? А жовті плитки, якщо рахувати справа наліво?

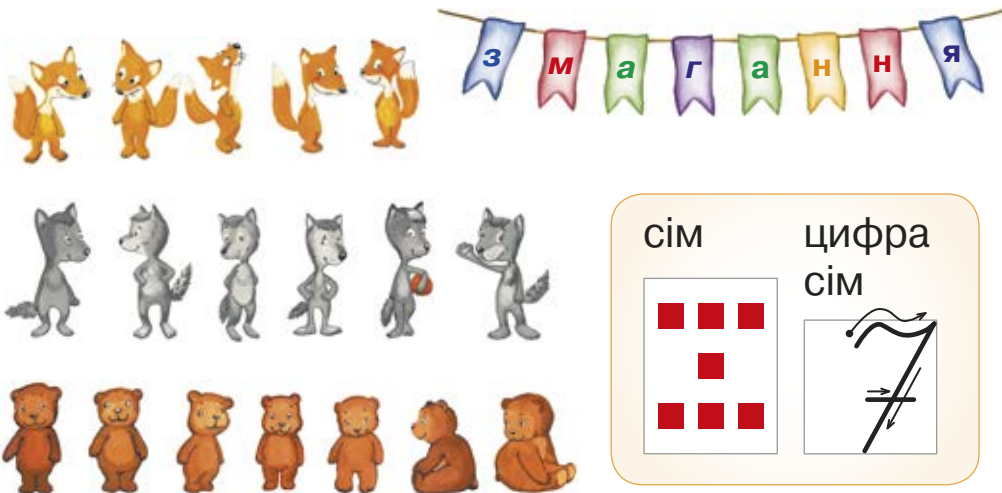
Мишеня кладе плитки за правилом. Які дві плитки слід покласти справа, щоб дотриматись цього правила? А які зліва?

Обери:

У якій команді **сім** спортсменів? Доповни речення: вовчиків менше, ніж ... , але більше, ніж ... .

Як із шести одержали 7? Як зі семи одержали 6? Що на малюнку не так, як у казці?

$$6 + 1 = 7$$

$$7 - 1 = 6$$

Склади записи за малюнками.

$\square + \square = 7$

$7 - \square = \square$

Обери запис до кожного малюнка.

$6 - 1$

$3 + 3$

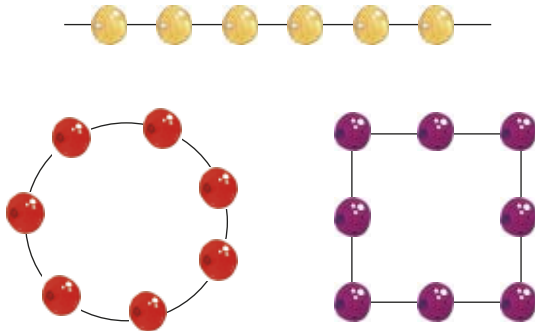
$6 + 1$

$7 - 2$

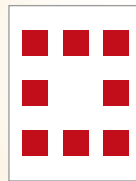
$7 - 3$

Яких намистин є **вісім**? Яких намистин найменше?

вісім

цифра
вісім

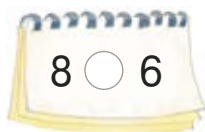
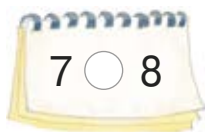

Як зі семи одержали число 8? Як із восьми одержали 7?

$$7 + 1 = 8$$

$$8 - 1 = 7$$

Доповни записи.

Було

Стало

$\square \circ \square = 8$

Було

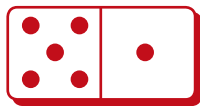
Залишилось

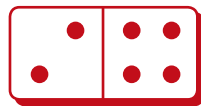
$\square \circ \square = 4$

Зроби запис для кожної дощечки доміно.

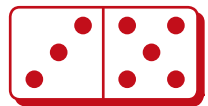
$2 + 6 = 8$

$\square \circ \square = \square$

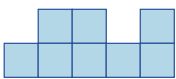
$\square \circ \square = \square$

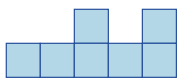
$\square \circ \square = \square$

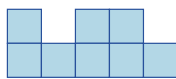
Який малюнок зайвий?

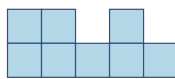
1

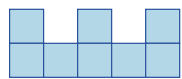
2

3

4

5

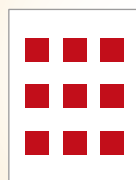

Скільки є відерець? Чого менше ніж 8? Чого є дев'ять?

дев'ять цифра
дев'ять

Як з восьми одержали 9? Як із дев'яти одержали 8?

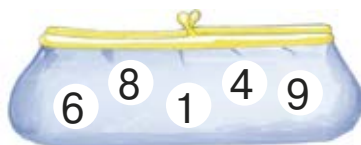
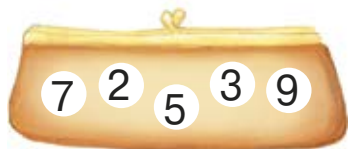

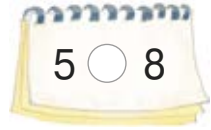
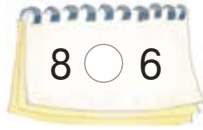
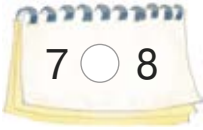
$$8 + 1 = 9$$

$$9 - 1 = \square$$

Запиши числа з першого гаманця в порядку зростання, а з другого — у порядку спадання.

Обери для кожного малюнка відповідний запис.

$9 - 3$

$3 + 4$

$4 + 4$

$7 + 1$

$1 + 6$

Розглянь малюнок і доповни записи.

$6 - \square = 4$

$\square + 3 = 9$

$\square + 2 = 6$

Урок 16. Число 10. Цифри 1 і 0

! Кого є 9? А кого – **десять**?

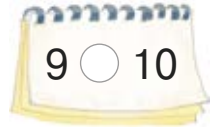
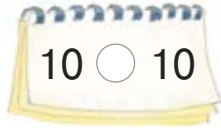
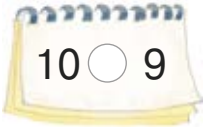
цифри
десять   один і нуль

Скільки пальців на одній руці? Скільки треба рук, щоб налічити десять пальців?

Як із дев'яти отримали число 10? Як із десяти отримали 9?

$9 + 1 = 10$

$10 - 1 = 9$

Довідничок

Числа 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, ... використовують при лічбі. Це **натуральні числа**.

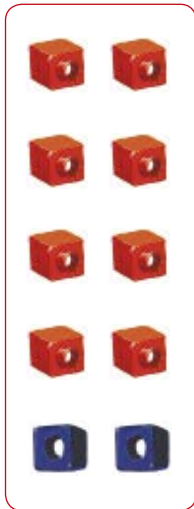
Щоб записати число 9, потрібна одна цифра.

Щоб записати число 10, потрібно дві цифри.

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 — **одноцифрові** числа.

10 — **двоцифрове** число.

Обери для кожного малюнка відповідний запис.

7 - 1

4 + 6

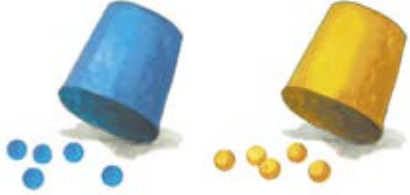
8 - 1

9 - 2

10 - 3

8 + 2

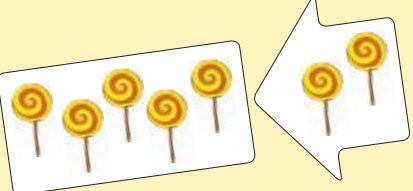
Склади записи за малюнками.

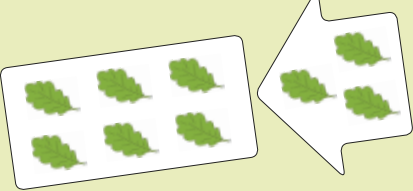
$\square + \square = \square$

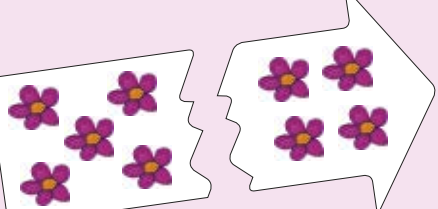
$\square - \square = \square$

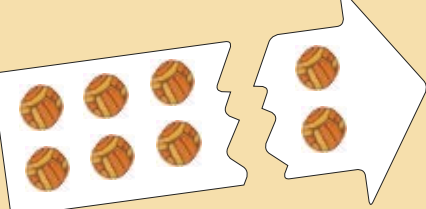
$5 + 2 = \square$

$\square + \square = \square$

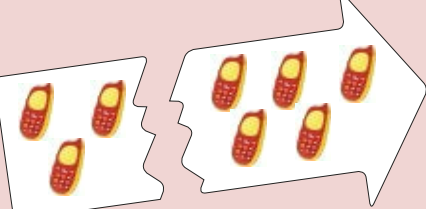
$9 - 4 = \square$

$\square - \square = \square$

$\square \circ \square = \square$

$\square \circ \square = \square$

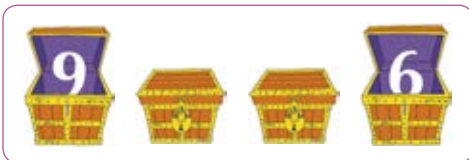
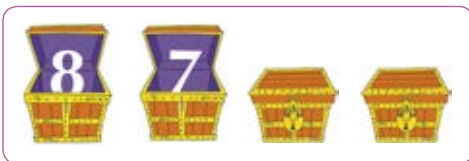
Довідничок

Числа 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 утворюють **перший десяток**.

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 — **прямий порядок**.

10, 9, 8, 7, 6, 5, 4, 3, 2, 1 — **зворотний порядок**.

1. називає числа від 10 до 4. Запиши їх.
2. називає числа від 1 до 7. Які числа першого десятка він не назве? Запиши їх.
3. Запиши найменше і найбільше число першого десятка.
4. Числа у скринях складені за порядком. Назви числа у зачинених скринях.

1.

Було	Полетіли	Залишилося
3 	перший і другий метелики	?

Було	Полетіла	Залишилося
10 	дев'ята сова	?

2. Із чисел першого десятка запиши ті, що:

- 1) більші ніж 5;
- 2) менші ніж 6, але більші ніж 2.

3. Поки заяча родина чекала на зупинці, проїхало 6 червоних і 4 жовті автобуси. Скільки всього автобусів проїхало?

4. Математичний диктант.

- Число 10 наступне за числом .
- Попереднім від числа 9 є .
- Числу 7 передуює число .
- Число 8 слідує за .
- 5 і 3 є сусідніми числами для числа .
- Число 9 має «сусідів» і .

5. Візьми лічильні палички:
Поміркуй, скільки буде:

найбільше одноцифрове число + найменше натуральне одноцифрове число;
найбільше одноцифрове число — найменше натуральне одноцифрове число.

1235

Урок 19. Час. Доба

5432

1. Мама-сова розгорнула мудру книжку.

- З яких частин складається **доба**?
- Що настає після **ранку**?
- Що слідує після **ночі**?
- Що передуює ранку?
- Що слідує після **дня**?
- Що настає після **вечора**?

2. «Сови полюють уночі, а вдень сплять. Коли настане ранок, — тоді відпочинемо. А в людей усе по-іншому», — розповідає мама-сова.

У совенят виникло багато запитань:

Яка це **частина доби**, коли люди: вечеряють; сплять; снідають; працюють?

Яка це частина доби, коли: сходить сонце; заходить сонце; темно і багато зірок на небі; сонце високо в небі?

Дай відповідь совенятам.

3. Запиши числа:

1) в порядку зростання: 2, 8, 5, 1.

2) у порядку спадання: 4, 10, 7, 2.

Підстав замість чисел літери з таблички і прочитай, на кого полюють сови.

1	2	4	5	7	8	10
м	и	б	ш	а	і	ж

4. Дощ падав безперестанку 3 дні й 3 ночі та ще одну добу. Скільки діб падав дощ?

1. Уранці мама-білочка дала своїм білченятam завдання — вивчити **дні тижня**. Скільки днів у тижні?

понеділок

вівторок

середа

четвер

п'ятниця

субота

неділя

2. Понеділок — перший день тижня. Його позначають цифрою 1. Вівторок — цифрою 2. Чому? Якими цифрами треба позначити всі наступні дні?

3. Назви дні тижня у зворотному порядку.

4. Увечері мама-білочка перевіряла білченят:

- Який день тижня передує п'ятниці?
- Який день настане після неділі?
- Після якого дня приходить середа?
- Який день від початку тижня настане останнім? А передостаннім?
- Сьогодні середа. Що буде раніше: вівторок чи четвер?
- Цікаво, чому п'ятниця має таку назву?

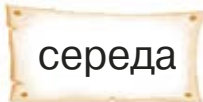
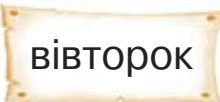
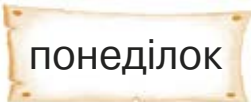
5.

- Якщо сьогодні четвер, то який день буде **завтра**?
- Який день сьогодні, якщо **вчора** був вівторок?
- Який день сьогодні, якщо завтра буде середа?
- Якщо сьогодні понеділок, то який день був учора?

6. Білочка Рудя збирає в мішечок горішки. Який це день тижня, якщо це не день перед вівторком і завтра — не середа? Обери.

7. Pozнайомся — це слоненя Рудик. А це його розклад на тиждень. Розкажи, що в який день Рудик планує робити.

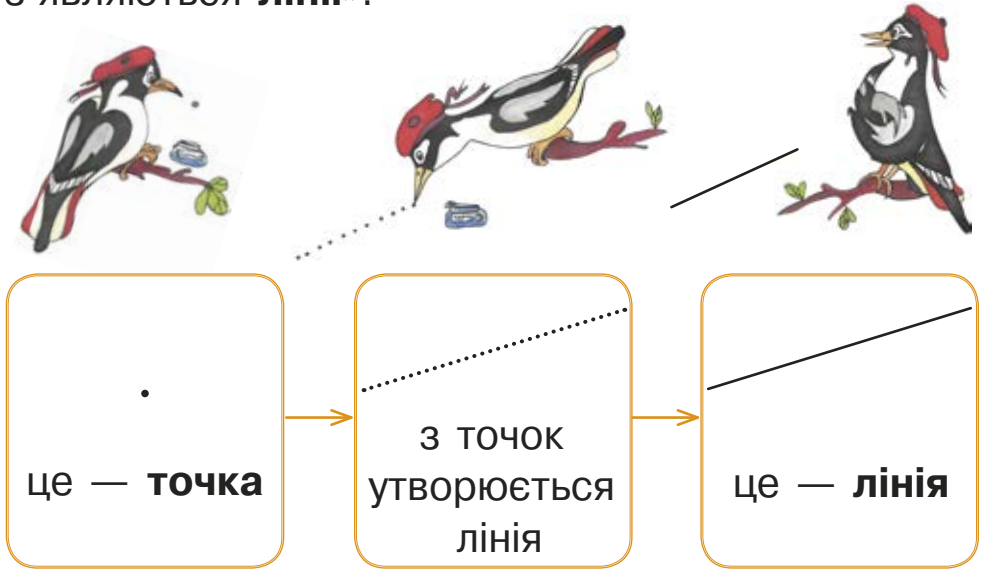

ПН	ВТ	СР	ЧТ	ПТ	СБ	НД

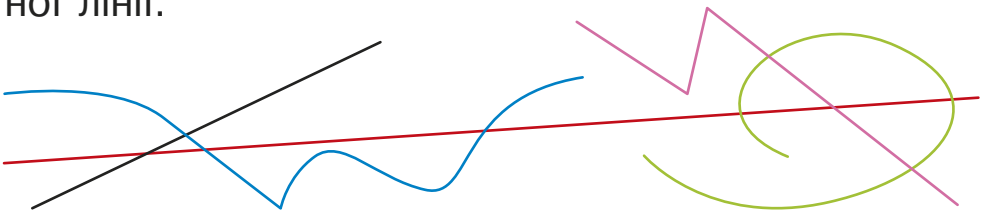
А який у тебе розклад на тиждень?

Урок 21. Точка. Пряма. Крива

1. Тато-дятел навчає синочка: «Дивись, як з'являються **лінії**».

2. Покажи прямі лінії. Назви їх кольори. Покажи криві лінії. Назви їх кольори. Назви колір ламаної лінії.

3. Накресли в зошиті пряму лінію:

Продовж її вправо червоним кольором, а вліво — синім.

Довідничок

Пряма лінія не має ні початку, ні кінця.

**точка лежить
на прямій**

**точка не лежить
на прямій**

4. Постав у зошиті точку. Проведи через неї пряму. Проведи через цю точку ще одну пряму.

5. Постав у зошиті дві точки.
Проведи через них пряму.

6. Накресли в зошиті пряму лінію. Постав червону точку так, щоб вона лежала на цій прямій. Постав дві зелені точки так, щоб вони не лежали на прямій.

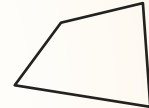
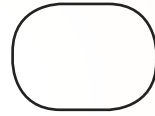
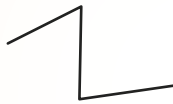
7. Постав у зошиті дві червоні точки. Проведи через них криву лінію синім кольором. Проведи через ці дві точки ще одну криву лінію зеленим кольором.

1. Чим подібні речі на першому малюнку? На другому малюнку?

Довідничок

це — **незамкнені лінії**

це — **замкнені лінії**

2. Назви номери замкнених ліній; незамкнених ліній.

1

2

3

4

5

6

3. Постав у зошиті червону точку. Намалюй навколо неї замкнену лінію.

4. Математичний диктант.

- Постав точку. Проведи через неї дві прямі.
- Намалюй криву. Постав на ній дві зелені точки.
- Постав дві точки. Намалюй навколо однієї з них замкнену лінію.

5. Постав червону точку. Проведи пряму так, щоб точка опинилася над прямою.

1235

Урок 23. Промінь. Відрізок

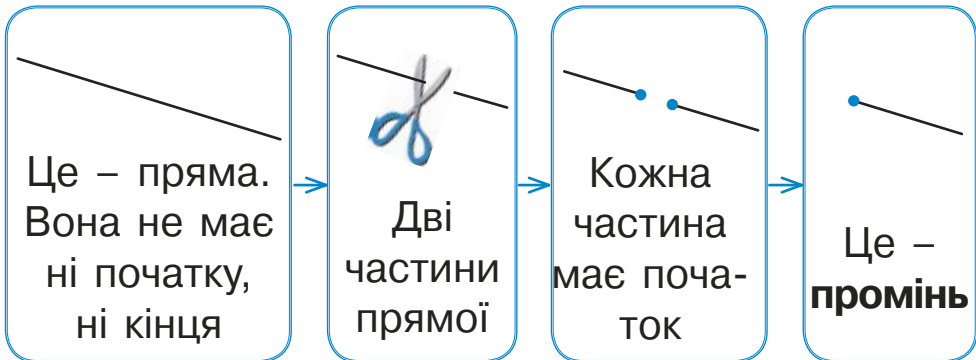

542

Мама-павучиха навчає павучка:

Ось як утворюється промінь:

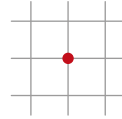

Довідничок

Промінь — це частина прямої, яка має початок і не має кінця.

1. Познач таку точку в зошиті.

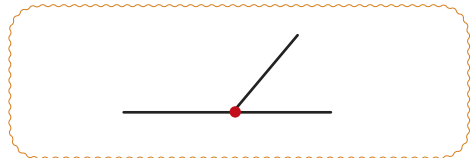
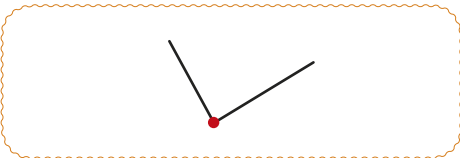

Проведи з точки:

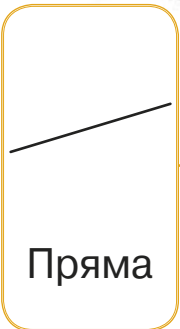
- **червоним** олівцем промінь угору;
- **зеленим** олівцем промінь праворуч;
- **синім** олівцем промінь ліворуч;
- **чорним** олівцем промінь униз.

2. Скільки променів на кожному малюнку?

Ось як утворюється відрізок:

Довідничок

Відрізок — це частина прямої,
яка має два кінці.

3. А можна, я сам побудую відрізок?

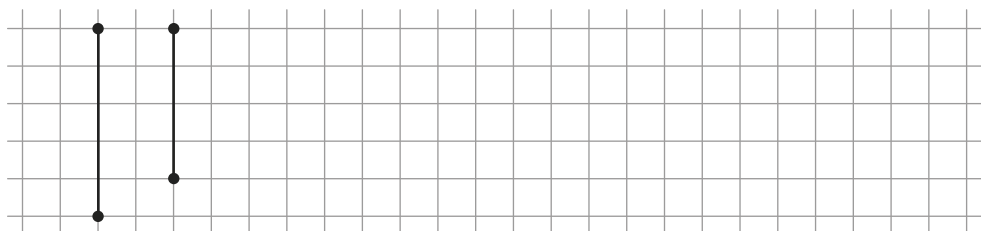
Так. Але дотримуйся правил:

- 1) постав точку — це один кінець відрізка;
- 2) постав іншу точку — це другий кінець відрізка;
- 3) сполучи дві точки під лінійку — це відрізок.

4. Накресли в зошиті такі ж відрізки.

5. Накресли такі ж відрізки. На скільки клітинок простягнулись обидва відрізки разом?

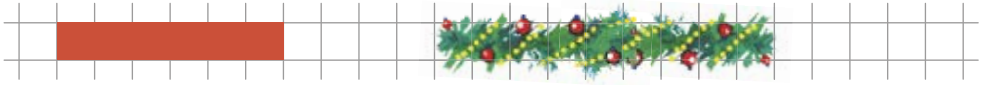

6. Скільки відрізків на цьому малюнку?

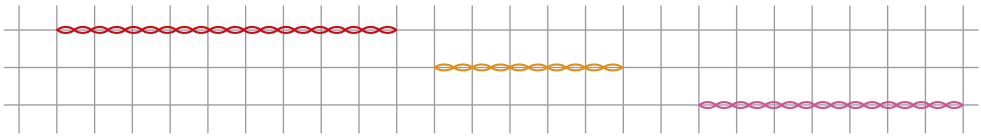

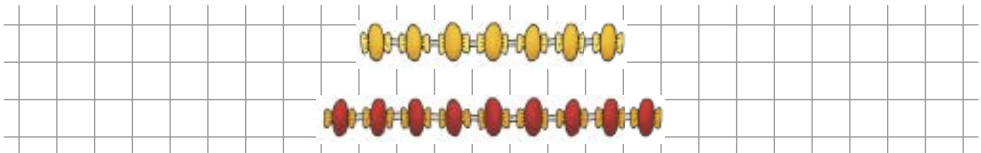
1. Накресли перший відрізок на стільки ж клітинок, як і стрічка, а другий — коротший за гірлянду.

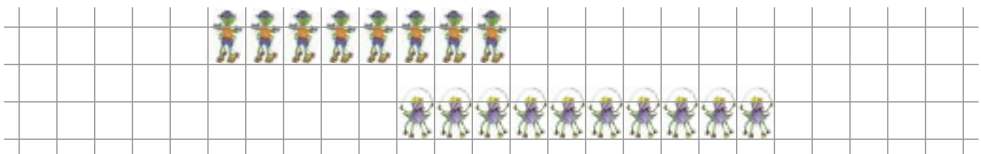
2. На скільки клітинок простягнувся найдовший шнурок? Накресли відрізок на стільки клітинок, скільки займає найкоротший шнурок.

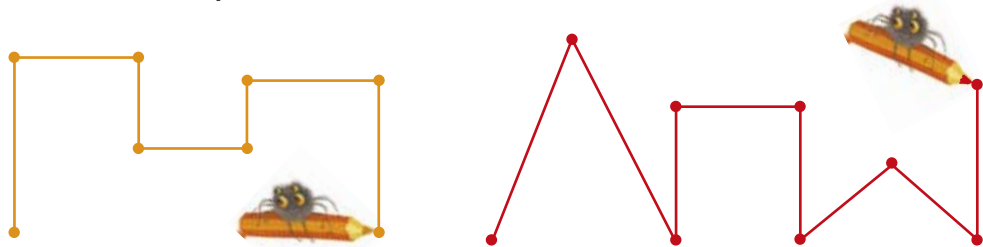
3. Це прикраси мами-павучихи. Накресли відрізки на стільки ж клітинок. На скільки клітинок треба продовжити перший відрізок, щоб відрізки стали однаковими?

4. Павучки вишикувались на зарядку у два ряди. Накресли відрізки на стільки ж клітинок. На скільки клітинок треба зменшити другий відрізок, щоб відрізки стали однаковими?

5. Це огорожі павукового королівства. Скільки відрізків має кожна з них? Яка огорожа має більше відрізків?

1235

Урок 25. Ламана

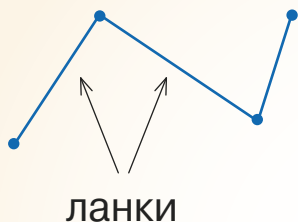

5432

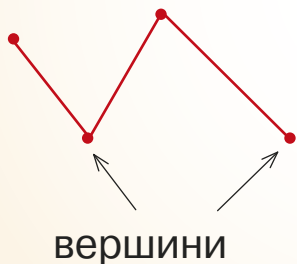
1. Розглянь ламані. Прочитай довідничок.

Довідничок

Ламана складається з відрізків. Відрізки ламаної називаються **ланками**.

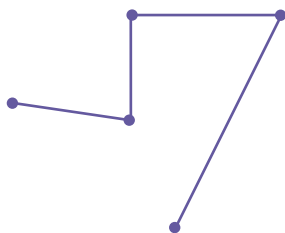
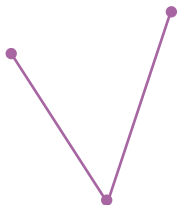

Кінець одного відрізка є початком наступного. Кінці ланок ламаної — це **вершини ламаної**.

2. Скільки ланок і скільки вершин має кожна ламана?

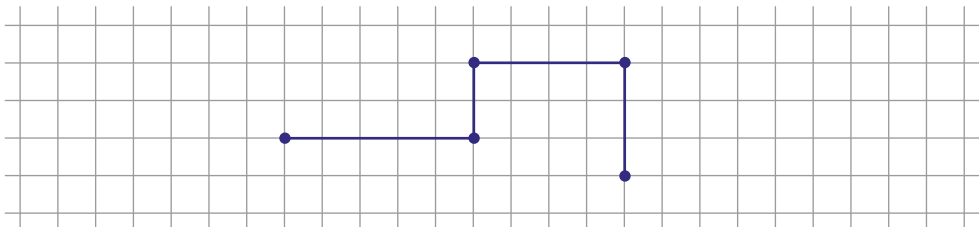

3 ланки
4 вершини

3. Візьми 5 олівців. Склади з них ламану двома способами. Скільки ланок має ламана? А скільки вершин?

4. Накресли в зошиті таку ж ламану. Скільки ланок має ламана? А скільки вершин?

5. Сонечко лазить лише по тих дротиках, що мають 4 ланки. Назви кольори цих дротиків.

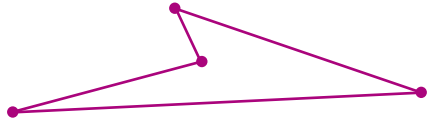
6. Накресли ламану на 3 ланки.

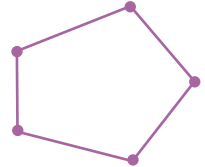
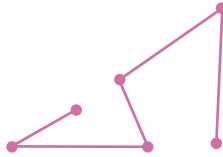
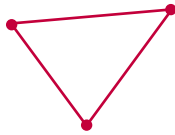
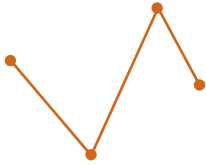
1. Полічи ланки та вершини кожної ламаної.

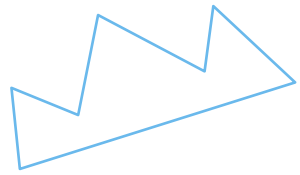
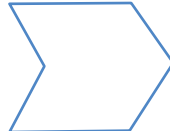
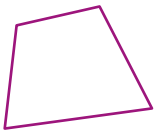
Незамкнена ламана.
4 ланки. 5 вершин.

Замкнена ламана.
4 ланки. 4 вершини.

2. Павучки зробили виставку своїх павутинок. Скільки ланок має кожна павутинка? А вершин?

3. Накресли ламану на 2 ланки. Замкни її.

4. Візьми 5 олівців. Склади з них незамкнену ламану лінію; замкнену ламану лінію.

5. Візьми шнурок. Створи з нього незамкнену криву лінію; замкнену криву лінію.

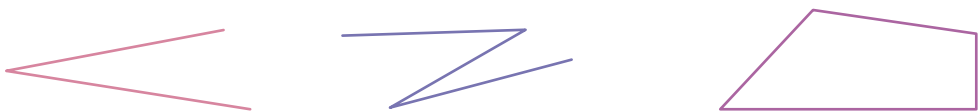
6. У які дві групи можна об'єднати ці лінії? Знайди 2 варіанти.

7. Дай спільну назву кожній групі малюнків.

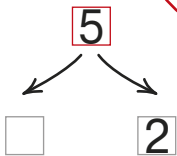
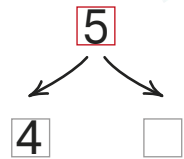
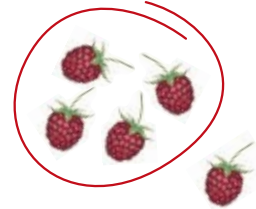
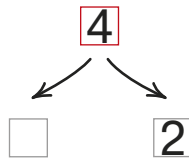
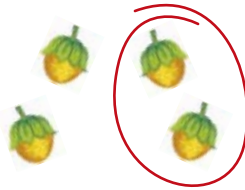
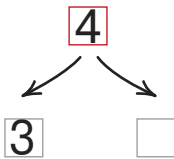
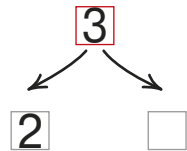
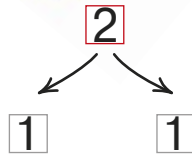

незамкнені лінії

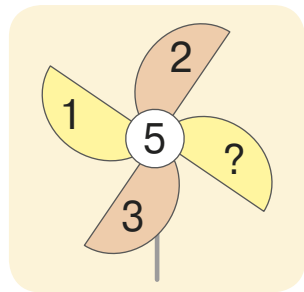
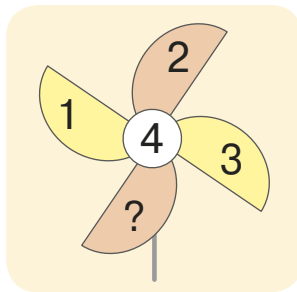
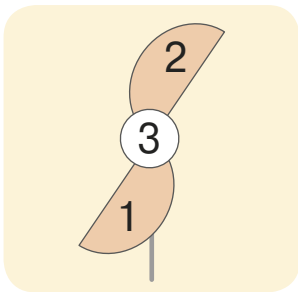

1235 🛎 Урок 27. Склад чисел 2, 3, 4, 5 🛎 5432

1. Звірята перевіряють свої запаси на зиму. Які числа має записати Білочка у ?

2. Ознайомся зі складом чисел 3, 4, 5.
Доповни вітрячки.

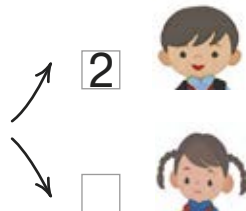

3. Доповни речення.

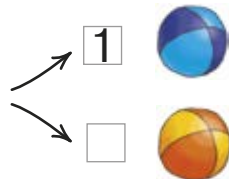
у

плавало дітей

Їм кинули

м'ячі

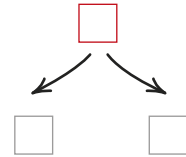
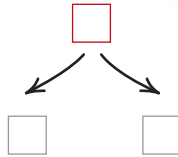
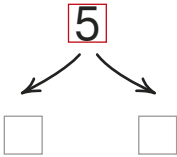
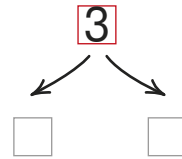
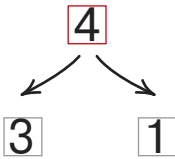
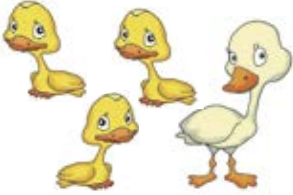
З них м'ячі — великі й — малий.

дитина кидала , а дітей — ловили.

4. Розклади за зразком.

Зразок:

5. Щоб зварити кашу, потрібно 4 пшеничних колоски. Скільки ще колосків не вистачає мишці?

6. Щоб спекти пиріжок, потрібно 5 житніх колосків. Скільки ще колосків потрібно ховрашці?

7. Зроби записи за малюнками.

 і $2 + 1 = 3$

 і $2 + 2 = 4$

 і $2 + 3 = 5$

 і $1 + 3 = 4$

 і $4 + 1 = 5$

 і $4 + 2 = 6$

7235

Урок 28

5432

1. Зроби записи за малюнками.

 і $2 + 3 = 5$

 і $1 + 4 = 5$

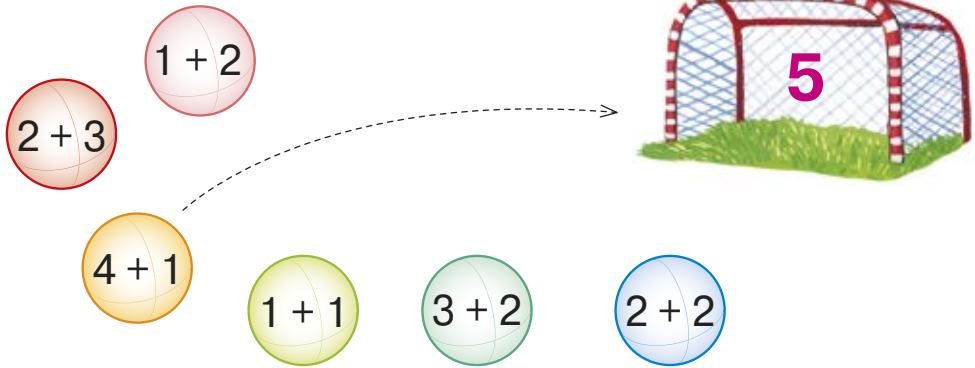

 і $4 + 1 = 5$

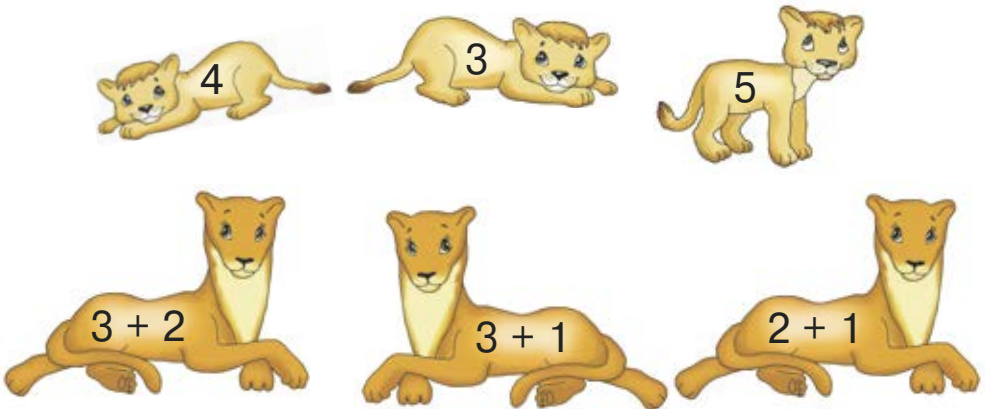

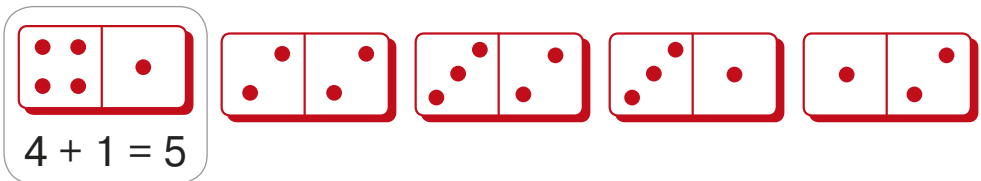
2. Які м'ячі потраплять у ворота?

3. Знайди кожному левеняті його матусю.

4. Зроби запис для кожної дощечки доміно.

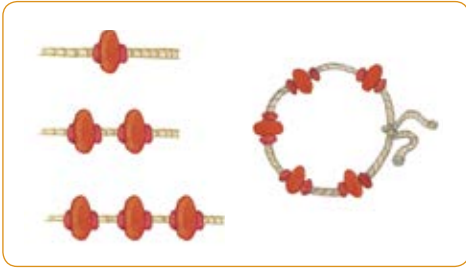

5. Розкладі числа 4 і 5.

6. Із яких двох частин складається кожний браслет?

1235

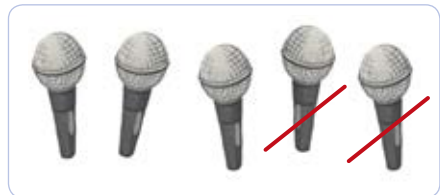
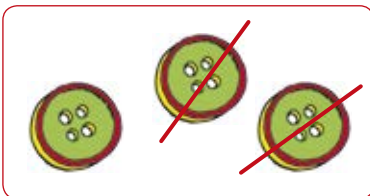
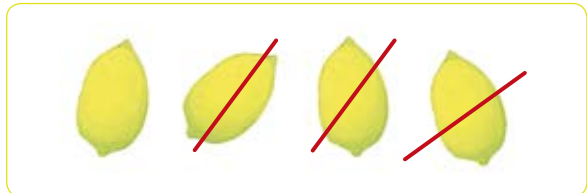
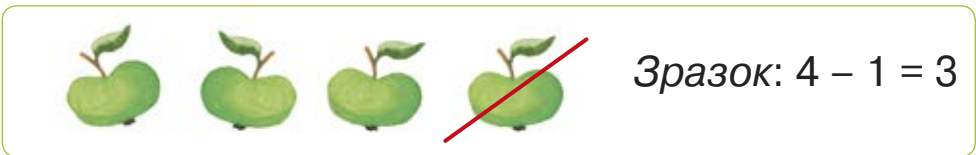

Урок 29

5432

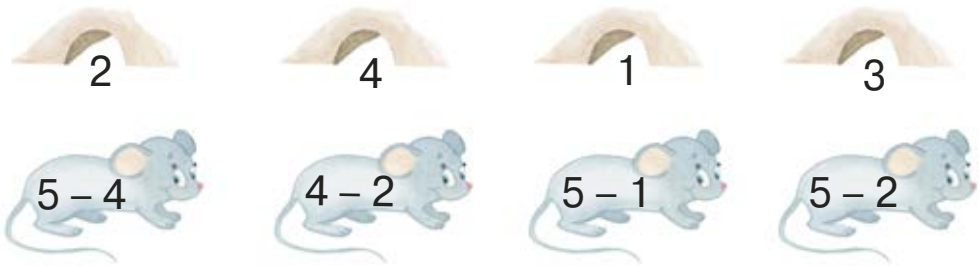
1. Зроби записи за малюнками.

2. Які м'ячі потраплять у кошик?

3. Де чия нірка?

4. Із якого лотка забрали яйця?

Було	Забрали	Залишилось

1. Які числа запише лисичка-пекар у ?

6

1 5

6

2

6

3

2. Скільки квіточок ще треба підлити? Добери числа у .

7

1 6

7

2

7

3

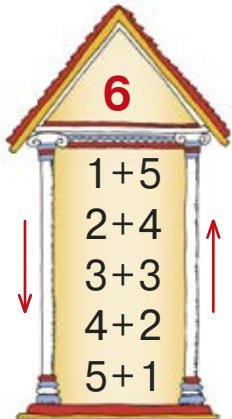
7

4

3. Ознайомся зі складом чисел 6 і 7.
Доповни вітрячки.

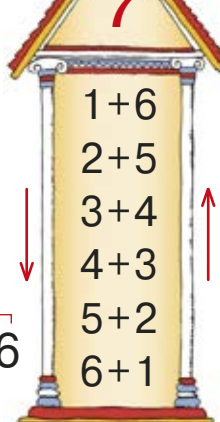

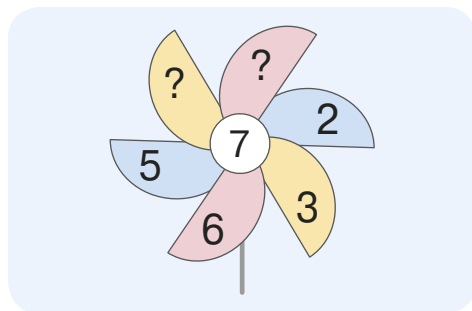
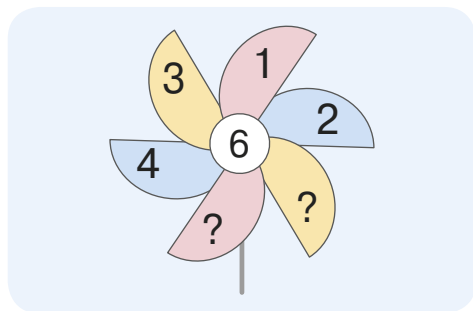
1 2 3 4 5

1 2 3 4 5 6

4. Добери числа у .
Для фруктового салату мама взяла:

6 яблук $\begin{cases} \rightarrow \boxed{4} \text{ (apple)} \\ \rightarrow \boxed{} \text{ (apple)} \end{cases}$, 6 $\begin{cases} \rightarrow \boxed{1} \text{ (plum)} \text{ кислу} \\ \rightarrow \boxed{} \text{ (plum)} \text{ солодких,} \end{cases}$

6 ківі $\begin{cases} \rightarrow \boxed{3} \text{ (kiwi)} \\ \rightarrow \boxed{} \text{ (kiwi)} \end{cases}$ і 6 горішків $\begin{cases} \rightarrow \boxed{2} \text{ (nut)} \\ \rightarrow \boxed{} \text{ (nut)} \end{cases}$.

5. Розкладі число 6.

$6 = 3 + \square$

$6 = 4 + \square$

$6 = \square + 5$

6. Добери числа у $\square$.

У татовій майстерні 7 полиць

6

$\square$

На полицях є: 7 дощок

2

$\square$

7 молотків

4

$\square$

, 7 цвяхів

5

$\square$

7 банок фарби

3

$\square$

, 7 пензликів

1

$\square$

7. Розкладі число 7.

$7 = 5 + \square$

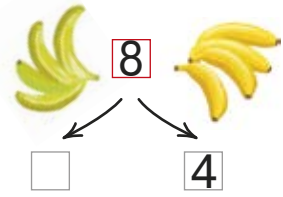
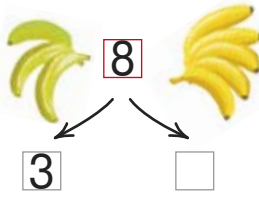
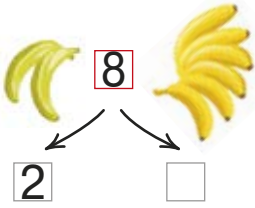
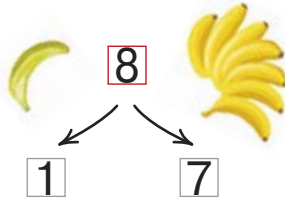
$7 = 1 + \square$

$7 = \square + 4$

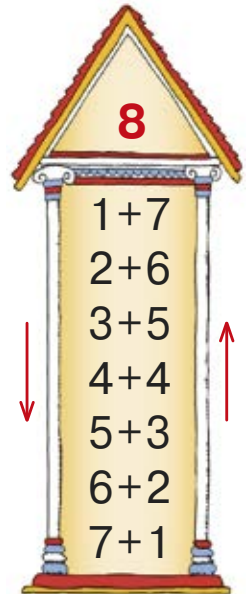
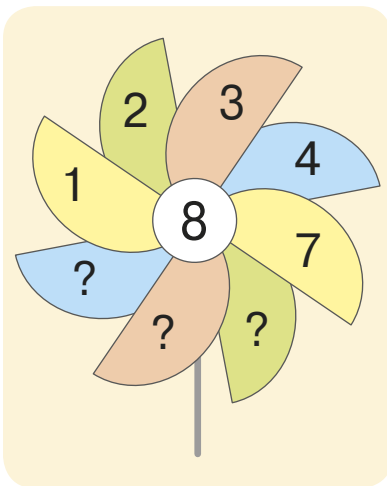

1. Які числа запише мавпочка у ?

2. Ознайомся зі складом числа 8.
Доповни вітрячок.

3. Скільки босих і скільки взутих ніжок у кожного восьминога?

4. Добери числа у .

У дитсадку є   у старшій групі,
 у молодшій групі.

Для обіду вони взяли 8 тарілок ,
 .

8 чашок ,
 , 8 ложок ,
 .

5. Розкладі число 8.

$8 = 5 + \square$ $8 = 2 + \square$ $8 = \square + 7$ $8 = \square + 4$

6. Скільки ще дощок потрібно кожному борсучку, щоб збудувати ось такий міст?

7. Число 8 записане лише одиницями:

$$8 = 1 + 1 + 1 + 1 + 1 + 1 + 1 + 1$$

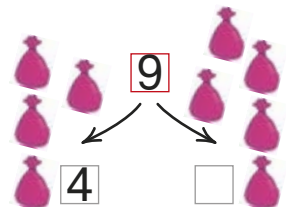
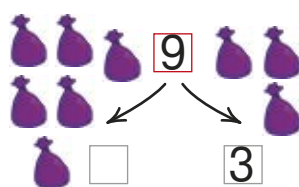
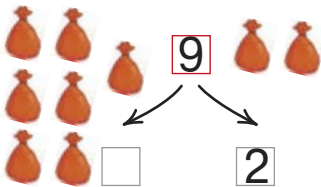
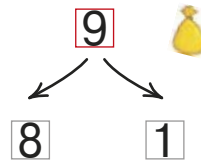
Запиши число 8 лише двійками. А тепер — четвірками. Чи можна записати його лише трійками? Лише п'ятірками?

Скористайся паличками:

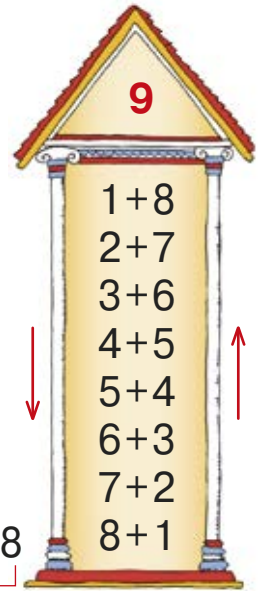
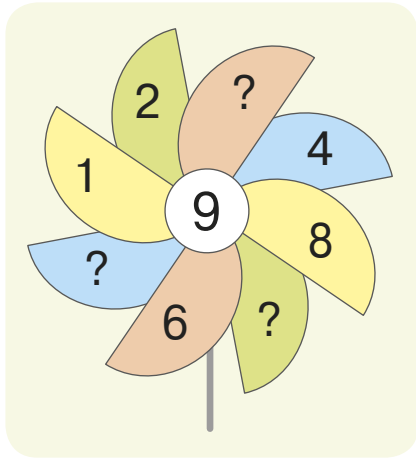

Урок 32. Склад числа 9

1. Які числа запише ослик у ?

2. Ознайомся зі складом числа 9.
Доповни вітрячок.

3. Сорока-білобока взяла декілька речей із кожної полиці. Скільки чого залишилось у шафці?

У шафці було	Взяла

4. Розкладі число 9.

$$9 = 8 + \square$$

$$9 = 5 + \square$$

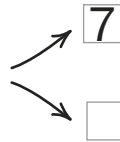
$$9 = \square + 2$$

$$9 = \square + 6$$

5. Добери числа у $\square$.

спік 9 хлібин

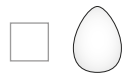
, а також

9 булочок $\begin{matrix} \nearrow 4 \\ \searrow \square \end{matrix}$ з зі .

Для цього він узяв

9 склянок борошна $\begin{matrix} \nearrow 6 \\ \searrow \square \end{matrix}$, 9 яєць $\begin{matrix} \nearrow 8 \\ \searrow \square \end{matrix}$

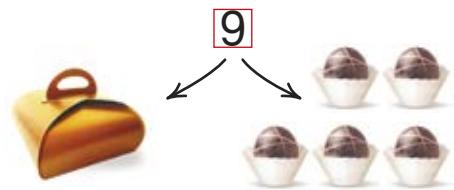
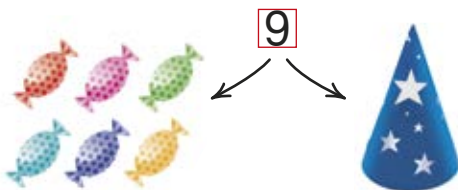

та 9 ложок цукру $\begin{matrix} \nearrow 5 \\ \searrow \square \end{matrix}$.

6. Скільки потрібно одиниць, щоб утворити число 9? Скільки для цього треба трійок?

7. Скільки цукерок під ковпачком? Скільки тістечок у коробці?

1. Добери числа у .

2. Ознайомся зі складом числа 10. Доповни вітрячок.

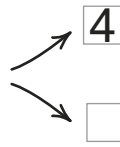

10

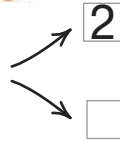
1 + 9
2 + 8
3 + 7
4 + 6
5 + 5
6 + 4
7 + 3
8 + 2
9 + 1

3. Доповни речення.

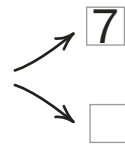
У мами-киці 10 кошенят

Мама налила молоко в 10 тарілок

Кошенята знайшли 10 клубочків

4. Розклади число 10.

$10 = 5 + \square$

$10 = 7 + \square$

$10 = \square + 6$

$10 = 2 + \square$

$10 = \square + 9$

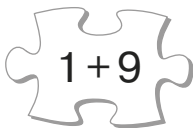
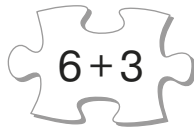
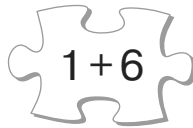
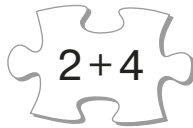
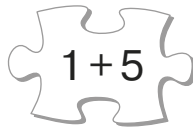
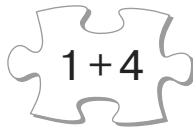
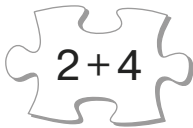
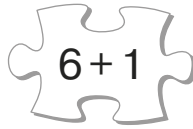
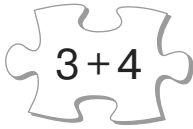
$10 = 3 + \square$

5. Скільки предметів не вистачає, щоб у кожній колекції їх стало по 10?

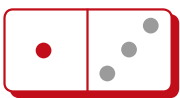

1. Назви всі пазли в кожному рядку, які відповідають кольоровій деталі зліва.

2. Скільки сірих крапочок має бути в порожніх клітинках доміно?

4

7

10

8

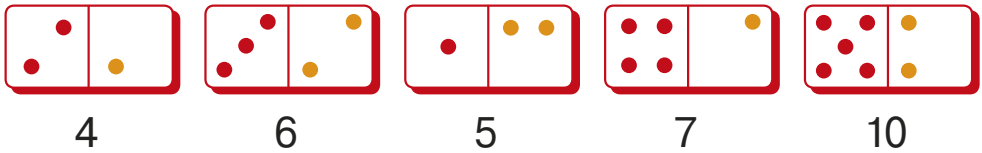

9

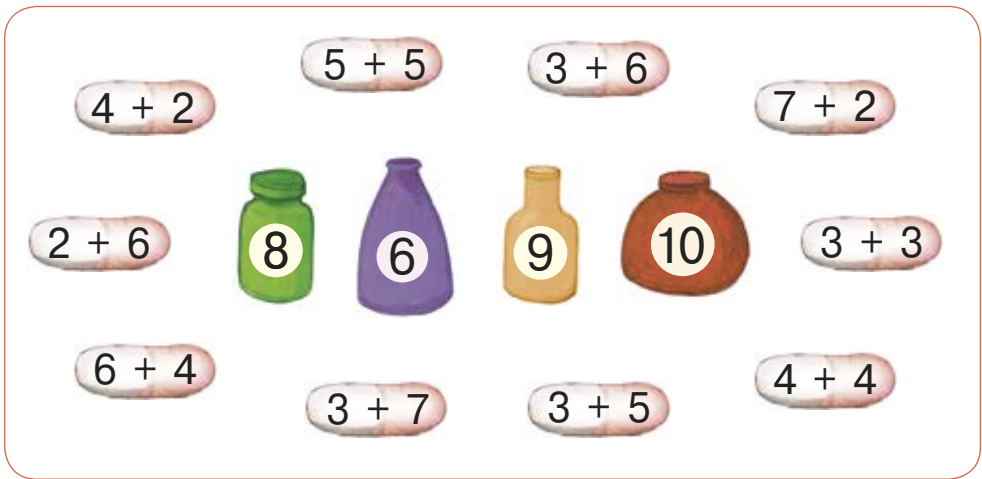

3. Скільки жовтих крапочок не домалював художник на кожній дощечці доміно?

4. Вибери вітамінки для кожної баночки. Зроби записи.

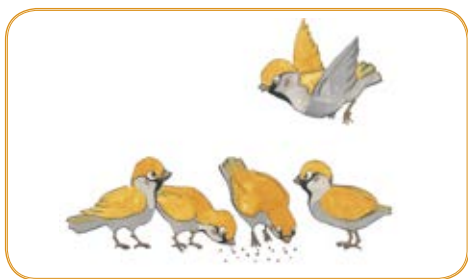

5. Знайди в кожному гаманці такі три числа, щоб одне з них складалося з двох інших. Зроби запис за зразком.

1. Розглянь малюнки та схеми до них.

Кількість збільшується

Дія додавання

$$\boxed{4} + \boxed{1} = \boxed{5}$$

сума

Кількість зменшується

Дія віднімання

$$\boxed{5} - \boxed{1} = \boxed{4}$$

різниця

Довідничок

Приклади можна читати так:

«До чотирьох
додати один
дорівнює п'ять»,
або
«Сума чисел 4 і 1
становить 5».

«Від п'яти
відняти один
дорівнює чотири»,
або
«Різниця чисел 5 і 1
становить 4».

2. Склади приклади за малюнками. Прочитай їх по-різному.

$$\square + \square = \square$$

$$\square - \square = \square$$

3.

Було	З'їли	Залишилося
5 	3 	?

Було	Спекли ще	Стало
4 	3 	?

4. Запиши приклади, щоб обчислити:

- суму червоних і синіх шапочок;
- суму маленьких і великих шапочок;
- суму шапочок з помпонами та з дзвіночками.

1. Обчисли кругові приклади. Початок наступного приклада є результатом попереднього.

$$3 + 2$$

$$7 + 2$$

$$5 - 1$$

$$9 - 1$$

$$4 + 3$$

$$8 - 5$$

2.

Було	Доклали	Стало
		

Було	Забрали	Залишилось
		

3. Круть і Верть склали приклади. Хто з них уважніший? Що ти порадиш повторити Крутю? А що Вертю?

	Сума 2 і 1	Різниця 6 і 1	Сума 8 і 1	Різниця 9 і 1
Круть	$2 + 1 = 3$	$6 + 1 = 7$	$8 + 1 = 9$	$9 + 1 = 10$
Верть	$2 + 1 = 3$	$6 - 1 = 4$	$8 + 1 = 10$	$9 - 1 = 7$

4. Зайченя мало 9 морквин. Воно з'їло всі, крім трьох. Скільки морквин залишилося?

7235

Урок 37. Число 0

5432

1. Було   Залишилось

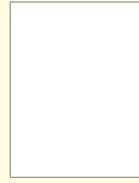
1

0

$$1 - 1 = 0$$

нуль

цифра

нуль

Що більше: 1 чи 0? Що менше: 0 чи 1?

2. Поясни ланцюжок.

3. Що було і що змінилося?

3

$$3 - 1 = \square$$

$$2 - 1 = \square$$

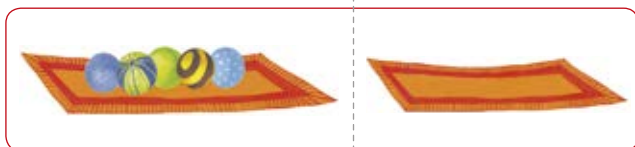

$$1 - 1 = 0$$

4. Вибери до кожного малюнка відповідний приклад.

Було

Залишилось

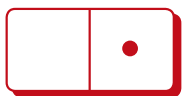
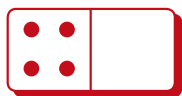

$$1 - 1 = 0$$

$$4 - 4 = 0$$

$$5 - 5 = 0$$

5. Зроби запис для кожної дощечки доміно.

$$4 > 0$$

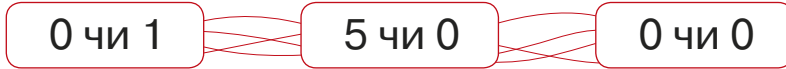

6. Бджілка Жу-Жу залітає лише у вулики з прикладами, що мають однакові результати. Запиши їх.

1. Назви більше число.

2. Запиши числа від найбільшого до найменшого.

3. Розглянь малюнки. Поясни приклади під малюнками.

Було	Що змінилось?	Стало
0	$0 + 4 = 4$	4

Було	Що змінилось?	Залишилось
4	$4 - 0 = 4$	4

4. Склади приклади за малюнками.

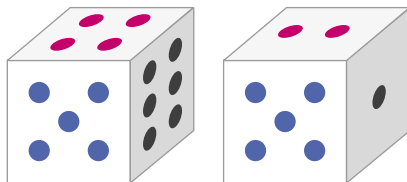
5. Обчисли суми та різниці.

$3 + 0$	.....	$7 + 0$	.....	$10 + 0$	.....	$0 + 0$
$3 - 0$	.....	$7 - 0$	.....	$10 - 0$	.....	$0 - 0$

6. Розглянь два кубики. Обчисли:

- суму червоних крапок;
- різницю червоних крапок;
- суму синіх крапок;
- різницю синіх крапок;
- суму чорних крапок;
- різницю чорних крапок.

1. Числа вишикувалися в ряд. Прочитай їх.

- Назви числа, які стоять праворуч від 6.
- Назви числа, які стоять ліворуч від 3.

Довідничок

0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, ... — це
числовий ряд.

Із двох чисел у числовому ряду більше те число, що стоїть праворуч. Меншим є те, що стоїть ліворуч.

$$8 > 7$$

$$3 < 5$$

2. Вибери серед чисел 0, 1, 2, 4 всі можливі числа для запису.

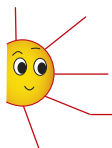
$$2 > \square \quad \square < 3 \quad \square = \square$$

3. Марічка задумала число й записала всі числа, що менші від задуманого. Яке число задумала Марічка?

4. Сонячний промінь подружився з числовим рядом і запросив його в гості. Яке число крокує першим? Другим? Яке — позаду числа 2? Між 3 і 5? Перед 7? Наступним за 8? Попереднім до 6?

Довідничок

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

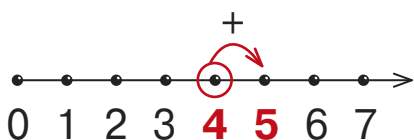
Це **числовий промінь**.

На ньому позначають числа.

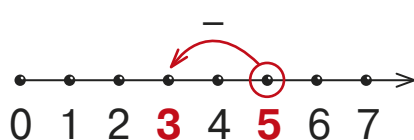
0 — **початок** числового променя.

5. Розглянь, як числові промені допомагають в обчисленнях.

$$4 + 1 = 5$$

$$5 - 2 = 3$$

$$4 - 1 = 3$$

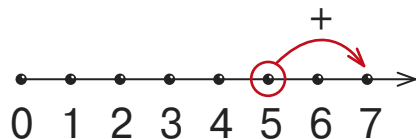
$$6 + 2 = 8$$

6. Поясни, як Хрусь і Кусь додають свої бали. Хто з них набрав більше балів?

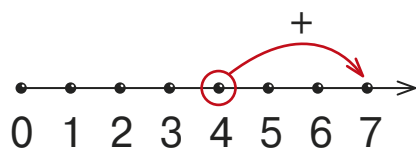
Хрусь

$$5 + 2 = \square$$

Кусь

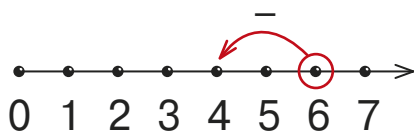

$$4 + 3 = \square$$

7. Поясни, як Хрусь і Кусь віднімають збиті кеглі. Хто переміг?

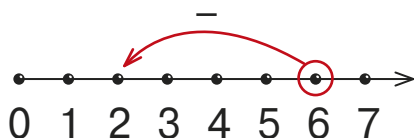
Хрусь

$$6 - 2 = \square$$

Кусь

$$6 - 4 = \square$$

1. Запиши числа в порядку зростання.

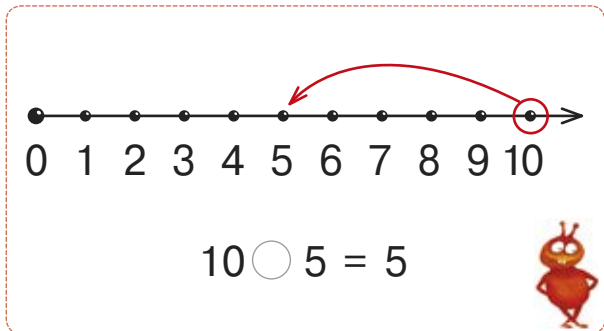
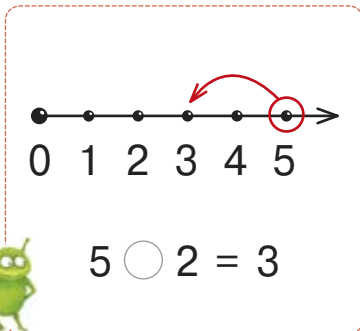
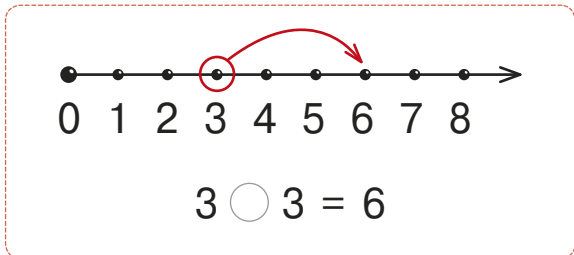
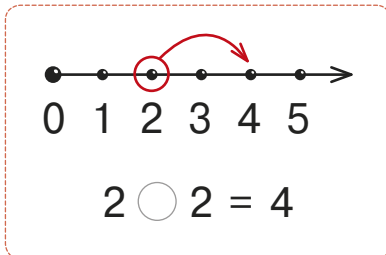
2. Запиши, вставляючи пропущені числа.

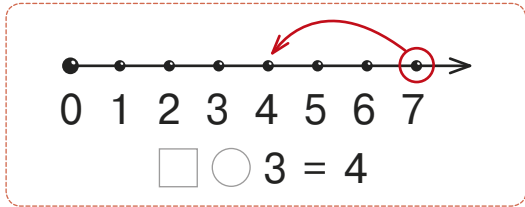
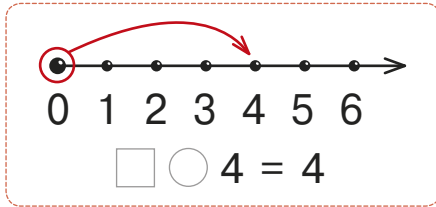
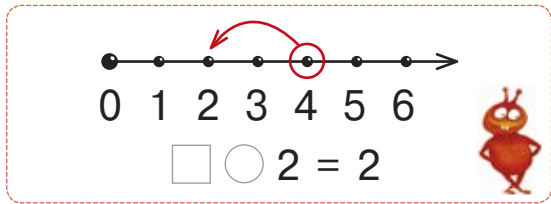
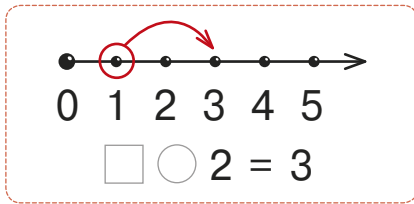
- Підкресли сусідів числа 7;
- обведи числа, які менші за 6, але більші за 3.

3. Кусь і Хрусь записують приклади за числовими променями. Допоможи їм.

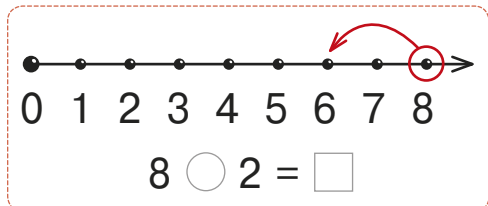
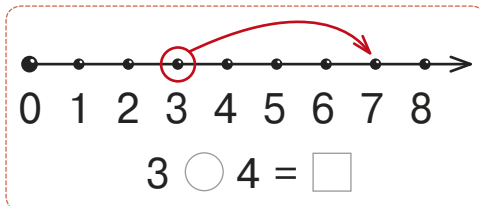
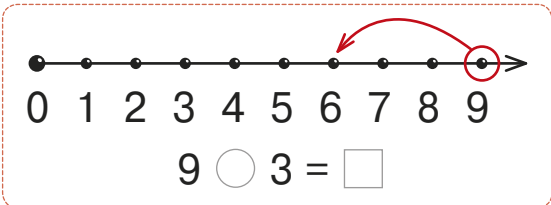
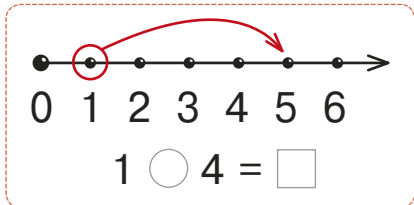
1)

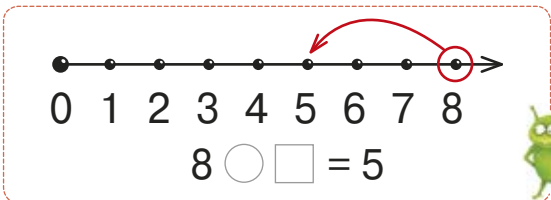
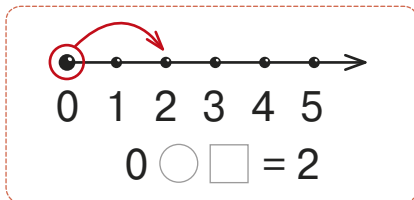
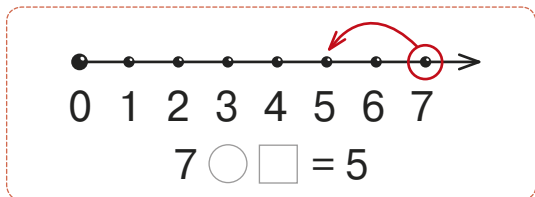
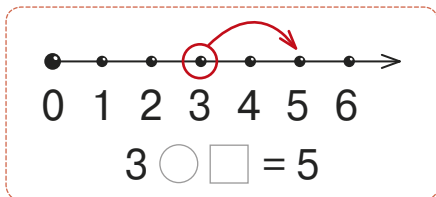
2)

3)

4)

Довідничок

Пара — це два.

1. Полічи тістечка парами. Зроби висновки за зразком.

Зразок:

Усі чотири тістечка розбиті на пари. Отже, 4 – парне число.

Зразок:

Серед трьох тістечок одне без пари. Отже, 3 — непарне число.

2. Запиши всі парні числа першого десятка.
Підкресли найменше з них.

3. Запиши всі непарні числа першого десятка.
Підкресли найменше з них.

Довідничок

0, 2, 4, 6, 8, 10 — парні числа.
1, 3, 5, 7, 9 — непарні числа.

4. Добери числа у . Де можливі два варіанти?

3 $\begin{cases} \rightarrow \square \text{ — непарне} \\ \rightarrow \square \text{ — парне} \end{cases}$

5 $\begin{cases} \rightarrow \square \text{ — парне} \\ \rightarrow \square \text{ — непарне} \end{cases}$

4 $\begin{cases} \rightarrow \square \text{ — парне} \\ \rightarrow \square \text{ — парне} \end{cases}$

4 $\begin{cases} \rightarrow \square \text{ — непарне} \\ \rightarrow \square \text{ — непарне} \end{cases}$

5. Знайди квіти з парним числом пелюсток.
Обчисли суму їх пелюсток.

1. Знайди приклади, відповідь до яких має жабка? Запиши ці приклади.

6   $1 + 5$ $4 + 2$ $3 + 2$

8   $5 + 2$ $7 + 1$ $4 + 5$

9   $5 + 4$ $7 + 3$ $3 + 6$

5   $2 + 2$ $2 + 3$ $1 + 5$

2.

Було	Змайстрували	Стало
		?

3.

Було	Вилупилося	Стало
		?

4.

Було	Причепили	Стало
		?

5. Скільки всього речей сушитися? Склади й запиши приклад на додавання.

6.

		Усього
4 лапки	2 лапки	?

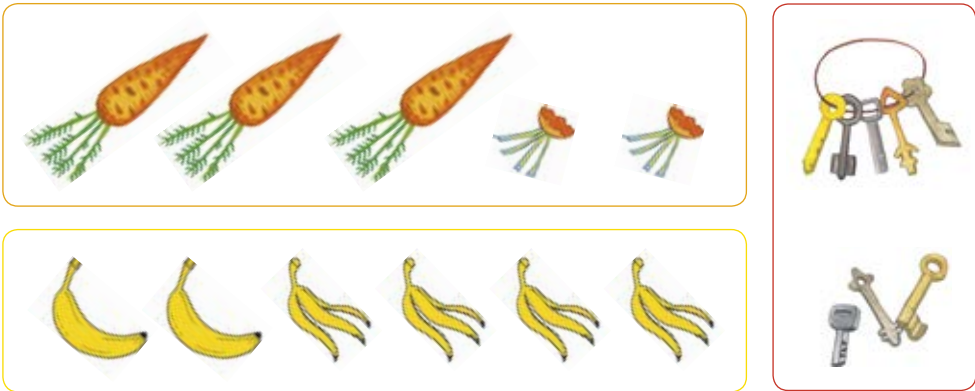
7. У кожному рядку заховався приклад на додавання. Перший приклад уже знайшовся. Відшукай ще три приклади.

.....	6	3	8 + 1 = 9	.....
.....	2	5	7 1 9	.....
.....	1	8	2 8 10	.....
.....	4	3	5 8 7	.....

1. Склади за малюнками приклади на віднімання.

Зразок:
7 - 2 = 5

2.

Було	Полетіли	Залишилося
		?

3.

Було	Випили	Залишилося
		?

4.

Було	Постригли	Залишилося постригти
		?

5. 4, 1, 8, 5, 2, 10

Вибери для завдань потрібні числа.

1) До найменшого парного числа додай найменше непарне. Запиши приклад.

2) Від найбільшого парного числа відними найбільше непарне. Запиши приклад.

6. У кожному рядку заховався приклад на віднімання. Перший приклад уже знайшовся. Відшукай ще три приклади.

.....	6	9	-	5	=	4	3	.....
.....	6	5	1	7	1			.....
.....	9	7	6	3	3			.....
.....	7	10	2	8	3			.....

1. За малюнком склали запис:

$$5 + 1 = \square$$

Розкажи за записом, що відбувається на малюнку.

Щоб дізнатися, скільки совенят стане в дуплі, складають **задачу**.

Умова: У дуплі **було** 5 совенят. У дупло **залазить** ще 1 совеня.

Запитання: Скільки совенят **стане** в дуплі?

Розв'язок: $5 + 1 = 6$ (с.)

Відповідь: У дуплі стане 6 совенят.

2. Складаємо задачу за малюнком.

У дуплі **було** 6 совенят. Із дупла **вилетіло** 1 совеня. Скільки совенят **залишилося** в дуплі?

Прочитай умову задачі. Про кого мова?

В умові є **числові дані** — 6 і 1.

Що треба знайти? Це — **шукане**.

Яку дію треба виконати? Запиши розв'язок. Назви шукане число. Скажи відповідь.

3. Прочитай задачі. Про що мова? Що треба знайти? Розв'яжи.

1) У жабки — 4 лапки, у ворони — 2. Скільки всього лапок?

Довідничок

Це задача на знаходження суми.

Підказка: ⊕

2) Киця купила 6 яєць. На обід вона з'їла 2 яйця. Скільки яєць залишилося?

Довідничок

Це задача на знаходження різниці.

Підказка: ⊖

4. Назви числові дані й шукане задачі. Запиши розв'язок.

У Жучки народилося 5 цуценят, а в Лайки — 3. Скільки всього цуценят народилося?

5. У клітці сиділо 5 кроликів. Дверцята відчинилися, і всі кролики вибігли. Скільки кроликів залишилось у клітці?

1. Склади задачі за початком і розв'яжи їх.

1) Киця бавилася клубками. Вона розмотала:

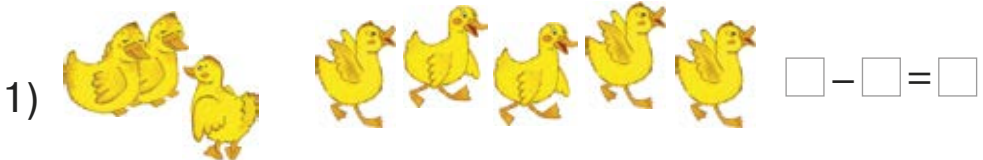
$$\square + \square = \square$$

2) У Наталі було:

$$\square - \square = \square$$

2. Склади задачі за малюнками. Запиши розв'язки.

$$\square - \square = \square$$

$$\square + \square = \square$$

3. Доповни запитання й розв'яжи задачу.

Учора білочка з'їла 5 , а сьогодні — 4 .
Скільки ... за два дні?

4. Склади дві задачі про надувні кульки, які розв'язуються так:

$$4 + 1 = 5 \text{ (кульок)}$$

$$8 - 1 = 7 \text{ (кульок)}$$

5. Склади дві задачі про папуг, використовуючи числа **6** і **3** та запитання:

- 1) Скільки папуг **стало** у Миколки?
- 2) Скільки папуг **залишилось** у клітці?

1235

Урок 46

5432

1. Розглянь скорочений запис умови задачі. Запиши розв'язок.

Вовк має 5 олівців, а заєць – 3 олівці. Скільки олівців у вовка та зайця разом?

Вовк – 5 ол.
Заєць – 3 ол. } ? ол.

2. Розглянь скорочений запис умови задачі. Запиши розв'язок.

У зайця було 6 літаків. Він дав вовкові 4 літаки. Скільки літаків залишилось у зайця?

Було – 6 л.
Дав – 4 л.
Залишилося – ?

3. Вовк і заєць гралися в перегони. Вовк сів на двоколісний велосипед, а Заєць — на триколісний. Скільки **всього коліс**? Скільки **всього лап**?

4. Доповни задачі запитаннями і розв'яжи їх. Після перегонів Вовк і Заєць захотіли їсти.

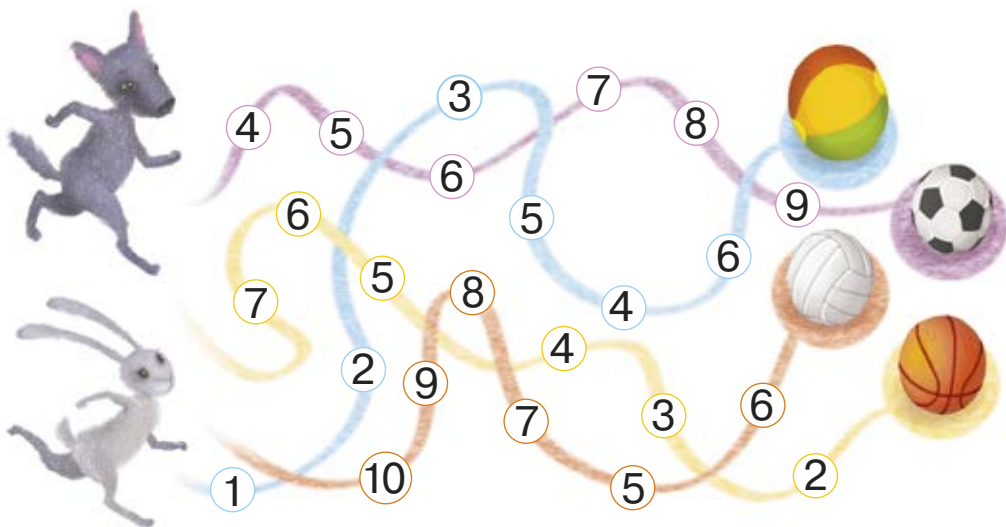
1) Заєць купив 6 морквин і одразу 3 морквини з'їв. ...?

2) Вовк спочатку купив 7 шашликів, а потім ще 2. ...?

3) Вовк купив 4 пляшки мінеральної води, заєць – стільки ж. ... ?

5. Який приз чекає на Зайця і який — на Вовка, якщо Заєць побіжить по дорозі з числами у спадному порядку, а Вовк — по дорозі з числами у зростаючому порядку?

1. Розглянь малюнки та записи до них.

Було

Збільшилося на 1

Стало

Запис $2 + 1 = 3$ читається так:
два збільшити на один дорівнює три.

Було

Зменшилося на 1

Залишилося

Запис $4 - 1 = 3$ читається так:
чотири зменшити на один дорівнює три.

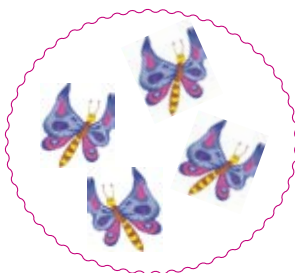
Довідничок

«Збільшити на ...» означає «додати»,
«зменшити на ...» — «відняти».

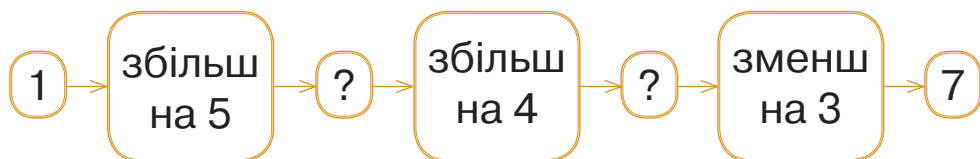
2. Збільш на 2. Скільки стане?

3. Зменш на 2. Скільки стане?

4. Склади й розв'яжи приклади.

5. Вибери парні числа й збільш кожне з них на 3. Запиши приклади.

6. Вибери непарні числа й зменш кожне з них на 2. Запиши приклади.

7. Спочатку з яєць вилупилося 5 каченят, а потім ще 2. Скільки всього каченят вилупилося?

1235

Урок 48

5432

1. Склади задачі. Розв'яжи їх, скориставшись довідничками.

1) У є   .

У є ?, на 3 більше.

Довідничок

«На 3 більше» означає «стільки ж і ще 3». Це задача на збільшення числа на кілька одиниць.

Підказка: $\oplus$

2) У зайчика

У кролика

?, на 2 менше.

Довідничок

«На 2 менше» означає «стільки ж, але без двох». Це задача **на зменшення числа на декілька одиниць**. Підказка: $-$

2. Розглянь скорочений запис умови задачі. Запиши розв'язок.

У комарика 6 лапок. У павучка — на дві лапки більше. Скільки лапок у павучка?

Комарик — 6 л.
Павучок — ?, на 2 л. більше

3. Склади задачі й розв'яжи їх.

Борсук і хом'як збивали кеглі.

Борсук

спроба 1 — 7 кеглів
спроба 2 — ?, на 2 кеглі менше

Хом'як

спроба 1 — 3 кеглі
спроба 2 — ?, на 2 кеглі більше

4. Вибери три найменші числа і збільш кожне з них на 4. Вибери три найбільші числа і зменш кожне з них на 4.

5. Зайчик та білочка приїхали на ярмарок.

1) Білочка купила 9 горішків, а цукерок — на 3 менше. Скільки цукерок купила білочка?

2) Зайчик купив 3 капустини, а морквин — на 6 більше. Скільки морквин купив зайчик?

1235 **Урок 49. Творча робота над задачею** 5432

1. Продовж задачі та розв'яжи їх.

1) Білосніжка вранці постригла 2 , а ввечері — на 3 більше. Скільки ... ввечері?

2) У Попелюшки зацвіло 5 , а — на 3 менше. Скільки ... ?

3) Спочатку Дюймовочка дала ластівці ... зернин, а потім — на 2 зернини менше. Скільки ... потім?

2. Доповни запитання задачі. Розв'яжи.

Коза виростила 5 капустин, а цап — на 3 більше. Скільки ... ?

3. Продовж задачу так, щоб вона розв'язувалася дією додавання.

Учора котик випив 4 мисочки молока, а сьогодні на 2 мисочки ... .
Скільки мисочок молока випив котик сьогодні?

4. Продовж задачу так, щоб вона розв'язувалася дією віднімання.

У дворі бавиться 8 кошенят, а цуценят — на 4 ... . Скільки цуценят бавиться у дворі?

5. $4 - 3$ $2 + 7$ $1 + 9$ $10 - 8$ $6 - 2$ $9 - 3$

6. Будинок, де живе Степанко, має 9 поверхів.
А Миколчин будинок на 4 поверхи нижчий.
Скільки поверхів має Миколчин будинок?

1235

Урок 50

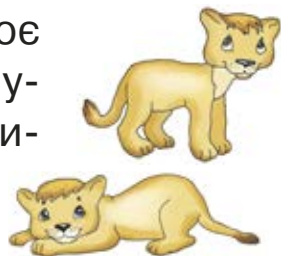

5432

- 1.** записав числа: 4, 2, 7.
 зменшує кожне число на 2.
 збільшує кожне число на 3.

Склади і запиши відповідні приклади.

2. У команді було 10 левенят. Двоє левенят порушили правила й вибули з гри. Скільки левенят залишилось у грі?

3. Доповни умову другої задачі, використавши відповідь першої задачі.

1) На футболі мавпенята забили 4 голи, а єнотики – на 2 голи більше. Скільки голів забили єнотики?

2) На футболі мавпенята забили 4 голи, а єнотики — голів. Скільки всього голів забили звірята?

 4. На передніх лапах тигра по п'ять пальців, а на задніх – по чотири.

1) Скільки всього пальців на передніх лапах у тигра? А на задніх?

2) Скільки пальців на двох лівих лапах у тигра? А на двох правих?

5.

Накресли червоний відрізок, що на 3 клітинки довший ніж чорний. Накресли зелений відрізок, що на 2 клітинки коротший ніж чорний.

6. Накресли ламану, яка матиме на одну ланку менше.

1235

Урок 51

5432

1. Скільки зліва? Скільки справа? Порівняй, де більше.

1) **На скільки більше** зайченят зліва, ніж справа?

$3 - 1 = 2$ (з.) — на стільки більше зліва.

2) **На скільки менше** зайченят справа, ніж зліва?

$3 - 1 = 2$ (з.) — на стільки менше справа.

Порівняй перше і друге завдання. Що в них різне? Що спільне?

Довідничок

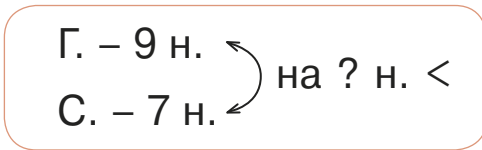
Якщо в задачі треба дізнатися «на скільки більше?» або «на скільки менше?», то це **задача на різницеве порівняння**.

Підказка: $-$

2. Прочитай задачу і розглянь її скорочений запис. Запиши розв'язок.

Горобець з'їв 9 насінин, а синичка — 7 насінин.
На скільки менше насінин з'їла синичка?

3. Зроби скорочений запис задачі. Розв'яжи.

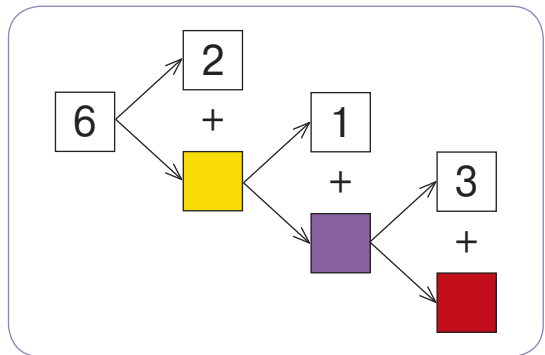
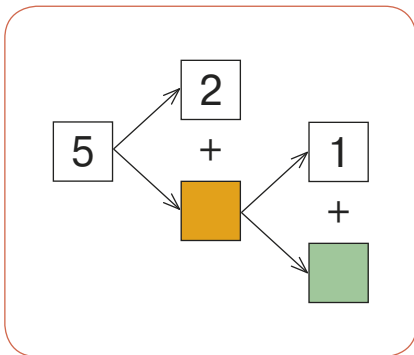
Киця Миця народила 5 кошенят, а киця Нюся — 9.
На скільки більше кошенят у киці Нюсі?

4. Доповни запитання до задач. Розв'яжи.

1) Петрик знає 8 віршів, а Юрчик — 10. На скільки більше ... ?

2) Учора Катруся розв'язала 6 прикладів з математики, а сьогодні — 10. На скільки менше ... ?

5. Яких чисел не вистачає в ланцюжках?

1. Склади і розв'яжи задачі. Що в них спільне, а що відмінне?

Було	Купили	Стало
4 	4 	?

Було	З'їли	Залишилося
4 	4 	?

2. Потренуйся складати задачі за схемами.

	— 3	} ?
	— 7	

	— 5 рибок
	— ?, на 2 рибки менше

	— 8	} на ? менше
	— 1	

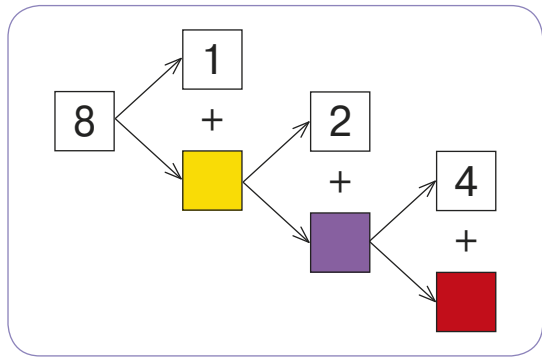
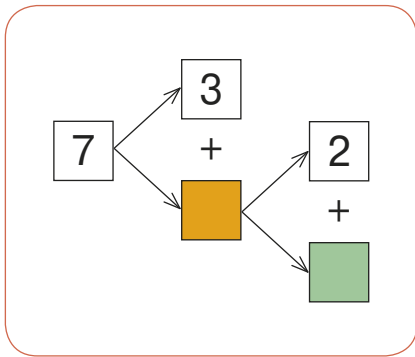
	— 5	} на ? більше
	— 9	

3. Знайди в задачах зайві дані. Розв'яжи задачі.

1) Для каруселі змайстрували 7 коників, 3 слоники і 5 верблюдів. На скільки більше змайстрували верблюдів, ніж слоників?

2) На дереві жило 4 горобці, 5 равликів та 8 гусениць. На скільки менше горобців, ніж равликів?

4. Яких чисел не вистачає в ланцюжках?

5. У двох кошиках є порівну шкарпеток. З першого кошика взяли 6 шкарпеток, а з другого — 8. У котрому кошику залишилося більше шкарпеток? Чому? На скільки?

1235

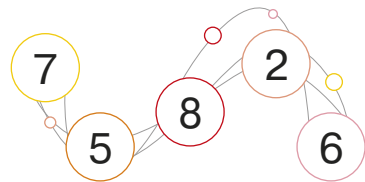
Урок 53

54321

1. Знайди два числа:

- 1) найближчі до числа 10;
- 2) найближчі до числа 3.

2. Розглянь, як утворилося **сімейство прикладів**.

Скільки всього цукерок?

$$5 + 2 = 7$$

або

$$2 + 5 = 7$$

Скільки ?

$$7 - 2 = 5$$

Скільки ?

$$7 - 5 = 2$$

Сімейство прикладів

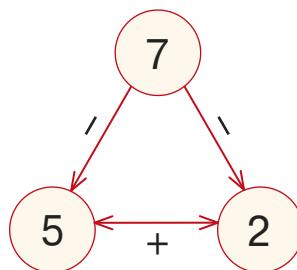
$$5 + 2 = 7$$

$$2 + 5 = 7$$

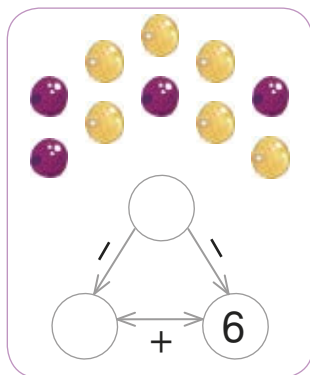
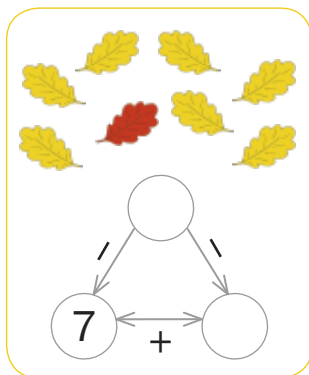
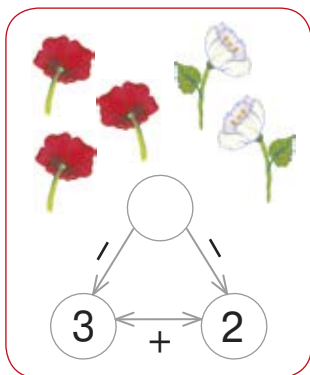
$$7 - 2 = 5$$

$$7 - 5 = 2$$

Числова трійка

3. Склади сімейство прикладів за кожним малюнком. Доповни усно числові трійки.

Довідничок

З одного прикладу на додавання можна скласти два приклади на віднімання.

$$3 + 1 = 4$$

$$4 - 3 = \square$$

$$4 - 1 = \square$$

4. Для кожного прикладу на додавання склади по два приклади на віднімання.

$$1 + 2 = 3$$

$$\square - 1 = 2$$

$$\square - 2 = 1$$

$$5 + 1 = 6$$

$$6 - \square = \square$$

$$6 - \square = \square$$

$$7 + 3 = 10$$

$$\square - \square = \square$$

$$\square - \square = \square$$

5. Няк і Нюк загадали по два числа. Вибери їх.

5

10

8

0

6

2

Одне з чисел на 1 менше, ніж інше.

Перше число — найбільше з усіх, а друге — на 2 більше, ніж найменше.

6. Няк пройшов на руках 8 кроків, а Нюк — 5 кроків. На скільки більше кроків на руках пройшов Няк?

1. Потренуйся в читанні прикладів. Що спільного між прикладами?

$$6 + 2 = 8$$

... плюс ...

До ... додати ...

... збільшити на ...

Сума чисел ...

$$8 - 2 = 6$$

... мінус ...

Від ... відняти ...

... зменшити на ...

Різниця чисел ...

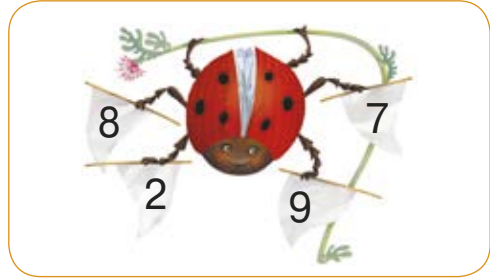
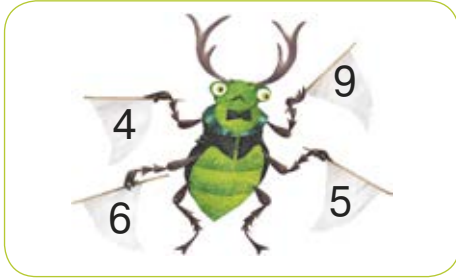
2. Козаки зупинилися біля річки на нічліг. 10 козаків стали на варті. Четверо козаків варили куліш. На скільки менше козаків, що варили куліш, ніж тих, що стояли на варті?

3. Бабуся заспівала внучці 5 колискових пісень, а дідусь — 7 козацьких пісень. На скільки більше пісень почула внучка від дідуса, ніж від бабусі?

4. На кожному малюнку вибери три числа, з яких можна скласти сімейство прикладів. Запиши приклади.

5. З яких прикладів на додавання склали ці приклади на віднімання? Запиши.

.....	$6 - 2 = 4$	.....	$9 - 1 = 8$	.....
.....	$6 - 4 = 2$	.....	$9 - 8 = 1$	.....

Урок 55. Числовий вираз

1. Які кубики потрібно поставити після $=$?

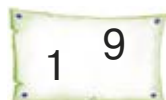
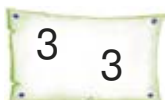
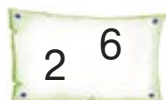

Довідничок

числові вирази $\left\{ \begin{array}{l} 1 + 2 = 3 \\ 5 - 1 = 4 \end{array} \right.$ значення числових виразів

Числові вирази складаються з чисел і знаків арифметичних дій.

2. Склади з чисел на кожній картці числові вирази на додавання та віднімання. Запиши. Знайди значення цих числових виразів.

3. Чим подібні й чим відрізняються записи:

$$5 + 2$$

і

$$5 + 2 - 1$$

?

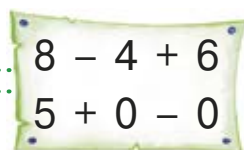
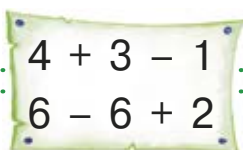
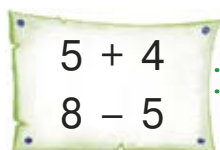
Довідничок

$$5 + 2 - 1 = 6$$

значення числового виразу

числовий вираз **на дві дії**
Дії виконують за порядком.

4. Знайди значення числових виразів.

5. З кожної пари прикладів склади числовий вираз на дві дії та знайди його значення.

$$4 + 2 = 6$$

$$6 + 1 = \dots$$

$$4 + 2 + 1 = \square$$

$$9 - 1 = 8$$

$$8 + 2 = \dots$$

$$?$$

$$6 + 4 = 10$$

$$10 - 2 = \dots$$

$$?$$

6. Доповни умови задач. Розв'яжи.

У спортсмена — 2 | — 4

На полиці — ?, на 4 ... | — ?, на 3 ...

1235

Урок 56

542

Пригадай!

Знак **менше** <

Знак **більше** >

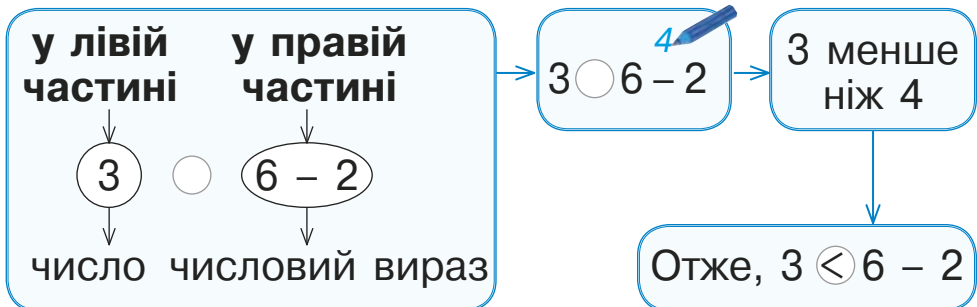
1. Прочитай записи.

$3 < 4$ $2 > 0$ $5 = 5$

2. Поміркуй, як порівняли число та числовий вираз.

$$3 < 6 - 2$$

Перевір, чи правильно ти міркував.

3.

$$7 \bigcirc 3 + 3$$

$$5 + 3 \bigcirc 9$$

$$6 \bigcirc 2 + 4$$

$$1 \bigcirc 10 - 8$$

$$7 - 3 \bigcirc 2$$

$$4 - 3 \bigcirc 1$$

4. Допоможи кожній краплинці напоїти свою квіточку. Зроби записи за зразком. Яка краплинка не знайшла свою квіточку?

$$3 + 3$$

$$8 - 4$$

$$5 + 3$$

$$10 - 9$$

$$9 - 6$$

$$1 + 4$$

$$8 + 2$$

Зразок:

$$3 + 3 > 5$$

5. В озері плаває 7 лебедів. На березі граються лебідь-тато і 5 лебедят. Порівняй, де більше лебедів — у озері чи на березі.

☹️ 1. Порівняй за зразком. Запиши.

1) Яка жабка зробила більше стрибків?

5

1 і ще 3

Зразок:

$$5 > 1 + 3$$

2) У кого більше наліпок?

3) Яких цукерок менше?

4) Де більше повних тюбиків фарби?

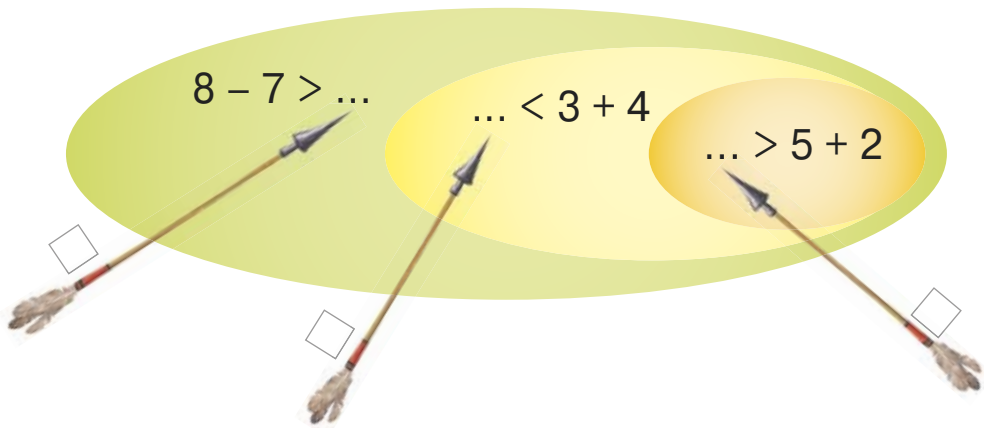

 2. У якому записі ліва частина дорівнює правій?

$4 + 5 \bigcirc 8$ ..... $7 \bigcirc 7 - 1$ ..... $9 \bigcirc 9 + 0$

 3. Вибери для кожної стріли всі можливі числа з рамочки.

1, 8, 3, 0, 6, 10

4. Комарик має 6 лапок. На скільки більше лапок має комарик, ніж кролик? На скільки менше лапок має курочка, ніж комарик?

 5.

$5 \bigcirc 4 = 9$	.....	$7 \bigcirc 3 \bigcirc 2 = 2$
$8 \bigcirc 2 = 6$	.....	$7 \bigcirc 3 \bigcirc 2 = 8$
$10 \bigcirc 3 = 7$	.....	$7 \bigcirc 3 \bigcirc 2 = 6$

1. Поміркуй, як порівняли два числові вирази.

$$3 + 3 = 4 + 2$$

Перевір, чи правильними були твої міркування.

у лівій частині		у правій частині	
↓		↓	
$3 + 3$	○	$4 + 2$	→
↓		↓	
числовий вираз		числовий вираз	

$3 + 3$	○	$4 + 2$
↓		↓
6 дорівнює 6		
↓		
Отже, $3 + 3 = 4 + 2$		

2.

$6 - 1 \bigcirc 3 + 1$

$6 - 3 \bigcirc 5 - 3$

$5 + 3 \bigcirc 3 + 4$

$8 + 2 \bigcirc 10 - 0$

$7 - 2 \bigcirc 8 - 2$

$7 - 7 \bigcirc 6 - 6$

3. Склади і запиши вирази, порівняй їх значення.

і

Зразок: $4 + 2 < 3 + 4$

і

і

 4. Склади вирази за малюнками і порівняй їх.

1) Котра вежа матиме менше кубиків?

2) У якій коробці буде більше кульок?

 5. Добери відповідні числа у віконця. Запиши приклади.

$$5 - \square = 4$$

$$\square + 6 = \square$$

$$3 + \square = 4$$

$$\square - 0 = \square$$

$$\square + 3 = 7$$

$$\square + 4 = \square$$

Урок 59. Рівність. Нерівність

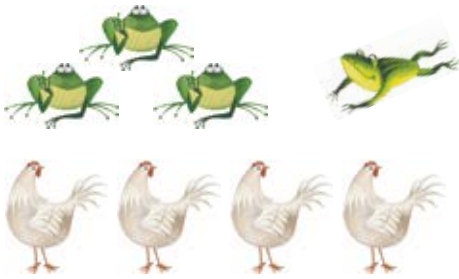
1. Розглянь малюнки та записи до них.

Рівність: $3 \equiv 3$

Нерівність: $4 > 3$

Рівність: $3 + 1 = 4$

Нерівність: $4 - 1 < 4$

Довідничок

це — **знак рівності**   це — **знаки нерівності**

2. Прочитай спочатку рівності, а тоді нерівності.

$$2 > 0$$

$$5 + 1 < 7$$

$$4 = 6 - 2$$

$$8 = 8$$

$$2 + 1 = 3$$

$$4 > 4 - 4$$

3. Доповни речення.

$$4 + 1 = 5$$

Ця рівність істинна, або правильна, тому що $4 + 1$ дійсно дорівнює 5.

$$4 - 1 = 2$$

Ця рівність хибна, або неправильна, тому що ...

$$2 + 1 < 5$$

Ця нерівність істинна, або правильна, тому що $2 + 1 = 3$, а 3 дійсно менше ... .

$$2 - 1 > 2$$

Ця нерівність хибна, або неправильна, тому що ... .

4. Знайди правильні рівності. Запиши їх.

$$3 + 3 = 9$$

$$7 + 0 = 7$$

$$5 = 4 + 1$$

$$2 + 4 = 6$$

$$8 - 6 = 1$$

$$6 = 10 - 3$$

5. Знайди правильні нерівності. Запиши їх.

$$5 > 4$$

$$6 + 1 < 6$$

$$0 + 1 < 9 - 7$$

$$9 < 8$$

$$8 - 7 > 0$$

$$5 + 5 < 10 - 0$$

6. Жабенята стрибали через калюжі. Перше жабеня перестрибнуло 8 калюж, а друге — 5 калюж. На скільки більше калюж перестрибнуло перше жабеня, ніж друге?

7. Білочка стоїть п'ятою в черзі за морозивом, за нею — ховрашок, а за ховрашком — зайчик. Котрий за порядком у черзі зайчик?

1235

Урок 60

5432

1.

$$1 + 7 \bigcirc 9$$

$$3 \bigcirc 7 - 5$$

$$10 \bigcirc 5 + 5$$

$$6 - 5 \bigcirc 0$$

$$9 - 5 \bigcirc 4$$

$$8 \bigcirc 7 + 2$$

2. У якому записі ліва частина більша за праву?

$$7 - 0 \bigcirc 7 + 1$$

$$8 - 8 \bigcirc 10 - 8$$

$$7 - 4 \bigcirc 4 - 3$$

3. Склади нерівності за малюнками.

$$3 + 2 < 5 + 1$$

4. Склади правильні рівності й нерівності з числами 5, 3, 2.

..... $\square - \square = \square$ ..... $\square - \square < \square$ .....

..... $\square + \square = \square$ ..... $\square + \square > \square$ .....

5. Добери числа у $\square$. Запиши нерівності.

$1 + 1 < 2 + 1$

$\square + 4 > \square + 4$

$5 - \square < \square - 5$

$9 - \square > 8 - \square$

1235 Урок 61. Доданок, доданок, сума 5432

1. Розглянь схему і прочитай, як називаються компоненти дії додавання.

+

=

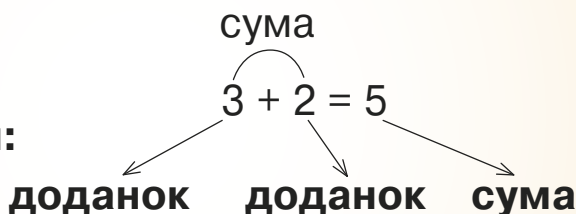

$3 + 2 = 5$

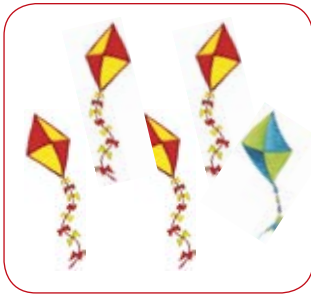

Довідничок

Компоненти дії додавання:

2. Склади вирази на додавання. Обчисли їх. Назви перший і другий доданки в кожній сумі.

3. Скільки доданків у кожній сумі? Випиши в рядок найбільший доданок з кожної суми.

$5 + 4 = 9$

$8 - 3 = 5$

$6 + 3 + 1 = 10$

$3 + 4 = 7$

$1 + 9 = 10$

$1 + 2 + 7 = 10$

4. Скільки тістечок приніс кондитер?

$5 + 2 = \square$

Що змінилося? Що залишилося незмінним?

$2 + 5 = \square$

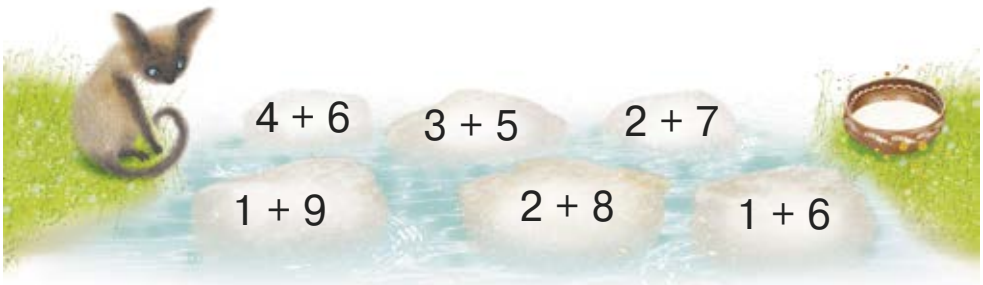
Котрий вираз легше обчислити?

Довідничок

**Від перестановки доданків
сума не змінюється.**

5. Киця зможе дістатися до молока тоді, коли обчислить усі вирази. Допоможи їй. Скористайся правилом із довідничка.

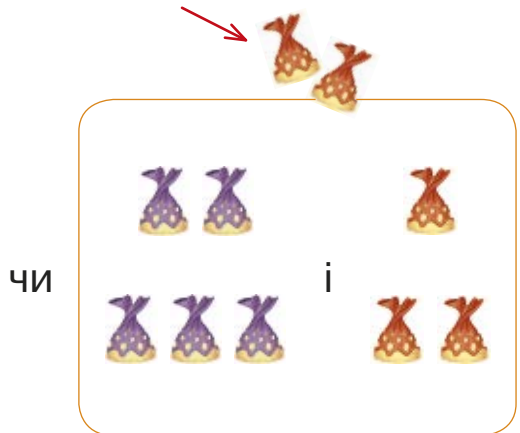
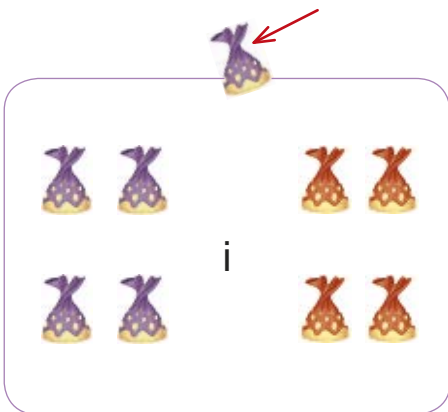
6.

$$8 + 1 = 1 + \square$$

$$5 + 2 = \square + 5$$

$$4 + \square = 3 + 4$$

 7. Запиши за малюнками дві рівності. Порівняй їхні результати.

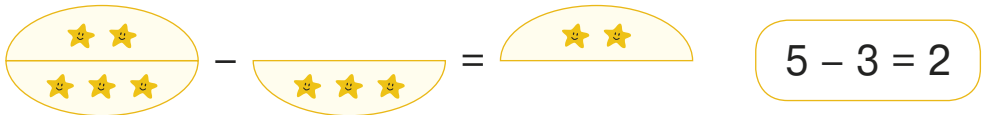

! 1. Покажи числа за порядком якомога швидше.

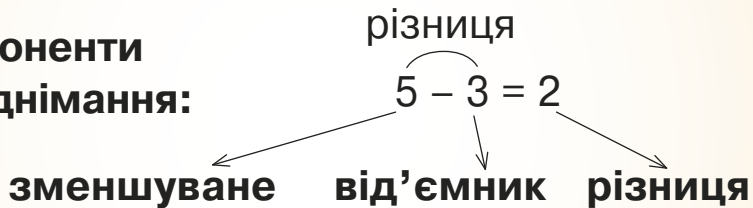

2. Розглянь схему і прочитай у довідничку, як називаються компоненти дії віднімання.

Довідничок

Компоненти
дії віднімання:

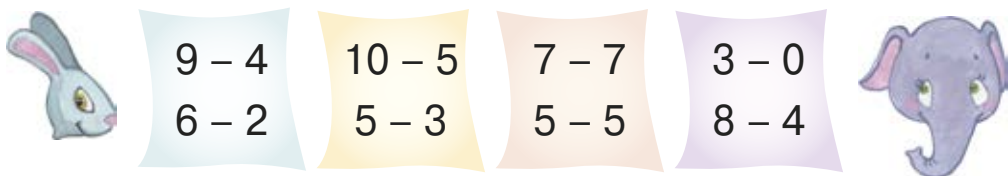

3. Запиши рівності на віднімання, які можна скласти з цих чисел.

Зразок:
 $8 - 2 = 6$

4. Підкажи зайчикові всі вирази, у яких зменшувале більше ніж 6. Запиши й обчисли ці вирази. Підкажи слонику всі вирази, у яких від'ємник менший ніж 4. Запиши й обчисли ці вирази.

$9 - 4$	$10 - 5$	$7 - 7$	$3 - 0$
$6 - 2$	$5 - 3$	$5 - 5$	$8 - 4$

5. Уранці в кіоску було 8 журналів «Пізнайко», а до вечора їх кількість зменшилася на 5. Скільки журналів «Пізнайко» залишилось до вечора?

6. Учора на полиці книжкового магазину лежало 10 журналів «Зернятко», а сьогодні їх кількість зменшилась до 4. Скільки журналів «Зернятко» продали?

7. Запиши за малюнками дві рівності. Порівняй їхні результати.

 8. Доповни нерівності, щоб вони стали істинними.

$8 - 1 > \square$

$9 > 4 + \square$

$5 < \square - 2$

$2 < 4 - \square$

1. Склади задачі й розв'яжи їх. Що спільне й що відмінне в них?

Було	Вишили	Стало
6 	4 	?

Було	Взяли для виступу	Залишилося
6 	4 	?

2. У хорі співало 5 жабок і 9 коників-стрибунців. На скільки менше жабок, ніж коників-стрибунців?

3. Які числа заховалися під пиріжками? Запиши їх у порядку зростання.

$$7 + 2 + 1 = \text{пиріжок}$$

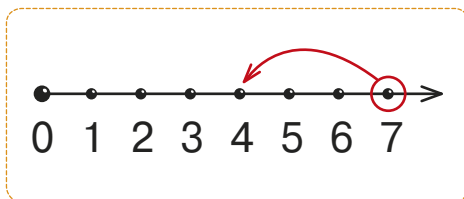
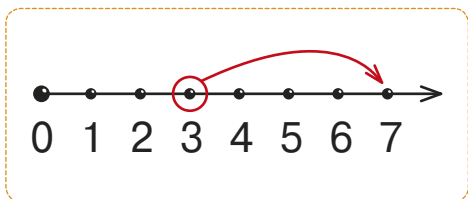
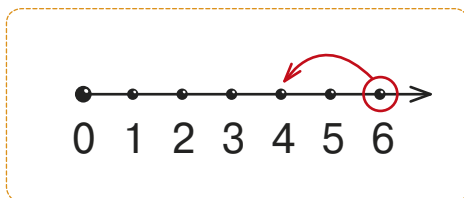
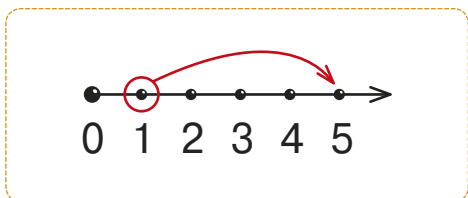
$$10 - 8 + 2 = \text{пиріжок}$$

$$6 - 2 - 3 = \text{пиріжок}$$

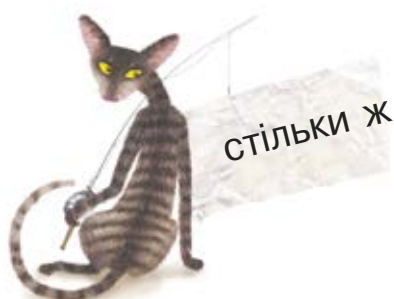

$$4 + 6 - 7 = \text{пиріжок}$$

4. Склади числові вирази за схемами.

5. Скільки разом рибин у двох котів-рибалок?

 6. Склади ще 3 рівності й 3 нерівності за зразком.

$5 - 4$ $9 + 1$ $0 + 0$ $8 - 4$ $1 - 0$
 $3 - 3$ $7 - 3$ $3 + 7$

Зразок:
 $5 - 4 = 1 - 0$
 $9 + 1 > 8 - 4$

☹️ 1.

$$7 - 4$$

$$9 - 5$$

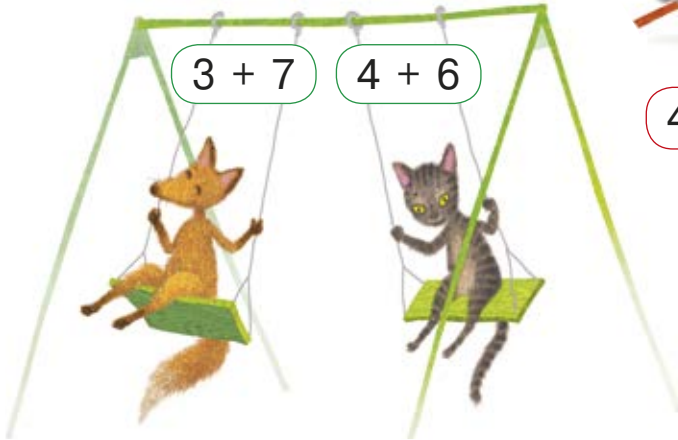
$$8 - 2$$

$$5 + 2$$

$$4 + 2$$

$$9 - 4$$

$$3 + 7$$

$$4 + 6$$

2.

$$\begin{array}{l} 5 + 1 + 0 \\ 5 + 2 - 2 \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 7 + 3 - 2 \\ 6 + 3 + 1 \end{array}$$

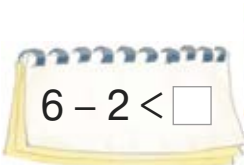
$$\begin{array}{l} 8 - 2 + 3 \\ 6 - 2 + 2 \end{array}$$

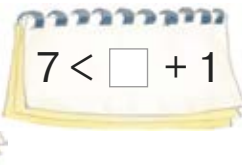
3. Жучка навчає гавкати своїх чотирьох цуценят, а Лайка — п'ятьох. Скільки всього цуценят учаться гавкати?

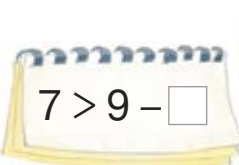

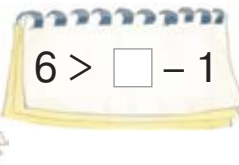
4. Ростик знайшов 6 грибів, а Костик — на 2 менше. Скільки грибів знайшов Костик?

 5. Доповни нерівності, щоб вони стали істинними.

$$6 - 2 < \square$$

$$7 < \square + 1$$

$$7 > 9 - \square$$

$$6 > \square - 1$$

1235

Урок 65

5432

1. Біла мишка народила 5 мишенят, а сіра — на дві більше. Скільки мишенят народила сіра мишка?

2. Ховрашок знайшов 8 колосків, а потім ще 2. Скільки тепер колосків у ховрашка?

3. Сірий кролик має 10 морквин. Він віддав 3 морквини чорному кролику. Скільки морквин залишилося в сірого кролика?

4. Добери числа у $\square$. Запиши нерівності.

$$4 + \square < 9 - \square$$

$$1 + \square > \square - 1$$

$$\square - 3 < \square + 3$$

$$8 - \square > \square + 0$$

5. Вовк і заєць працюють таксистами.

В автомобілі вовка є 4 місця для пасажирів. В автомобілі зайця — 3 місця для пасажирів. До вовка сіло 3 пасажери, а до зайця — 1.

- 1) Скільки місць для пасажирів в обох таксі разом?
- 2) Скільки пасажирів сіло в обидва таксі?
- 3) Скільки вільних місць у таксі вовка?
- 4) Скільки вільних місць у таксі зайця?
- 5) Скільки ще пасажирів може сісти в два таксі разом?

Урок 66. Геометричні фігури. Круг

1. — Познайомся: це — **круги**.
Обведи їх своїм пальчиком.
Круг — це **геометрична фігура**.

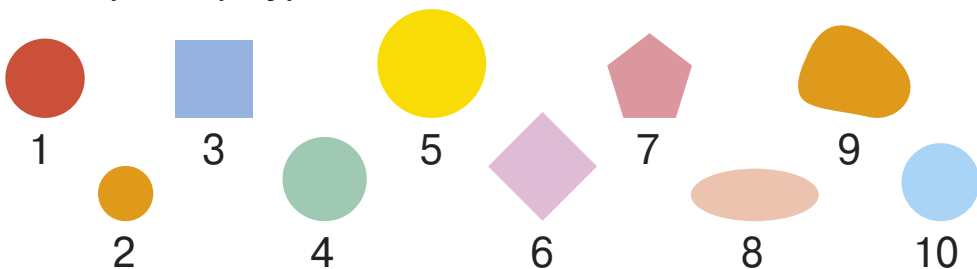

2. Які ще предмети можна намалювати на порожньому аркуші?

круглі за формою

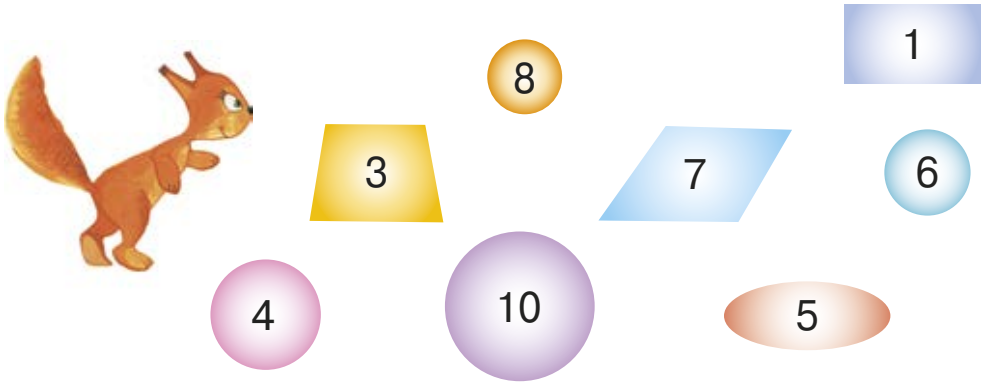
3. Назви номери фігур, що мають таку ж форму, як перша фігура.

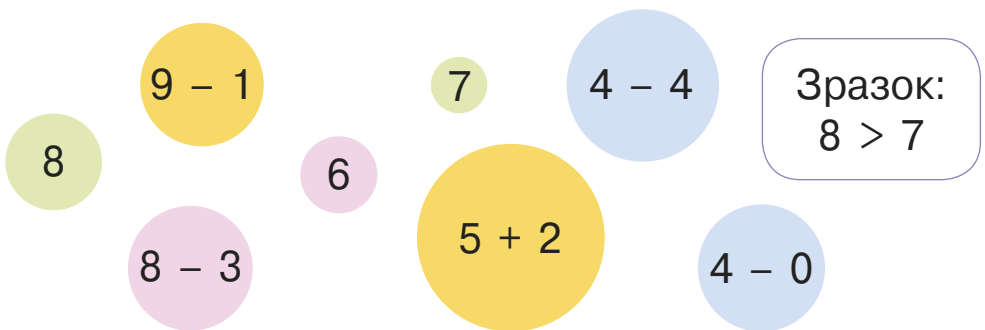
4. Назви спочатку номери кругів однакових за розміром, а потім — однакових за кольором.

5. Білчечка стрибає лише на круглі килимки. Запиши всі числа, на яких може опинитися білчечка. Що між ними спільного?

6. Склади нерівності з чисел та виразів, запиши їх на кругах однакового кольору.

1. Котрі ножиці утворили найбільший кут? Котрі — найменший?

2. Назви кути:

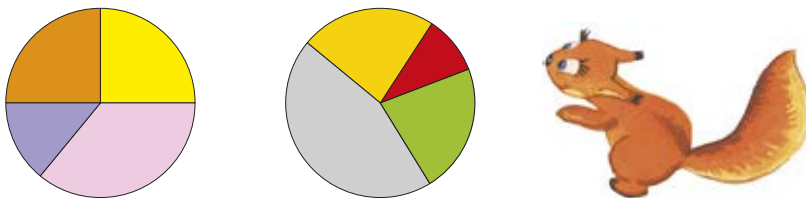
1) від найбільшого до найменшого:

2) від найменшого до найбільшого:

3. Розглянь кожний круг. Який колір має частина з найбільшим кутом? З найменшим кутом?

Довідничок

Кут утворюється двома променями, які мають **спільний початок**.

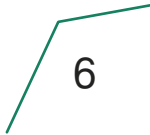
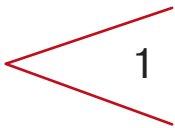

два промені

кути

- 4.** Побудуй з олівців кути, зображені в довідничку.
- 5.** Горобчик стверджує, що зобразив кути. Чи всі малюнки є кутами? Поясни.

- 6.** Зобрази в зошиті такі кути.

Урок 68. Трикутник, чотирикутник, п'ятикутник, шестикутник

1. — Поглянь, які бувають **многокутники**.
Обведи їх своїм пальчиком.

Це — **трикутники**

Це — **чотирикутники**

Це — **п'ятикутники**

Це — **шестикутники**

2. Ведмежа спекло тістечка. На який многокутник подібне кожне тістечко?

3.

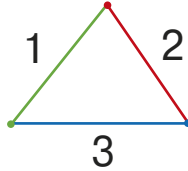

— Трикутник має:

3 вершини

3 сторони

3 кути

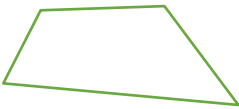

— Ця фігура має **3 кути**, тому вона називається «**трикутником**».

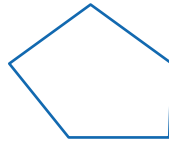
— А тепер я спробую.

Ця фігура має:

... вершини,
... сторони,
4 кути.

... вершин,
... сторін,
... кутів.

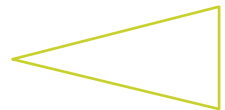
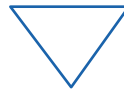
... вершин,
... сторін,
... кутів.

чотирикутник

п'ятикутник

...кутник

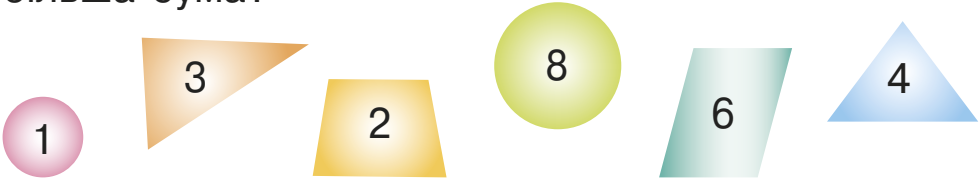
4. Побудуй із лічильних паличок такі фігури:

5. Ведмежа задумало скласти фігуру й для цього розламало прутик тричі. Скільки стало прутиків? Яку фігуру задумало скласти ведмежа? Поясни.

6. Додай числа спочатку в трикутниках, тоді — в кругах, а потім — у чотирикутниках. Де найбільша сума?

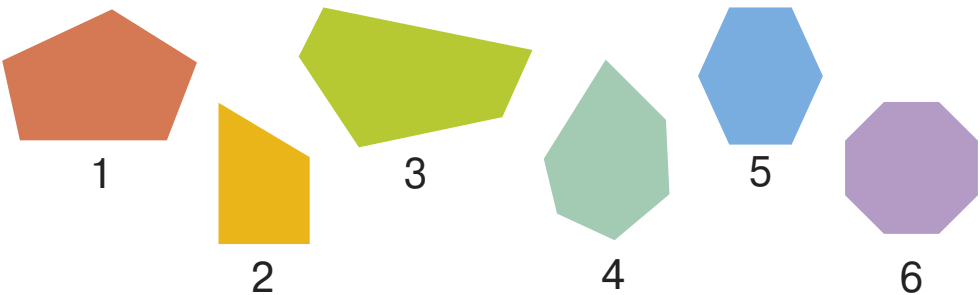

1235 **Урок 69** 5432

1. Яка фігура знизу, а яка — зверху?

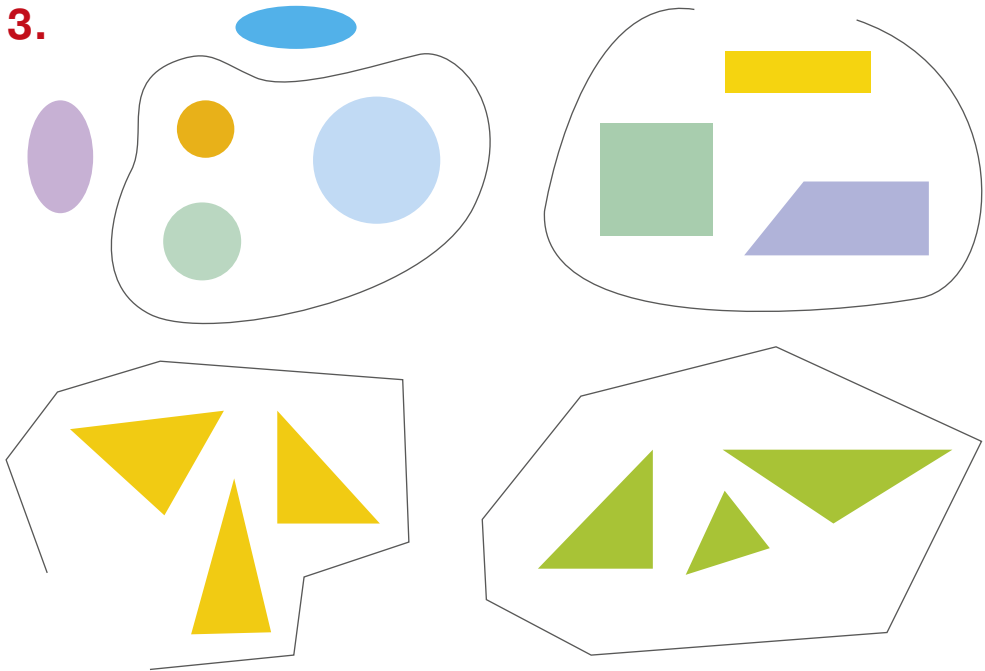

2. Ведмежа сортує фігури за формою. Назви номери п'ятикутників. Скільки тут шестикутників?

3.

- 1) Чи всі круги обведені замкненою лінією?
Яка це лінія: крива чи ламана?
- 2) Які фігури обведені незамкненою ламаною лінією?
- 3) Які фігури обведені кривою незамкненою лінією?
- 4) Якою лінією обведені зелені трикутники?

4.

$$\begin{array}{r} 9 + 1 - 3 \\ 7 + 3 - 6 \end{array}$$

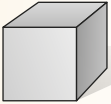
$$\begin{array}{r} 8 - 2 - 5 \\ 7 - 3 + 3 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 1 + 4 + 5 \\ 10 - 2 - 2 \end{array}$$

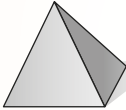

Довідничок

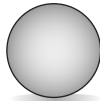
Геометричні тіла:

куб

піраміда

куля

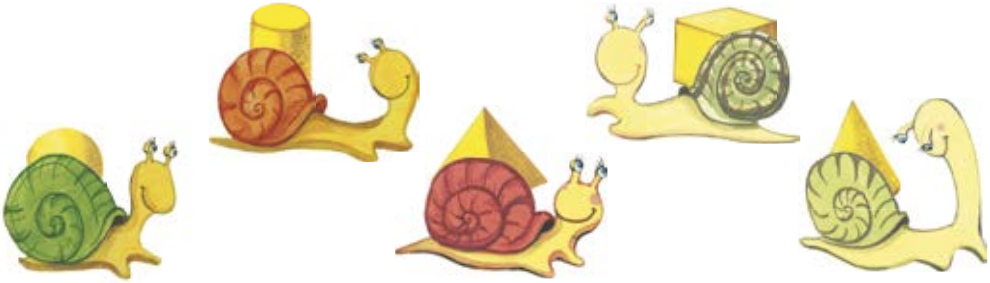

циліндр

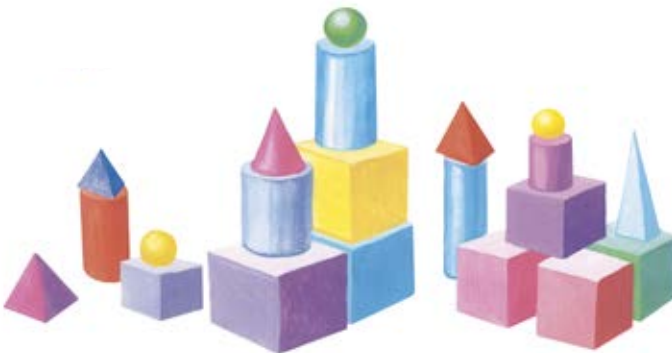

конус

1. Равлик виліпив з піску пасочки у вигляді геометричних тіл. Упізнай ці тіла.

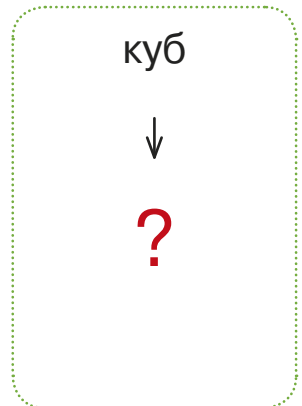
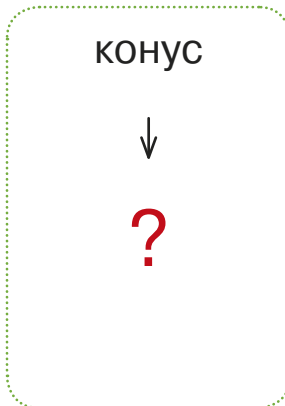
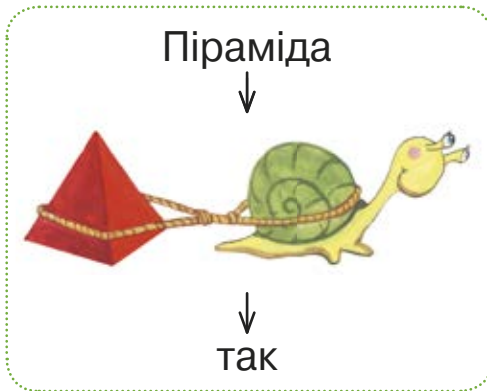

2. Равлик збудував геометричне містечко. Полічи кількість кубів, циліндрів, конусів, куль і пірамід.

3. Равлик досліджує геометричні тіла. Допоможи йому. Дай відповіді на запитання.

- Чи можуть ці геометричні тіла ковзати? •

- Чи можуть вони котитися? •

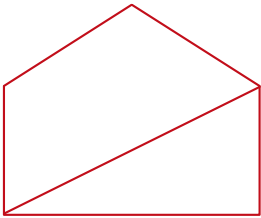

Які однакові геометричні тіла можна покласти одне на одне так, щоб утворилася вежа?

Сорока принесла тобі завдання для повторення.

1. Скільки тут фігур? відрізків? вершин? кутів?

2. Перемалюй точки в зошит. Сполучи увсі точки так, щоб утворилась ламана лінія з трьох ланок. Почни з точки 1. Придумай 4 способи.

2 .   . 3

1 .   . 4

3. Кожній із цих фігур можна дати одну або дві правильні назви. Вибери їх.

- 1) трикутник;
- 2) чотирикутник;
- 3) п'ятикутник;
- 4) замкнена ламана лінія;
- 5) куб.

1) незамкнена лінія; 2) трикутник;
3) конус; 4) ламана лінія; 5) круг.

1) замкнена лінія; 2) крива лінія;
3) ламана лінія; 4) відрізок; 5) пряма.

1) чотирикутник; 2) незамкнена лінія;
3) замкнена лінія; 4) ламана;
5) трикутник.

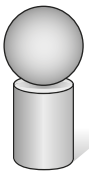
4. Полічи, скільки кутів у кожній літері.

П

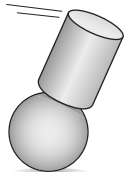
2 кути

Г Т Н Ш И Х М А

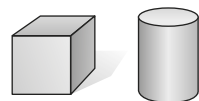
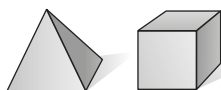
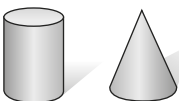
5. Будуємо вежі з двох фігур. Стоятиме чи ні?

так

ні

6. Щоб зробити шнурівки для черевичків павучка, мама-павучиха розрізала нитку на 8 частин. Скільки разів вона різала? Поясни.

235

Урок 72. Вимірювання

5432

1. Розглянь, як тигреня вимірює розміри акваріума.

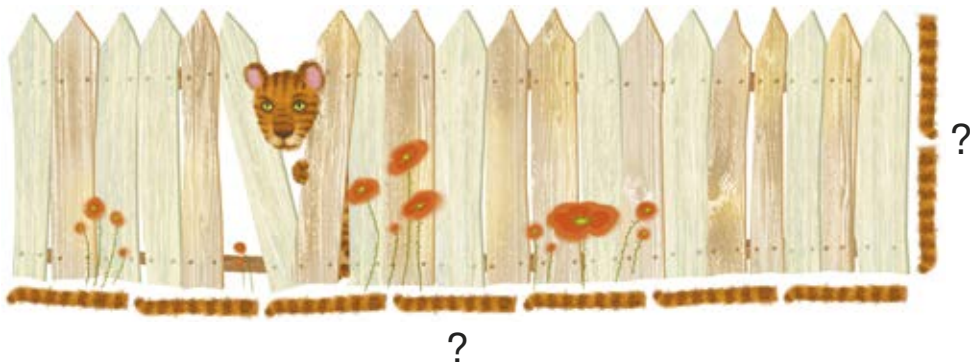
Тигреня **вимірювало** просто.
Головне — прикласти хвостик.
Так дізналось **довжину**,
висоту і **ширину**.

— Яка висота акваріума у хвостиках?

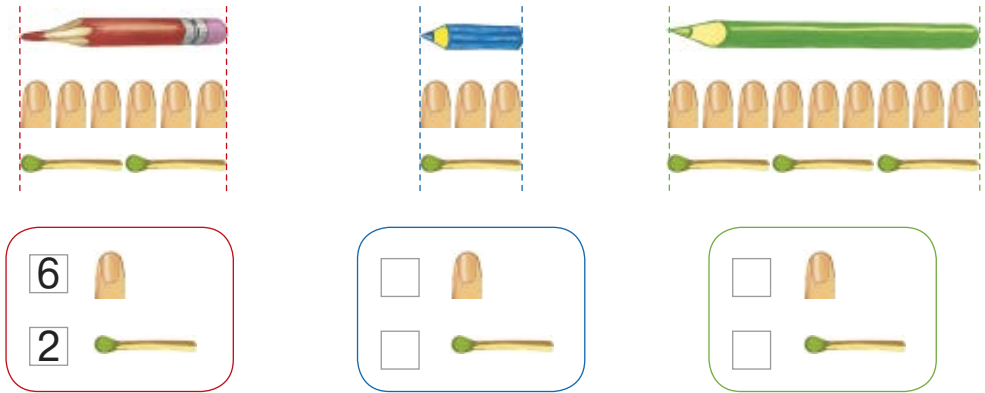
Висота — ?
Довжина — 4
Ширина — 1

2. Підкажи тигреняті розміри парканчика.

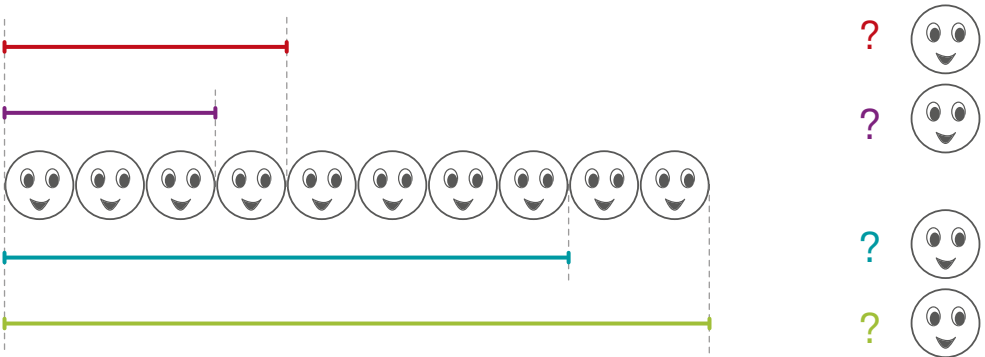

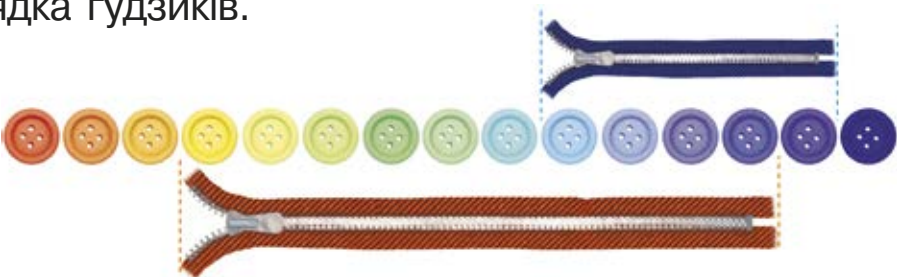
3. Розглянь, чим ще можна вимірювати довжину предметів.

4. Перелічи відрізки за кольорами від найкоротшого до найдовшого. Виміряй довжину кожного відрізка за допомогою рядка «усмішок».

5. Виміряй довжину кожного замка за допомогою рядка ґудзиків.

6. Скільки дощок під кожним слідом? Назви сліди від найкоротшого до найдовшого.

качка курка киця ведмідь тато

1235

🔔 **Урок 73** 🔔

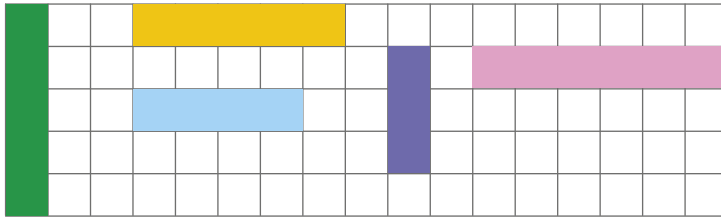
54321

1. Визнач за допомогою плиток:
довжину ванни; розміри дзеркала.
Що коротше — мочалка чи щітка? На скільки?
Чи правда, що умивальник вищий ніж смітник?
Поясни.

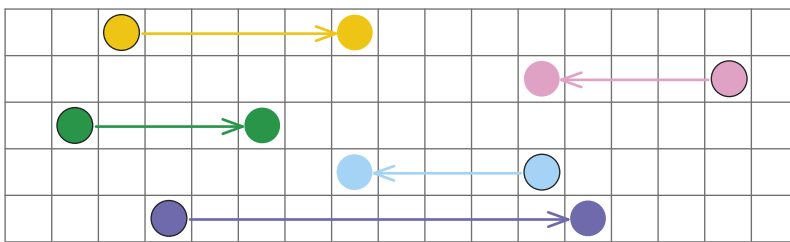
Що довше — умивальник чи дзеркало?
На скільки плиток звисає рушник?
Чия довжина дорівнює одній плитці?

2. Яка смужка має довжину 4 клітинки? Яка смужка найдовша? Яка найкоротша? Які смужки однакової довжини?

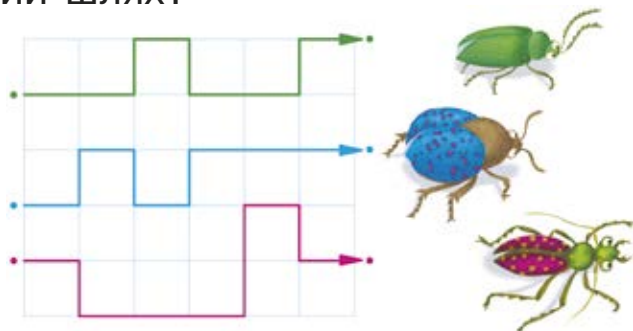
3. Яка фішка зробила хід на 5 клітинок? На скільки клітинок походила рожева фішка? Скільки клітинок у найдовшому ході? Які фішки перемістились на однакову довжину?

4. Підкажи чоловічкам, як вишикуватись за зростом.

5. Чий шлях найдовший? Які жучки пройшли однаковий шлях?

🔔 Урок 74. Довжина. Сантиметр 🔔

1. Порівняй за довжиною ремені. Порівняй за довжиною шнурки.

2. Назви стріли в порядку зростання їх довжини.

— Хто з нас найдовший?

— Шикуймось на лінії старту!

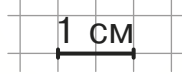

— Я — найдовша!

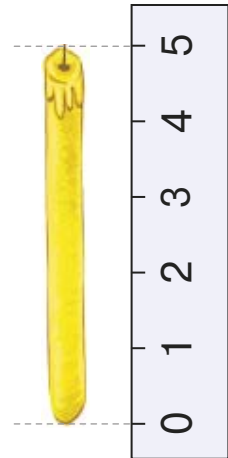
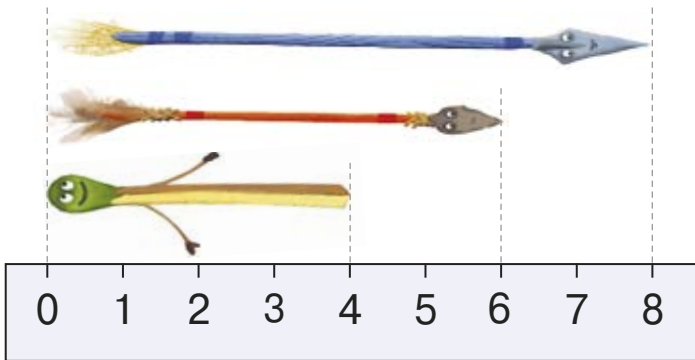

Довідничок

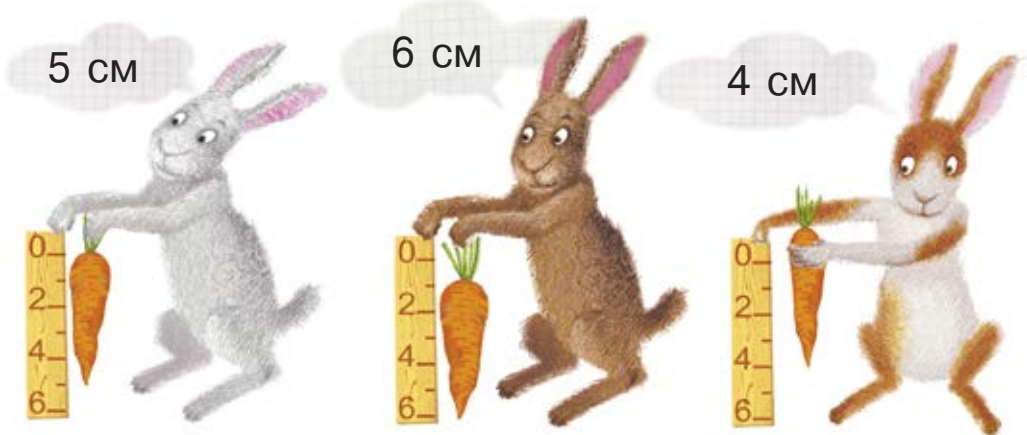
Довжину, ширину, висоту предметів можна вимірювати **сантиметрами**.

3. Визнач довжини стріл і сірника.
Визнач висоту свічки.

4. Перший кролик виміряв довжину моркви-ни правильно. Якої помилки допустився другий кролик? Третій кролик? Поясни.

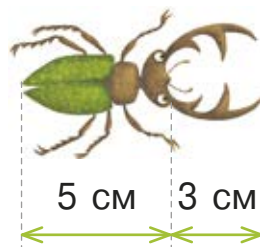

5. Виміряй довжини смужок. Які з них мають однакову довжину?

6. Накресли відрізки завдовжки 4 см і 6 см. Який коротший? На скільки?

7. Це — жук-олень. Він живе в Україні. Обчисли його довжину.

1235

Урок 75

5432

1. У кравчині-їжачихи є ось такі стрічки:

Від кожної з них їжачиха хоче відрізати 3 см. Яку довжину матимуть стрічки?

2.

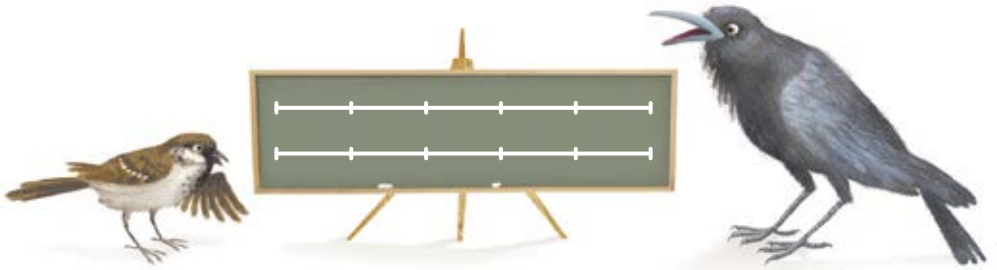
1) Накресли відрізок на 2 см довший.

Доповни запис: $\square + 2 = \square$ (см)

2) Накресли відрізок на 3 см коротший.

Доповни запис: $\square - 3 = \square$ (см)

3. Дядько-крук накреслив два відрізки:

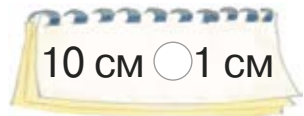
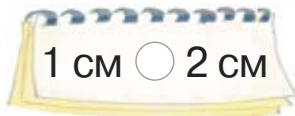
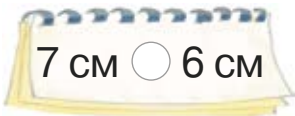

Горобчик-бешкетник:

- 1) стер 1 см першого відрізка. Накресли відрізок, який залишився;
- 2) продовжив на 1 см другий відрізок. Накресли відрізок, який утворився.

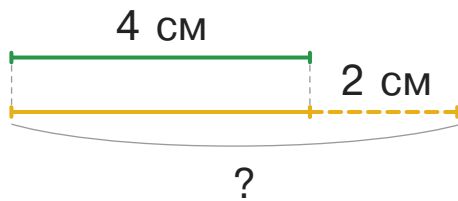
4.

5. Склади задачі й запиши їх розв'язки.

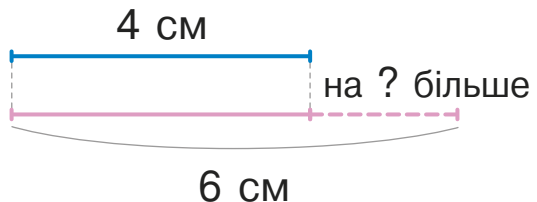
Перший відрізок:

Другий відрізок – ?,
на 2 см довший.

Перший відрізок:

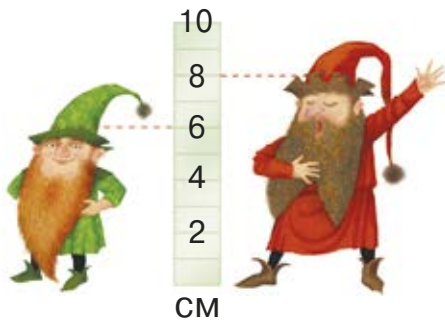
Другий відрізок:

1. Щороку на день народження Веселунчик і Співунчик міряються зростом. Хто був вищим минулого року і на скільки сантиметрів? Хто нижчий цього року і на скільки сантиметрів?

Минулого року

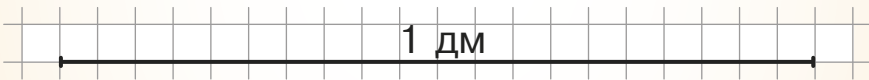
Цього року

Довідничок

Довжину, ширину і висоту предметів можна вимірювати **дециметрами**.

10 см — **це один дециметр (1 дм)**

Один із гномиків має зріст 1 дм. Хто це?

2. Накресли відрізок червоного кольору довжиною 9 см. Накресли відрізок зеленого кольору довжиною 1 дм. Який відрізок довший?

3. Покажи на лінійці 1 см, 5 см, 1 дм.

4. Гава накреслила на піску відрізок довжиною 1 дм. Поки Гава ловила ґав, сорока стерла частину відрізка. Виміряй те, що залишилося. Скільки сантиметрів стерла сорока?

5. Двоє кенгуру стрибали у висоту. Перший кенгуру підстрибнув на 4 дм, а другий — на 7 дм. Хто підстрибнув вище? На скільки?

6. Двоє зайців стрибали в довжину. Стрибок першого зайця має довжину 9 дм, а стрибок другого зайця на 2 дм коротший. Яка довжина стрибка другого зайця?

1235

Урок 77

5432

1. Обчисли.

$4 \text{ см} + 1 \text{ см}$

$1 \text{ дм} + 2 \text{ дм}$

$3 \text{ дм} + 1 \text{ дм} + 1 \text{ дм}$

$8 \text{ см} - 2 \text{ см}$

$9 \text{ дм} - 2 \text{ дм}$

$8 \text{ дм} - 1 \text{ дм} - 7 \text{ дм}$

$7 \text{ см} - 7 \text{ см}$

$5 \text{ дм} - 0 \text{ дм}$

$4 \text{ см} + 3 \text{ см} - 2 \text{ см}$

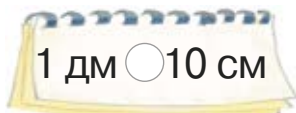
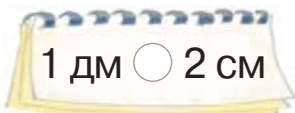
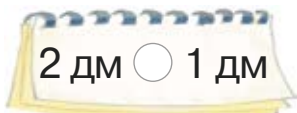
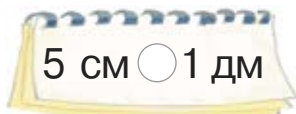
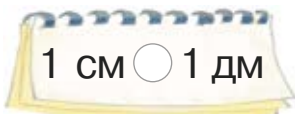
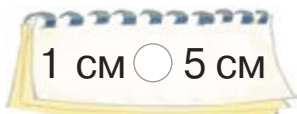
2. Накресли такі ж відрізки. Скільки сантиметрів не вистачає кожному відрізку до 1 дм?

3. Накресли пряму лінію. Познач на ній точку. Відміряй на прямій від цієї точки 3 см і познач другу точку. Яка довжина одержаного відрізка?

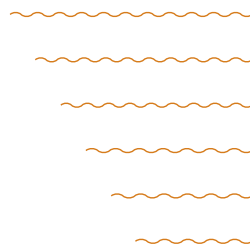
4.

5. Я — непарне двоцифрове число. Моє число десятків на 8 більше, ніж число одиниць. Відгадай мене.

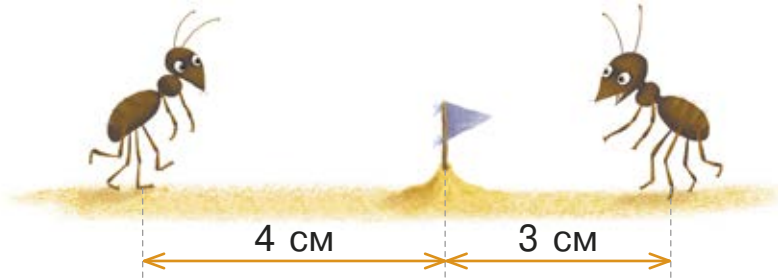
6. Волосся Марічки виросло на 8 см, а волосся Христинки — на 6 см. На скільки сантиметрів більше виросло волосся Марічки?

7. Спочатку лев'яча грива мала довжину 7 см. Потім вона піросла на 3 см. Якої довжини стала лев'яча грива?

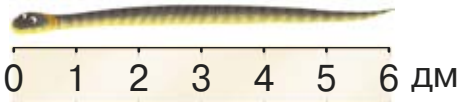
1. Яка відстань між мурашками? Кому ближче до місця зустрічі? На скільки сантиметрів?

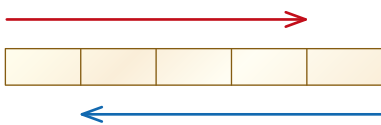
2. Яка довжина ланцюжка? Запиши двома способами.

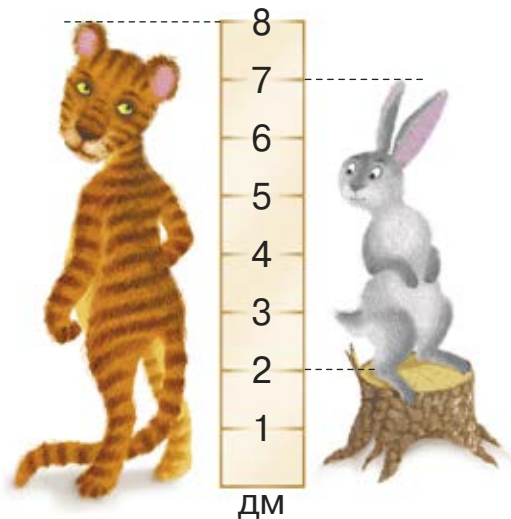
3. На скільки вуж довший ніж в'юн?

4. На скільки червона стрілка довша від синьої?

5. На скільки зайчик нижчий від тигреняти?

6. $5 \text{ дм} \bigcirc 8 \text{ дм} - 2 \text{ дм}$ $7 \text{ см} + 3 \text{ см} \bigcirc 10 \text{ см}$
 $6 \text{ см} \bigcirc 1 \text{ см} + 4 \text{ см}$ $9 \text{ дм} - 7 \text{ дм} \bigcirc 3 \text{ дм}$
 $9 \text{ см} \bigcirc 5 \text{ см} + 4 \text{ см}$ $6 \text{ дм} - 6 \text{ дм} \bigcirc 1 \text{ дм}$

7. Розв'яжи задачі про левеня.

а) Щоб мати довжину 10 дм, хвостикові левеняти ще треба вирости на 4 дм. Яка довжина хвостика левеняти зараз?

б) Висота левеняти 7 дм. На скільки йому ще треба підрости, щоб мати висоту 10 дм?

Урок 79. Лічба десятками

У сусідньому лісі — неврожай. Білочка, їжачок та снігур вирішили надіслати сусідам пакунки з харчами.

1. Скільки шишок збирала білочка?

Довідничок

10 одиниць (од.) — це **1** десяток (дес.)

2. Скільки десятків опеньків збирала білочка? Скільки десятків горіхів? Скільки десятків насінин?

Довідничок

2 десятки — це **двадцять** — **20**

3 десятки — це **тридцять** — **30**

4 десятки — це **сорок** — **40**

3. Скільки десятків яблук везе їжачок? Скільки десятків груш? А чорносливу?

Довідничок

5 десятків — це **п'ятдесят** — **50**

6 десятків — це **шістдесят** — **60**

7 десятків — це **сімдесят** — **70**

4. Скільки десятків ягід горобини надсилає сусідам снігур? Скільки десятків хробачків? Скільки десятків насінин?

Довідничок

8 десятків — це **вісімдесят** — **80**

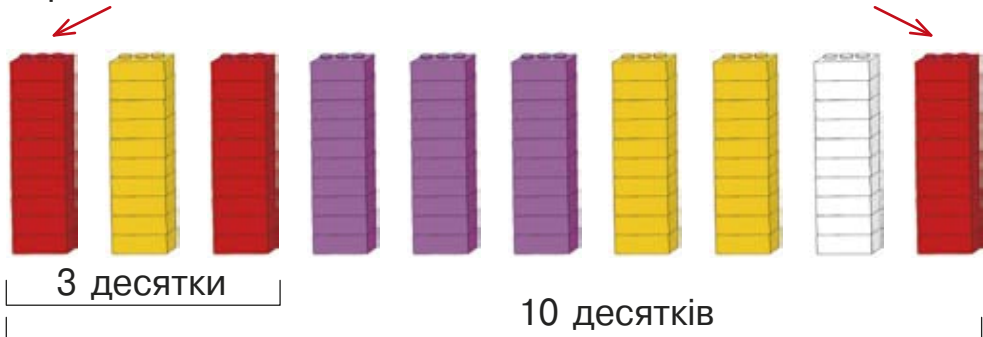
9 десятків — це **дев'яносто** — **90**

10 десятків — **це сто** — **100**

5. Поки дорослі пакували посилки, діти склали однакові за розміром вежі.

перший десяток

десятий десяток

- 1) Зі скількох деталей складається кожна вежа?
- 2) Де менше деталей: у першому десятку чи в останньому?
- 3) Скільки десятків деталей у всіх вежах разом?
- 4) Що більше: 3 дес. чи 10 дес.? 6 дес. чи 4 дес.?
- 5) Скільки десятків деталей білого кольору?

Довідничок

Числа, які закінчуються на нуль,
називаються **круглими**.

10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100 —
круглі числа.

6. Лисичка має 1 десяток намистин. 4 намистини лисичка взяла для сережок. Із решти намистин лисичка зробила коралі. Скільки намистин у коралях?

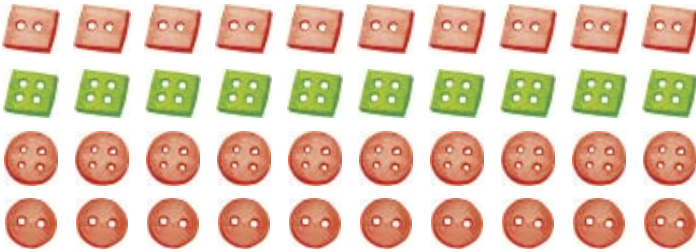
7. Майстер-бобер виготовив 3 десятки дерев'яних ложок.

10 ложок купила родина зайців. Скільки десятків ложок залишилось у майстра-бобра?

У кравчині-їжачихи є різне швейне приладдя.

1. Полічи десятками ґудзики.

1) Скільки десятків ґудзиків мають форму круга? Форму чотирикутника? Яких ґудзиків більше?

2) Скільки десятків ґудзиків мають зелений колір? Червоний колір? Яких ґудзиків менше?

3) Скільки десятків ґудзиків мають по 2 дірки? Скільки — по 4 дірки? Чи порівну ґудзиків, що мають по 2 і по 4 дірки?

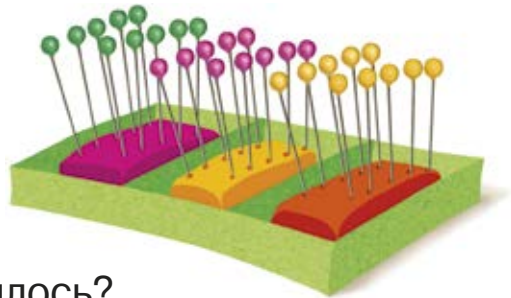

4) Їжачиха взяла з першого ряду перший ґудзик, з другого — останній, з третього — другий, а з четвертого — перший і п'ятий. Скільки всього ґудзиків взяла їжачиха?

2. Скільки десятків булавок у коробці?

Їжачиха вийняла одну зелену булавку. Скільки зелених булавок залишилось?

Скільки десятків булавок залишилося в коробці?

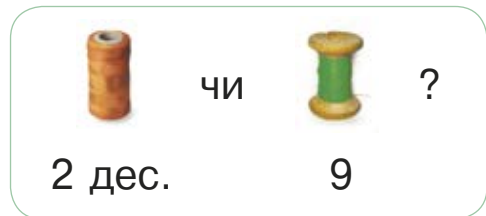
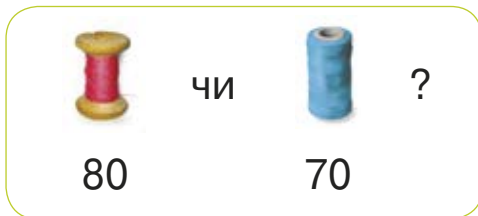
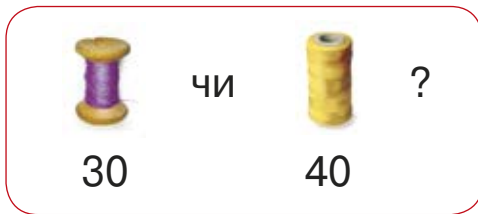

3. Скільки десятків наперстків у їжачихи?

Їжачисі подарували ще 9 наперстків. Скільки десятків наперстків стало в їжачихи? Скільки наперстків не вистачає до трьох десятків?

4. Порівняй кількість катушок на кожній плашці.

5. 2 десятки котів вийшли полювати на мишей. 10 котів невдовзі втомились і заснули. Скільки котів продовжують полювання?

6. Склади з чисел 20, 50, 90 три нерівності зі знаком «>» і три нерівності зі знаком «<».

1. Обчисли усно.

$$2 \text{ дес. } \img alt="butterfly" data-bbox="220 185 280 230"/> + 4 \text{ дес. } \img alt="butterfly" data-bbox="415 185 475 230"/>$$

$$7 \text{ дес. } \img alt="button" data-bbox="615 185 675 230"/> + 3 \text{ дес. } \img alt="button" data-bbox="810 185 870 230"/>$$

$$6 \text{ дес. } \img alt="bell" data-bbox="225 255 285 308"/> - 2 \text{ дес. } \img alt="bell" data-bbox="415 255 475 308"/>$$

$$5 \text{ дес. } \img alt="pear" data-bbox="615 255 675 308"/> - 1 \text{ дес. } \img alt="pear" data-bbox="810 255 870 308"/>$$

2. Прочитай довідничок. Обчисли вирази.

Довідничок

$40 + 20 = 60$, тому що 4 дес. плюс 2 дес. — це 6 дес., або 60

$70 - 30 = 40$, тому що 7 дес. мінус 3 дес. — це 4 дес., або 40

$$30 + 10$$

$$20 + 40$$

$$30 - 20$$

$$90 - 30$$

$$50 + 30$$

$$80 + 20$$

$$50 - 10$$

$$100 - 40$$

3. У шафі висіло 50 курток. Гномики одягнули 30 курток, а потім ще 10. Скільки всього курток одягнули гномики? Скільки курток залишилось у шафі?

4. $9 - 6 + 3$

$7 + 3 - 8$

$5 + 4 + 1$

$90 - 60 + 30$

$70 + 30 - 80$

$50 + 40 + 10$

5. Равлик купив 10 карамельок, а потім ще 2 десятки. Ящірка купила 3 десятки карамельок. У кого більше карамельок?

6. Назви два наступні числа в кожному ряду.

20, 40, 60, ?, ?

90, 70, 50, ?, ?

7. Надійка та Михайлик задумали число. Надійка збільшила своє число на 10, а Михайлик зменшив своє число на 10. Вони обоє отримали число 70. Яке число задумала Надійка, а яке — Михайлик?

Урок 82. Числа 11–20

1. Запиши числа від 1 до 10 в прямому та зворотному порядку.

Довідничок

Нині кажуть:

десять

Колись говорили:

дцять

2. Розглянь. Прочитай. Доповни.

«1 і 10» **одинадцять — 11**

«2 і 10» **дванадцять — 12**

«3 і 10» **тринадцять — 13**

«4 і 10» **чотирнадцять — 14**

«5 і 10» ..... — **15**

.... — **16**

.... — **17**

..... ? **вісімнадцять — 18**

..... ? **дев'ятнадцять — 19**

«10 і 10» ? **двадцять — 20**

3. На які кнопки має натиснути мишка, щоб набрати код до комори: 10, дванадцять, тринадцять, п'ятнадцять, вісімнадцять, чотирнадцять, одинадцять, шістнадцять, дев'ятнадцять, 20? Запиши ці числа.

4. Вибери найбільше та найменше числа на кожній рукавиці. Запиши.

5. Запиши числа в порядку зростання.

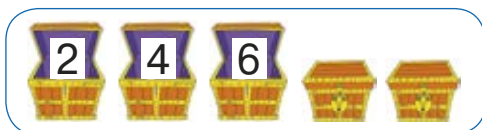
6. Постав запитання до задач і розв'яжи їх.

1) У пані сови було 50 книжок. На іменини їй подарували ще 10 книжок. Скільки ... стало у ... ?

2) Пані сова має перевірити 30 зошитів. 10 із них уже перевірені. Скільки ... ?

7. Продовж ряди. Назви числа у закритих скринях.

1235

Урок 83

54321

1. Розглянь, як можна отримати числа від 11 до 20.

  $10 + 1 = 11$

  $10 + 2 = 12$

  $10 + 3 = 13$

  $10 + 4 = 14$

  $10 + 5 = 15$

  $10 + 6 = 16$

  $10 + 7 = 17$

  $10 + 8 = 18$

  $10 + 9 = 19$

  $10 + 10 = 20$

2. Запиши сусідів чисел: 11, 13, 18, 15, 19.

3. Зайчєня має 10 морквин. Скільки ще потрібно морквин, щоб їх стало 12; 15; 19; 20?

4. Лисичка запросила в гості друзів. Десяток із них запросила по телефону, а чотирьох — письмово. Скільки друзів запросила лисичка?

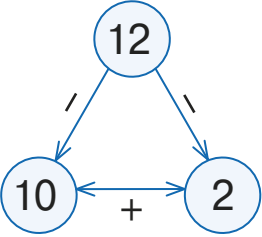
5. Поясни, як за малюнками склали сімейство рівностей та числову трійку. Доповни записи.

і $10 + 2 = 12$

  $12 - 2 = \square\square$

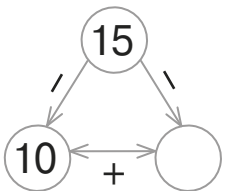
  $12 - 10 = \square$

$10 + 5 = 15$

$15 - 5 = \square\square$

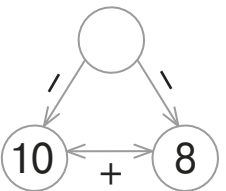
$15 - \square\square = \square$

$10 + 8 = 18$

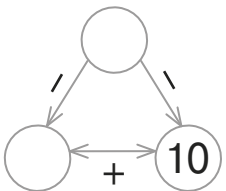
$18 - \square = \square\square$

$18 - 10 = \square$

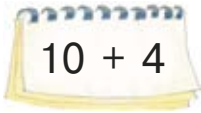

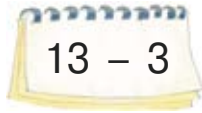
$10 + 10 = 20$

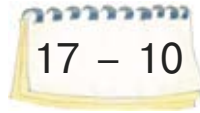
$\square\square - \square\square = \square\square$

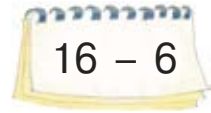

6.

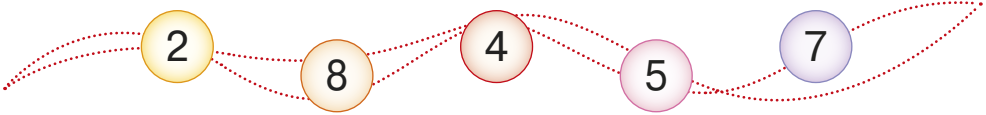
 $10 + 4$

 $13 - 3$

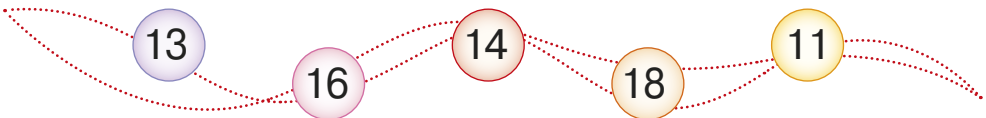
 $17 - 10$

 $16 - 6$

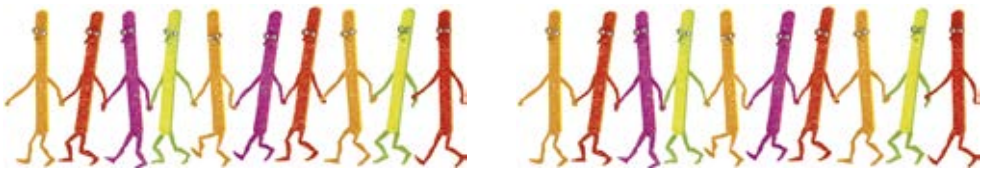
7. Збільш кожне число на 10.

8. Зменш кожне число на 10.

Урок 84. Лічба з лічильними паличками

1. Розклади на парті 10 паличок.

1) Візьми першу, дев'яту, останню.

2) Візьми в руку десяток паличок. Яке це число? Назви найменше та найбільше числа першого десятка.

2. Розклади 10 паличок. Докладай по одній паличці та лічи до 20.

Довідничок

Числа від **11** до **20** утворюють **другий десяток.**

3. Назви найменше та найбільше числа другого десятка.

4. Яке число розташоване між 15 і 17; між 11 і 13; між 11 і 9?

5. Назви числа від 15 до 20.
Яке число передує числу 16?

6. Назви числа від 20 у зворотному порядку.

7. Назви числа від 15 до 10. Що спільне мають усі ці числа? Яке з цих чисел найбільше? Найменше?

8. Назви числа від 16 до 7. На які дві групи можна розбити ці числа?

9. Поклади на парту один десяток паличок і ще 3 палички. Скільки всього паличок? Назви сусідів цього числа.

10. Поклади на парту 14 паличок. Забери десяток. Скільки паличок залишилося? Поклади десяток назад. Забери 4 палички. Скільки паличок залишилося?

11. Розклади 20 паличок.
Об'єднай їх у пари. Скільки є пар?
Полічи двійками до 20 і назад.

Довідничок

Числа, що закінчуються
на **0, 2, 4, 6, 8**, є **парними**;
на **1, 3, 5, 7, 9**, — **непарними**.

12 14 16 18 20 — парні числа
другого десятка.

12. Запиши числа в порядку зростання. Вони
парні чи непарні?

17 11 13 19 15

Урок 85. Розрядна таблиця

1. Розглянь малюнки та **розрядні таблиці**. До-
повни усно решту таблиць.

десятки	одиниці
1	3

→ 13

десятки	одиниці
2	0

→ 20

десятки	одиниці
	4

→ 4

→	десятки	одиниці	→	<input type="text"/>
	<input type="text"/>	<input type="text"/>		<input type="text"/>

→	десятки	одиниці	→	<input type="text"/>
	<input type="text"/>	<input type="text"/>		<input type="text"/>

→	десятки	одиниці	→	<input type="text"/>
	<input type="text"/>	<input type="text"/>		<input type="text"/>

→	десятки	одиниці	→	<input type="text"/>
	<input type="text"/>	<input type="text"/>		<input type="text"/>

Довідничок

число десятків

число одиниць

↙ ↘
12 — двоцифрове число

2. Прочитай і запиши числа за розрядними таблицями.

дес.	од.
1	2
1	5
1	7

дес.	од.
7	0
1	0
9	0

дес.	од.
	5
	3
	9

3. Запиши числа. Яке з них одноцифрове?

1 дес. 5 од.

3 дес.

1 дес. 9 од.

8 од.

4.

$5 + 5 + 2$

$10 + 6 - 10$

$14 - 4 - 1$

$7 + 3 + 3$

$10 + 8 - 8$

$13 - 3 + 4$

$1 + 9 + 1$

$10 + 10 - 10$

$20 - 10 - 10$

5. Випиши з кожної пари більше число. Скільки в кожному з них десятків та одиниць?

 8 чи 18		 19 чи 14		 16 чи 15
 20 чи 12		 9 чи 11		 10 чи 1

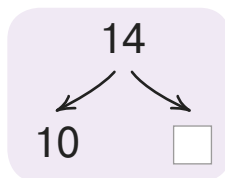
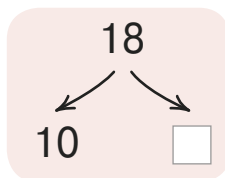
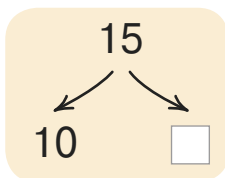
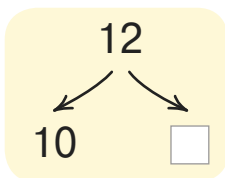
 6. Я — парне число другого десятка. Моє число одиниць більше ніж 6. Відгадай мене.

7. Із одного страусового яйця можна приготувати 10 порцій омлету. Скільки порцій омлету можна приготувати з двох страусових яєць?

1. Добери числа у віконця.

2. Обчисли за зразком.

$$11 + 2 = 13$$

$$13 - 2 = 11$$

$12 + 4$

$14 + 5$

$16 - 2$

$17 - 6$

$15 + 2$

$18 + 1$

$18 - 3$

$19 - 5$

3. Котик підгодував рибку хробачками. Перша рибка з'їла 11 хробачків, друга — 8. Скільки всього хробачків з'їли рибки?

4. Жабеня вирішило намалювати 15 кружечків, а насправді намалювало на 4 менше. Скільки кружечків намалювало жабеня?

5. Дика кішка може прожити 5 років, а домашня — на 10 років довше. Скільки років може прожити домашня кішка?

6. На виставці було 18 писанок і 7 крашанок. На скільки менше було крашанок, ніж писанок?

7. Доповни задачу та розв'яжи її.

У кошику ... 18 морквин. ... 5 морквин ... кролику. Скільки морквин ... у кошику?

1235

Урок 87

5432

1. З чисел 10, 16, 12, 8, 17, 18, 11 випиши:

більші ніж 10,
але менші ніж 13

більші ніж 15,
але менші ніж 18

3.

$10 \bigcirc 11$

$14 \bigcirc 16$

$9 \bigcirc 19$

$18 \bigcirc 18$

4.

$11 + 3 \bigcirc 13$

$15 + 0 \bigcirc 0 + 14$

$16 - 3 \bigcirc 13$

$16 - 5 \bigcirc 11 + 1$

$13 \bigcirc 19 - 3$

$18 - 2 \bigcirc 18 - 1$

$13 \bigcirc 12 + 2$

$12 + 4 \bigcirc 14 + 2$

5. У магазині було 16 гірських велосипедів, а спортивних — на 3 більше. Скільки спортивних велосипедів було в магазині?

6. На уроці фізкультури дітям видали 19 пар лиж і 8 пар ковзанів. Чого більше — лиж чи ковзанів? На скільки пар?

7. Як із числа ліворуч отримати число, що праворуч?

$$7 \rightarrow 17$$

$$10 \rightarrow 20$$

$$11 \rightarrow 1$$

$$3 \rightarrow 13$$

$$16 \rightarrow 6$$

$$19 \rightarrow 9$$

Урок 88. Знаходження невідомого доданка

1. Білочка Рудя поклала в порожню торбинку 10 горішків: 6 лісових і декілька грецьких.

Як дізнатися, скільки грецьких горішків у торбинці?

Міркування: якщо забрати з торбинки всі лісові горішки, то в торбинці залишаться лише грецькі. Отже, $10 - 6 = 4$ (грецькі горішки).

Довідничок

$$6 + ? = 10$$

$\downarrow$ $\downarrow$ $\downarrow$
 доданки   сума

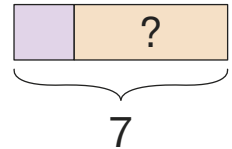
Схема:

6	?
---	---

Підказка: $\ominus$ 10

Щоб знайти невідомий доданок, треба від суми відняти відомий доданок.

2. Перемалюй і доповни схему. Розв'яжи задачу. Семеро козенят вчили уроки. Двоє читали «Буквар», а решта — писали літери. Скільки козенят писали літери?

3. Зробивши уроки, семеро козенят пішли бавитися на галявину. Дехто стрибав зі скакалкою, а троє — грали у футбол. Скільки козенят стрибали зі скакалкою?

4. У їжачка — 4 грибочки. Скільки грибочків у білочки, якщо раз у них 17 грибочків?

5. Бегемотик задумав число. Потім він додав до нього 2 і отримав число 15. Яке число задумав бегемотик?

6.

60 - 10	80 - 40	50 + 30	40 + 20
---------	---------	---------	---------

1. Прочитай задачу. Хто з цуценят — Тотошко чи Горошко — розв'язав задачу правильно? Поясни.

У коробці є 10 м'ячиків. Серед них 4 сині м'ячики, решта — червоні. Скільки червоних м'ячиків у коробці?

Тотошко:

$$10 + 4 = 14 \text{ (м'ячиків)}$$

Горошко:

$$10 - 4 = 6 \text{ (м'ячиків)}$$

2. Цуценята Тотошко та Горошко складають капці на полиці.

1) Тотошко приніс 3 капці зеленого кольору і кілька капців синього кольору. Усього — 10 капців. Скільки синіх капців приніс Тотошко?

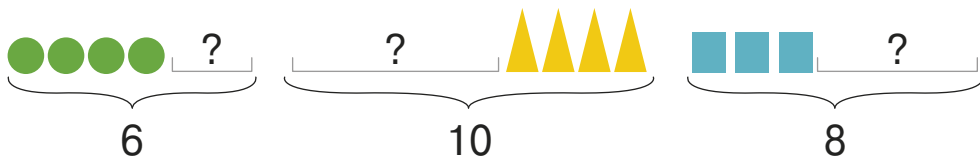
2) Горошко приніс 6 капців. Усі, крім одного, мали дірку. Скільки капців без дірок приніс Горошко?

3) На двох полицях 16 капців. На другій полиці — 4 капці. Скільки капців на першій полиці?

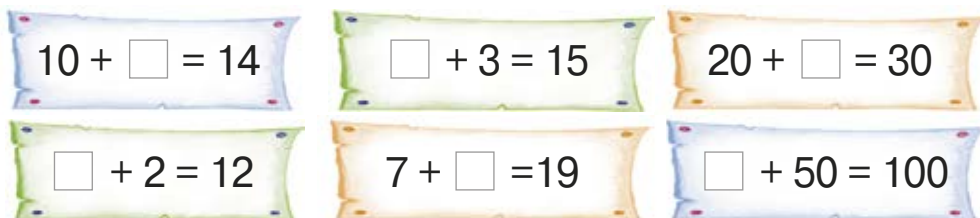

3. 14 кошенят заснуло. Трьом із них приснився тато, а іншим — мама. Скільком кошенятам приснилася мама?

4. Ось три схеми. Знайди невідомі доданки.

5. Знайди невідомий доданок.

6. Черепаха почала читати книжку в суботу. У неділю вона прочитала ще 10 сторінок.

За два дні прочитано 40 сторінок. Скільки сторінок прочитала черепаха в суботу?

7. Придумай історію про таємне число. Використай слова і числа в рамочках. Знайди це таємне число.

додати   Якщо   3   отримаємо

до   таємне число,   18.

1. Білочка Рудя вийняла з торбинки 5 грибочків. Після того в торбинці залишилося 2 грибочки. Скільки грибочків було в торбинці спочатку?

Міркування: Якщо повернути назад у торбинку 5 грибочків, то дізнаємося, скільки грибочків було у торбинці спочатку: $2 + 5 = 7$ (грибочків).

Довідничок

зменшуване

від'ємник

різниця

$? - 5 = 2$

Схема:

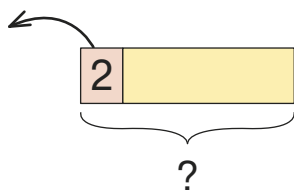
5	2
---	---

?

Підказка: $\oplus$

Щоб знайти невідоме зменшуване, треба до різниці додати від'ємник.

2. Перемалюй і доповни схему. Розв'яжи задачу.
 Каченята грали у футбол. Після того як на штрафну лаву сіло двоє каченят, на полі залишилося 14 гравців. Скільки всього каченят грало в футбол?

3. Знайди невідоме зменшуване.

$$\square - 2 = 12$$

$$\square - 3 = 16$$

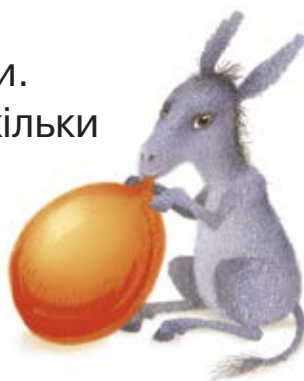
$$\square - 30 = 50$$

$$\square - 10 = 10$$

$$\square - 8 = 11$$

$$\square - 40 = 60$$

4. Ослик надував повітряні кульки.
 6 кульок луснуло, а 10 вціліло. Скільки кульок намагався надути ослик?

5. Кіт Матвій задумав число.
 Якщо відняти від нього 20, то залишиться 30. Яке число задумав кіт Матвій?

- Зменшуване — 19, від'ємник — 8. Яка різниця?
-

Було	Посмажили	Залишилося
	 ?	 7 яєць

Як дізнатися, зі скількох яєць посмажили яєшню?

Міркування: треба від усіх яєць, що були в лотку, відняти ті, що залишилися. Отже, $10 - 7 = 3$ (яйця)

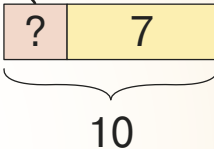
Довідничок

зменшуване
↓
10

від'ємник
↓
?

різниця
←
7

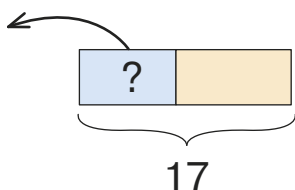
$10 - ? = 7$

Схема:

Підказка: ⊖

Щоб знайти невідомий від'ємник, треба від зменшуваного відняти різницю.

3. Перемалюй і доповни схему. Розв'яжи задачу.
В акваріумі ката Леопольда плавало 17 рибок. Після того як він подарував декілька рибок друзям, в акваріумі залишилося 10 рибок. Скільки рибок кіт Леопольд подарував друзям?

4. На килимку гралося 13 кошенят. Усі кошенята, крім двох, побігли пити молочко. Скільки кошенят побігли пити молоко?

5. Назви невідомі компоненти. Запиши рівності, вставляючи числа у $\square$.

$$3 + \square = 18$$

$$17 - \square = 7$$

$$\square - 30 = 70$$

$$\square + 6 = 10$$

$$\square - 4 = 14$$

$$100 - \square = 80$$

6. Білченя залізло високо на гілку. Злякавшись сороки, воно спустилося на 5 гілок униз і опинилося на четвертій гілці знизу. На котру гілку залізло білченя спочатку?

1. Розглянь таблицю чисел **першої сотні**. Яких чисел не вистачає?

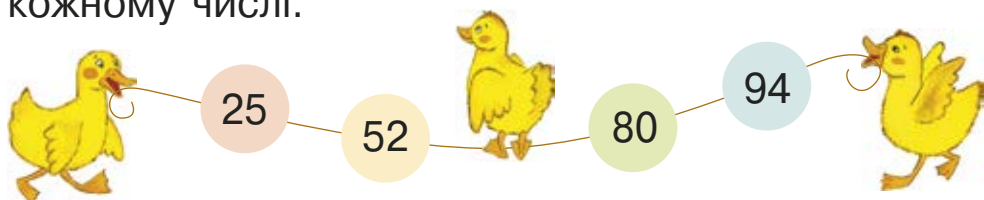
1	2	3	4	5	☐	7	8	9	10	— перший десяток
11	12	13	14	15	16	17	☐	19	20	— другий десяток
21	22	23	☐	25	26	27	28	29	30	— третій десяток
31	☐	33	34	35	36	37	38	39	40	— ?
41	42	43	44	45	46	☐	48	49	50	— п'ятий десяток
51	52	53	54	55	56	57	58	☐	60	— ?
☐	62	63	64	65	66	67	68	69	70	— ?
71	72	73	74	75	76	77	78	79	☐	— ?
☐	82	83	84	85	86	87	88	89	☐	— ?
91	92	93	94	☐	96	97	98	99	100	— десятий десяток

— Сто!

- 1) Скільки всього чисел у сотні?
- 2) Скільки всього десятків у числі 100?
- 3) Назви найменше і найбільше число першої сотні.
- 4) Назви числа, які стоять між 35 і 42; між 78 та 83.
- 5) Яке число є трицифровим?
- 6) Які числа мають 3 десятки?

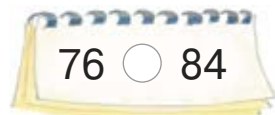
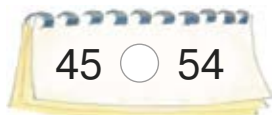
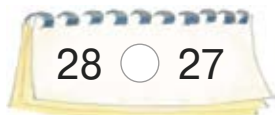
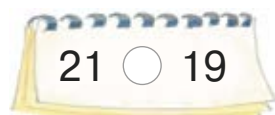
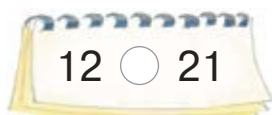
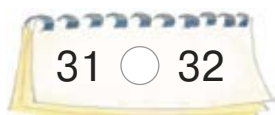
2. Назви кількість десятків і кількість одиниць у кожному числі.

Яке число має найбільше десятків? А яке число має найменше?

3.

4.

14, 7, 41, 6, 70, 100, 99, 50, 2, 38

- 1) Запиши числа в порядку зростання.
- 2) Назви серед чисел найбільше число; найменше число.
- 3) Обведи круглі числа; підкресли парні числа.
- 4) Випиши одноцифрові числа; збільш кожне на 10.

5. Під час ранкової зарядки тато віджався від підлоги 30 разів, а син — 10 разів. На скільки більше віджимань зробив тато, ніж син?

6. Мій старший брат підтягнувся на турніку 11 разів, а тато — на 5 разів більше. Скільки разів підтягнувся тато?

Урок 93. Розрядні доданки

1. Математичний диктант. Запиши:

- п'ятнадцять, п'ятдесят один, шістнадцять, шістдесят, сорок два;
- «сусідів» числа 20; числа 41; числа 69;
- усі числа між 77 та 82;
- усі круглі числа між 35 та 72.

2. Розглянь довідничок і розклади числа на розрядні доданки за зразком.

Довідничок

розряд десятків $\left\langle \begin{matrix} 12 \\ 45 \end{matrix} \right\rangle$ розряд одиниць

Зразок: $12 = 10 + 2$ $45 = 40 + 5$
розрядні доданки

$23 = 20 + \square$	$\dots$	$38 = \square + \square$	$\dots$	$98 = \square + \square$
$41 = \square + 1$	$\dots$	$56 = \square + \square$	$\dots$	$64 = \square + \square$

3. Прочитай і запиши числа за розрядними таблицями.

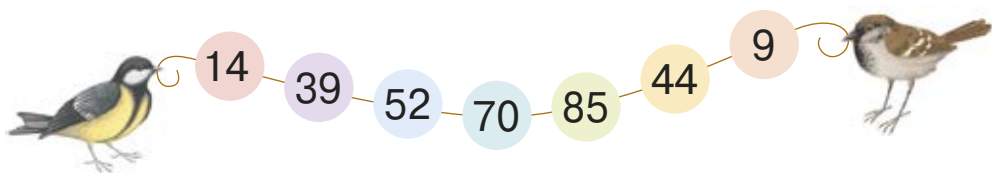
дес.	од.
2	5
4	2
7	3

дес.	од.
8	0
	4
6	8

дес.	од.
5	6
1	9
9	1

4. Назви кількість десятків і одиниць у кожному числі.

Зразок: 14 — це 1 дес. 4 од.

5. Запиши числа.

1 дес. 5 од.

3 дес. 8 од.

4 дес. 9 од.

3 од.

10 дес.

10 од.

9 дес.

Які з них круглі?

6. Назви три наступні числа в кожному ряду.

15, 25, 35, 45, ?, ?, ?

82, 72, 62, ?, ?, ?

7. На зупинці до автобуса зайшло 5 пасажирів. Тепер у автобусі стало 17 пасажирів. Скільки пасажирів було в автобусі спочатку?

1. Доповни записи.

$$\begin{array}{c} 45 \\ \swarrow \quad \searrow \\ 40 + 5 \end{array}$$

$$45 - 5 = 40$$

$$45 - 40 = \square$$

$$\begin{array}{c} 32 \\ \swarrow \quad \searrow \\ 30 + 2 \end{array}$$

$$32 - \square = \square$$

$$32 - \square = \square$$

$$\begin{array}{c} 67 \\ \swarrow \quad \searrow \\ 60 + \square \end{array}$$

$$\square - \square = \square$$

$$\square - \square = \square$$

2.

$$23 - 3 + 20$$

$$34 - 30 + 4$$

$$49 - 9 - 40$$

$$23 - 20 + 3$$

$$34 - 4 + 30$$

$$96 - 90 - 6$$

3. На вулиці Сонячній 29 будинків. 20 із них — цегляні, а решта — дерев'яні. Скільки дерев'яних будинків на вулиці Сонячній?

4. Після того як Оленка переклеїла з альбому 5 наліпок у щоденник, а 12 — у зошит, наліпок у альбомі не залишилось. Скільки наліпок було в альбомі спочатку?

5. Добери числа у $\square$. Запиши рівності.

$$20 + \square = 26$$

$$\square + 8 = 58$$

$$49 - \square = 9$$

$$62 - \square = 60$$

$$\square - 30 = 7$$

$$\square + 80 = 87$$

6. Запиши всі можливі двоцифрові числа за допомогою цифр 3 і 5. Підказка: їх буде 4.

1235

Урок 95

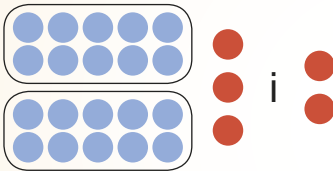

5432

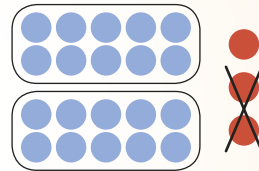
1. Розглянь довідничок. Обчисли вирази.

Довідничок

$$23 + 2 = 25$$

$$23 - 2 = 21$$

$$52 + 3$$

$$36 + 2$$

$$54 + 5$$

$$81 + 8$$

$$34 - 2$$

$$47 - 5$$

$$95 - 2$$

$$76 - 3$$

2. Скільки виразів вовчечка обчислило правильно? Назви помилки й запиши рівності правильно.

$25 - 5 = 2$	$13 + 0 = 13$
$10 + 1 = 9$	$20 + 7 = 90$
$50 - 0 = 5$	$63 - 3 = 60$
$30 + 6 = 9$	$4 + 1 = 41$

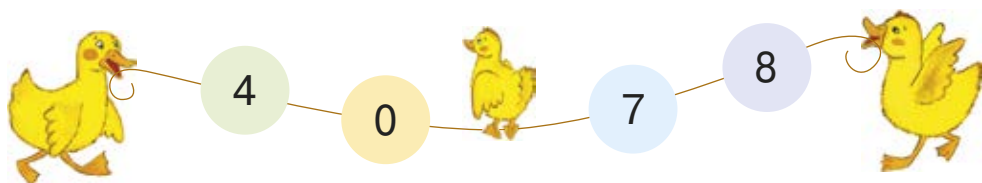
3. За той час, поки серце кита зробило 9 ударів, серце черепахи зробило лише 6 ударів, а серце людини – аж 69 ударів. На скільки більше ударів зробило людське серце, ніж серце кита? Ніж серце черепахи?

4. Скільки тобі років? Скільки років буде тобі через 20 років?

5. Використовуючи цифри, які написали каченята, склади й запиши:

- 1) всі можливі круглі числа;
- 2) три непарні двоцифрові числа;
- 3) найбільше парне двоцифрове число.

1235

Урок 96

5432

1. Запиши числа. Назви їх у порядку зростання.

7 дес.

8 од.

10 дес.

8 дес. 3 од.

2. Один із виразів не належить до кругових. Обчисли вирази, щоб знайти його.

$10 + 7$

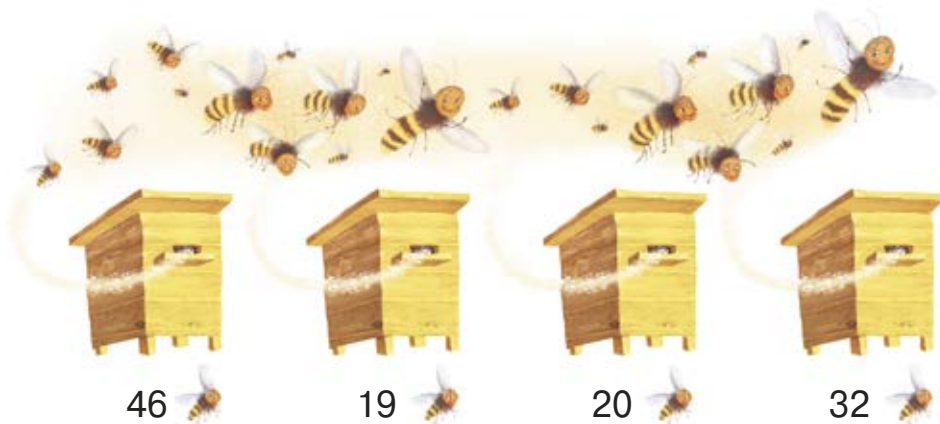
$2 + 8$

$13 + 2$

$12 - 10$

$17 - 5$

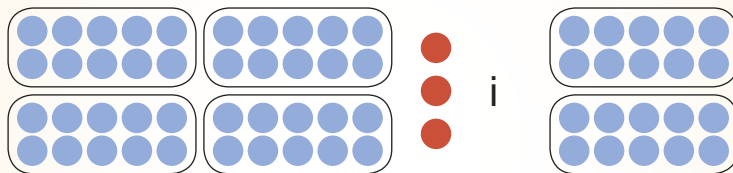
3. Скільки бджілок вилетіло з кожного вулика? Намалюй розрядну таблицю і запиши в ній всі числа від найменшого до найбільшого.

4. Розглянь довідничок і виконай додавання.

Довідничок

$$43 + 20 = 63$$

$$26 + 30$$

$$61 + 10$$

$$53 + 40$$

$$38 + 20$$

$$15 + 70$$

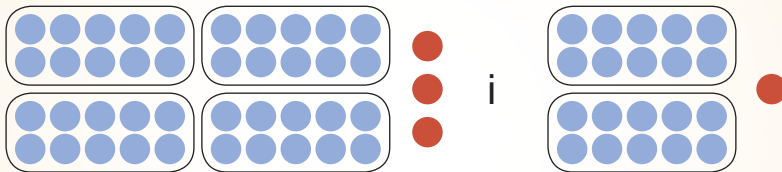
$$44 + 50$$

5. Мамі — 29 років, а бабуся — на 20 років старша. Скільки років бабусі?

6. Розглянь довідничок і виконай додавання.

Довідничок

$$43 + 21 = 64$$

$$15 + 12$$

$$54 + 21$$

$$74 + 15$$

$$32 + 43$$

$$37 + 32$$

$$26 + 73$$

7. Звірята рахують запаси їжі. Склади та обчисли вирази, щоб дізнатися, скільки всього:

- 1) яблук;
- 2) капустин;
- 3) бананів;
- 4) морквин;
- 5) горіхів;
- 6) помідорів.

15	
8	
26	
52	
43	
84	

3	
15	
20	
31	
13	
12	

Чого найбільше? Чого найменше?

1.

$$\begin{array}{ccccccc} 5 - 2 & 7 - 4 & 8 - 6 & 9 - 5 & & & \\ & 50 - 20 & 70 - 40 & 80 - 60 & 90 - 50 & & \end{array}$$

2. Розглянь довідничок. Виконай віднімання.

Довідничок

$$46 - 20 = 26$$

$27 - 10$	.....	$51 - 40$	.....	$93 - 70$
$34 - 20$	.....	$77 - 30$	.....	$82 - 50$

3. Лікар записав вік новонароджених оленят:

- Бембі – 20 днів;
- Кембі – 28 днів;
- Рембі – 10 днів;
- Дембі – 35 днів.

- 1) Хто наймолодший?
- 2) Склади вирази, щоб дізнатися:
  - на скільки днів Кембі старший ніж Рембі?
  - на скільки днів Бембі молодший ніж Дембі?
- 3) Хто народився раніше від усіх?

4. Розглянь довідничок. Виконай віднімання.

Довідничок

$48 - 13 = 35$ $26 - 21 = 5$

$24 - 11$

$99 - 88$

$78 - 75$

$35 - 13$

$55 - 52$

$98 - 28$

5. Дідусеві — 57 років, а тато — на 23 роки молодший. Скільки років татові?

6. Як з'єднати деталі так, щоб утворилось:

- 1) найменше двоцифрове парне число?
- 2) найбільше двоцифрове непарне число?

Запиши ці числа.

Урок 98. Довжина. Метр

1. Як утворився кожний ряд чисел? Продовж його за тим самим правилом.

2. Розглянь, як визначають розмір шапки в сантиметрах.

Визнач таким способом розмір своєї шапки.

3. Згадай, у чому вимірюють довжину предметів.

Довідничок

Метр — ще одна одиниця довжини.

$$1 \text{ м} = 100 \text{ см}$$

$$1 \text{ м} = 10 \text{ дм}$$

4. Жабенята стрибали в довжину. Чиї стрибки мають однакову довжину? Вибери для кожного жабеняти довжину його стрибка.

Скік:

Стриб:

Квак:

Кумка:

2 дм   6 дм

5 дм

5. Голуб піднявся в небо на висоту 100 м, а шпак – на 70 м. Хто піднявся вище? На скільки?

6.

3 м ○ 7 м

2 м ○ 2 дм

10 см ○ 1 дм

5 дм ○ 4 дм

3 см ○ 3 дм

100 см ○ 1 м

7.

- Додай до мене 12, і я стану 17. Яке я число?
- Відними від мене 12, і я стану 17. Хто я?

1235

Урок 99. Час. Година

532

1. Прочитай, котра година на кожному годиннику. На яке число вказує мала стрілка на кожному годиннику? На яке число вказує велика стрілка?

Сьома година

Четверта година

Друга година

Одинадцята година

Довідничок

Час вимірюють у годинах (**год**).

Якщо велика стрілка на 12, то годинник показує цілу годину.

Котра це година — покаже мала стрілка.

2. На годинниках показано час, коли Мурчик пив молочко. Визнач, о котрій годині це було.

3. Як розмістяться стрілки годинника, коли Мурчик:

пішов гуляти?

зустрів пса Барбоса?

увімкнув мультики?

пішов спати?

перша година

п'ята година

восьма година

дев'ята година

4. Маленька стрілка годинника має довжину 5 см, а велика — 7 см. На скільки сантиметрів маленька стрілка коротша за велику? Накресли відрізки такої ж довжини.

- 5.
$16 - 6$	$51 + 10$	$44 + 42$	$62 + 37$
$24 - 20$	$35 + 3$	$44 - 42$	$58 - 25$

1. Порівняй час на годинниках.

Довідничок

Якщо велика стрілка обійшла по колу один раз, а маленька за той час перемістилася до наступного числа, то **минула 1 година**.

2.

1 год ○ 2 год

2 год + 1 год ○ 4 год

3 год ○ 3 год

6 год – 2 год ○ 3 год

Цікаво, що стрілки годинника можна крутити і вперед, і назад. А час неможливо повернути назад.

3. Дві білочки чистили лісові горішки на обід.

Почали о . Закінчили о .

Скільки годин минуло?

4. Після обіду білочки 1 годину прибирали лушпиння.

Почали о .

Коли білочки
закінчили
прибирати?

5. Журавлики одну годину вчилися літати. О котрій годині розпочався урок літання, якщо він закінчився о ?

6. Тато-бобер із сином будували дерев'яний міст.

Почали о

. Закінчили о

Скільки годин тривало будівництво?

7.

17 год – 7 год

10 год + 12 год

48 год – 24 год

24 год – 20 год

40 год – 10 год

72 год + 24 год

1. Працьовитий дятел дві години видзьобував з-під кори комашок.

Розпочав о

Як розташувалися стрілки на годиннику, коли дятел закінчив роботу?

2. Жабка-мандрівниця подорожувала дві години. О котрій годині розпочалася подорож жабки, якщо вона закінчилась о ?

3. Щоб бути сильним, вовк постійно тренується.

З

до

Скільки часу вовк працює зі штангою?

4. Вовк хоче бути не лише сильним, але й розумним. Тому він щодня:

1) Дві години грає в шахи. Початок заняття о 8 годині ранку. Коли закінчується заняття з шахів?

2) Одну годину розв'язує головоломки. Кінець заняття о 5 годині вечора. Коли вовк починає розв'язувати головоломки?

3) Увечері споглядає зорі на небі. Починає о 10 годині вечора і закінчує о 12 годині. Скільки часу вовк споглядає зорі?

5.

$15 - 2 \bigcirc 12$

$34 \bigcirc 14 + 10$

$41 + 23 \bigcirc 32 + 32$

$28 - 10 \bigcirc 19$

$99 \bigcirc 92 + 6$

$65 - 24 \bigcirc 95 - 54$

1235

Урок 102

5432

1. Назви парні числа першого десятка. Назви непарні числа другого десятка.

2. Білочка Краля робить собі зачіску в **парні дні** тижня. У **непарні** — нанизує грибочки на нитку. Переглянь її записник на цей тиждень.

Записник						
Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
7	8	9	10	11	12	13
лютого	лютого	лютого	лютого	лютого	лютого	лютого

1) Назви дні тижня, коли білочка Краля:

- робила зачіску;
- нанизувала грибочки.

2) Чим частіше займалася білочка цього тижня – робила зачіску чи нанизувала грибочки?

3. Увага! Увага!

У лісі оголошується
Тиждень здоров'я.
Звірят запрошують
перевірити зір, слух,
нюх та інше.

Ось графік роботи поліклініки.

	Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
Зір	■	■		■			В и х і д н и й
Слух			■		■	■	
Вага		■	■				
Зріст	■		■				
Пам'ять		■		■		■	
Нюх	■	■	■			■	
Сила	■		■			■	

- 1) У які дні перевіряють зір?
- 2) Коли можна виміряти зріст?
- 3) Що можна перевірити у вівторок?
- 4) Чи можна в один день перевірити зір і слух?
- 5) Коли можна перевірити і пам'ять, і увагу?
- 6) Коли працює лише один лікар?
- 7) У який день приймає найбільше лікарів?
- 8) Який день у поліклініці вихідний?
- 9) Що звірятам перевіряють найчастіше? Чому?
- 10) Ведмедик прийшов у суботу. Що він зможе перевірити?
- 11) Тричі зайченя приходило перевіряти пам'ять, але лікар у ті дні не працював. Які це були дні?

4. Ведмедик Ласун їсть лише корисну їжу. Ось його меню на добу.

Уранці	Малина — 6 жмень	Мед — 5 ложок
Удень	Горішки — 3 жмені	Сік — 4 кухлики
Увечері	Чорниці — 4 жмені	Чай — 3 кухлики

1) Запиши вирази, щоб дізнатися:

- Скільки жмень ягід з'їдає Ласун за добу?
- Скільки кухликів різних напоїв випиває Ласун за добу?
- Скільки ложок меду з'їдає Ласун за два дні?

2) Чи вистачить ведмедику 10 жмень горішків на три дні харчування?

7235

Урок 103. Маса

5432

Довідничок

Усі предмети мають **масу**. Важчим є той предмет, що має більшу масу.

1. Хто важчий?

Зразок:

НЕРІВНОВАГА.

Півник має більшу масу. Він важчий. Курочка має меншу масу. Вона легша.

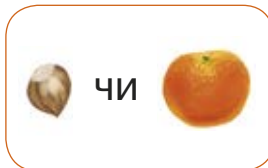
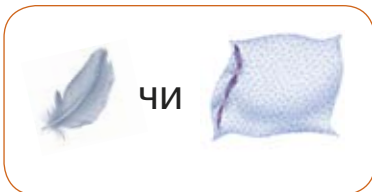
Зразок:

РІВНОВАГА.

Півник і качка мають однакову масу.

2. Визнач «на око» або «зваж» руками, що легше.

3. Що найважче? Що найлегше? Що має однакову масу?

Зразок:

4. Як працюють ці прилади для зважування?

терези

ваги

5. Допоможи журавликові визначити:

1) Що важче?

2) Що легше:

лимон
чи груша?

помідор чи
огірок?

огірок
чи перець?

морквина
чи буряк?

ананас чи
цвітна капуста?

кабачок
чи кавун?

1235

Урок 104. Кілограм

5432

Довідничок

Масу предметів вимірюють у кілограмах (кг)

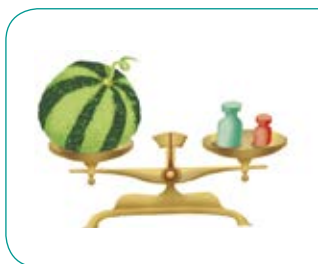
Розглянь гирі для зважування.
Назві їх масу.

1. Розглянь, як журавлик зважив диню.

2. Де можна визначити масу, а де — ні?

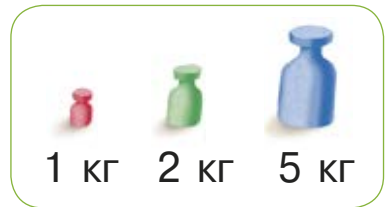
3. Чим відрізняються малюнки? Поясни, як визначили масу капустини.

4. Визнач масу кавуна і масу кукурудзи.

5. У магазин привезли:

Як журавликові перевірити масу кавунів, якщо він має лише три гири: 1 кг, 2 кг і 5 кг?

6. $24 \text{ кг} + 2 \text{ кг}$ $48 \text{ кг} + 20 \text{ кг}$ $29 \text{ кг} - 20 \text{ кг} - 9 \text{ кг}$
 $35 \text{ кг} - 3 \text{ кг}$ $100 \text{ кг} - 30 \text{ кг}$ $15 \text{ кг} - 5 \text{ кг} - 5 \text{ кг}$

1. Левеня і тигреня — спортсмени. Розглянь, чим вони тренуються.

Дай відповіді на запитання:

1) Хто підняв більшу масу:

2) Скільки зрівноважать одну ?

3) Скільки мають таку ж масу, як ?

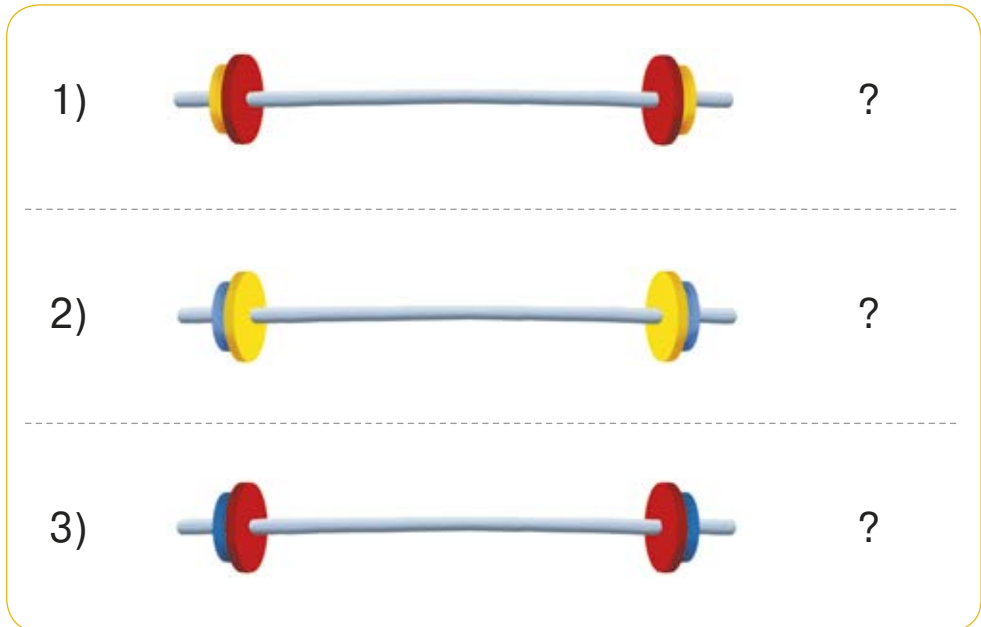
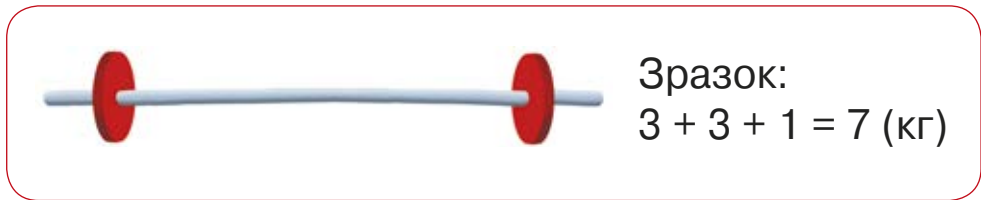
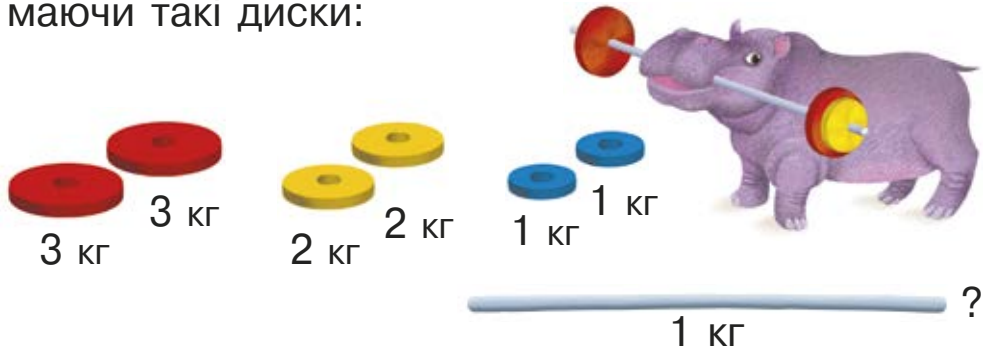
4) Що важче: чи ?

5) Левеня має масу 12 кг. Яка маса ?

6) Маса становить 10 кг.

Яка маса тигрєняти?

2. З кожного боку штанги має бути однакова маса. Штангу якої маси може підняти тренер Бегемот, маючи такі диски:

4) Які диски потрібно взяти, щоб штанга мала масу 5 кг; 3 кг?

3. Яка з трьох іграшок найважча, а яка — найлегша? Чи у кожному завданні це можна визначити?

1)

2)

1235

Урок 106

5432

1. Перелічи птахів у порядку спадання їх маси. Знайди суму та різницю мас найважчого та найлегшого птахів.

82 кг

12 кг

36 кг

5 кг

2 кг

2. На скільки збільшилася маса дитини: від народження до року; від року до 7 років; від народження до 7 років?

Немовля

3 кг

1 рік

10 кг

7 років

23 кг

3. Вовк важить 45 кг, а лисичка — на 32 кг легша. Яка маса лисички?

4. На скільки кілограмів мама важча за своє дитинча?

48 кг

6 кг

89 кг

18 кг

5.

$50 \text{ кг} + 17 \text{ кг} \bigcirc 70 \text{ кг}$

$49 \text{ кг} \bigcirc 18 \text{ кг} + 31 \text{ кг}$

$33 \text{ кг} - 3 \text{ кг} \bigcirc 3 \text{ кг}$

$40 \text{ кг} \bigcirc 0 \text{ кг} + 14 \text{ кг}$

$32 \text{ кг} - 10 \text{ кг} \bigcirc 12 \text{ кг}$

$78 \text{ кг} \bigcirc 99 \text{ кг} - 12 \text{ кг}$

1. Перелічи тварин у порядку зростання їх маси. Знайди суму та різницю маси двох найлегших тварин.

85 кг

63 кг

45 кг

14 кг

100 кг

58 кг

2. Хто легший — поросятко чи індик? На скільки?

10 кг

3. Мама-кенгуру з дитинчам у сумці разом важать 67 кг. Дитинча важить 5 кг. Скільки кілограмів важить мама-кенгуру?

4. Склади задачу й розв'яжи її.

яблук,

3 однієї яблуні

на ... більше.

6 кг

а з другої —

53 кг

зібрали

5. Журавлик зважує цукор. У нього є такі гири:

5 кг

1 кг

1 кг

Як за один раз зважити:

- 1) 2 кг цукру? 6 кг цукру? 7 кг цукру?
- 2) 4 кг цукру? 3 кг цукру?

6. У магазин привезли кавуни. Після того як продали 42 кавуни, у магазині залишилося ще 17 кавунів. Скільки кавунів привезли в магазин?

7. Випиши й обчисли вирази, у яких:

- 1) сума більша ніж 70;
- 2) зменшуване дорівнює 50;
- 3) від'ємник — непарне число.

$90 - 5$

$50 - 40$

$4 + 84$

$50 + 34$

$9 + 40$

$76 - 23$

$17 + 60$

$51 + 15$

$19 - 8$

1. Кожна посудина має **місткість**.

Довідничок

Місткість можна вимірювати у літрах (л).

Місткість
першої банки — 1 л,
другої банки — 2 л,
третьої банки — 3 л.

2. Ведмедик хоче розлити з бочки мед у літрові, або дволітрові, або трилітрові банки. Скільки для цього потрібно:

- 1) літрових банок?
- 2) дволітрових банок?
- 3) трилітрових банок?

3. Їжачиха знає: щоб зварити 1 склянку рисової каші, треба 2 склянки води. Скільки склянок води потрібно для двох склянок рисової каші?

4. Із соняшникового насіння хом'ячки приготували 7 л олії. Частину олії подарували мишкам і 4 л залишили собі. Скільки літрів олії хом'ячки подарували мишкам?

5. У яку посудину поміщається найменше води? У яку — найбільше? У яку — стільки ж, як у глечик?

Лисеня перевірило, що:

6. Скільки склянок соку в 2 л ? 3 л ?

7. Білочка налила молоко в однакові глечики:

Де найбільше молока?
Де найменше?

З першого глечика випили 1 склянку молока, а з третього — 3 склянки. Скільки молока залишилось у кожному глечику? Порівняй.

8. Мешканці рукавички поливають горід. Дай відповіді на запитання.

- 1) Скільки літрів води в кожного звірятка?
- 2) На скільки більше літрів води в лисиці, ніж у жабки?
- 3) На скільки менше літрів води в кабана, ніж у вовка?
- 4) Скільки літрів води ще треба зайцю, щоб мати стільки ж, як у ведмедя?
- 5) Скільки літрів води має витратити лисиця, щоб у неї було стільки ж, як у мишки?
- 6) Що можна зробити, аби у ведмедя та вовка води стало порівну? Знайди три способи.

9. Журавлик з України надіслав друзям-пінгвінам 17 л калинового сиропу. Щоб вилікувати кашель, пінгвіни взяли 7 л сиропу, а решту заховали між крижинами. Скільки літрів сиропу заховали пінгвіни?

10. Як зайчикові відміряти 1 л морквяного соку, якщо у нього є дволітрова банка і трилітровий глечик?

11. Круть і Верть залили в бак трактора 19 л пального. Щоб зорати пшеничне поле, витратили 9 л пального. Чи вистачить решти пального, щоб зорати таке саме житнє поле?

Урок 110. Вартість. Гроші

Країна Купляндія, або Все про гроші

Довідничок

Гроші бувають:

паперові

металеві

↓
гривні (грн)

↙ ↘
копійки (к.)   гривня

Металеві гроші називаються **монетами**.

Паперові гроші:

Монети:

Довідничок

Вартість однієї гривні — 100 копійок:
1 грн = 100 к.

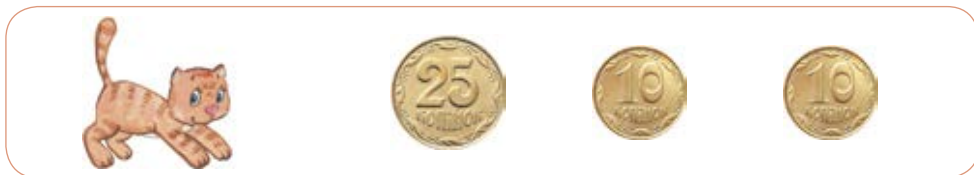
1. Скільки **монет** має жабенья? Скільки це **копійок**?

Скільки монет має поросся? А скільки це копійок?

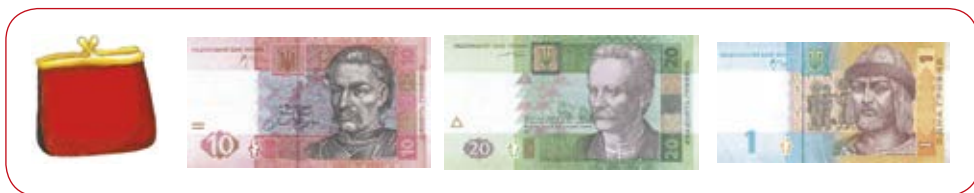
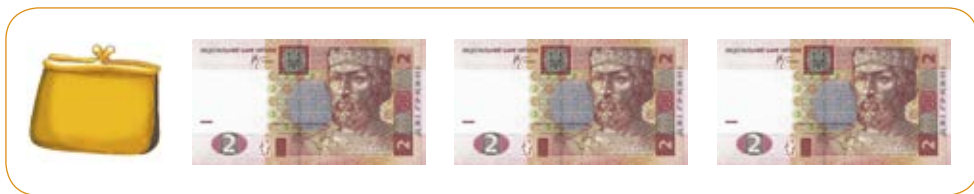
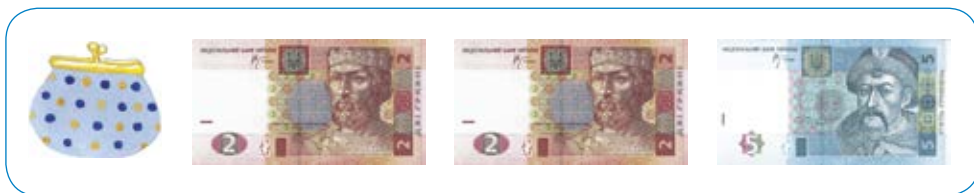
2 монети
35 копійок

2. Дізнайся, хто скільки копійок зібрав. Хто має найбільше грошей? Хто найменше?

3. Скільки гривень у кожному гаманці? У якому гаманці найбільше грошей? У якому найменше?

ЧИСЛА. ДІЇ З ЧИСЛАМИ	
Лічба. Правила лічби. Порядкова лічба.....	4
Числа першого десятка.....	13
ВЕЛИЧИНИ	
Час. Доба. Дні тижня.....	40
ПРОСТОРОВІ ВІДНОШЕННЯ	
Точка. Пряма. Крива. Замкнена лінія. Незамкнена лінія.....	44
Промінь. Відрізок. Ламана.....	47
ЧИСЛА. ДІЇ З ЧИСЛАМИ	
Склад чисел 2 – 10.....	55
Дії додавання і віднімання.....	74
Числовий ряд.....	81
Парні та непарні числа.....	86
Задача. Складання задач.....	92
Збільшення та зменшення числа.....	97
Читання прикладів. Задачі.....	110
МАТЕМАТИЧНІ ВИРАЗИ. РІВНОСТІ. НЕРІВНОСТІ	
Числовий вираз. Доданок, доданок, сума.....	111
Зменшуване, від'ємник, різниця.....	125
ГЕОМЕТРИЧНІ ФІГУРИ	
Круг. Кут.....	132
Трикутник, чотирикутник, п'ятикутник, шестикутник.....	136
Куб. Піраміда. Куля. Циліндр. Конус.....	140
ВЕЛИЧИНИ	
Вимірювання. Довжина. Сантиметр. Дециметр.....	144
Лічба десятками. Числа 11 – 20.....	156
Знаходження невідомого доданка.....	175
Знаходження невідомого зменшуваного.....	179
Знаходження невідомого від'ємника.....	181
Сотня.....	183
ВЕЛИЧИНИ	
Довжина. Метр.....	193
Час. Година.....	195
Маса. Кілограм.....	204
Місткість. Літр.....	216
Вартість. Гроші.....	220

Відомості про користування підручником

№ з/п	Прізвище та ім'я учня / учениці	Навчальний рік	Стан підручника	
			на початку року	у кінці року
1				
2				
3				
4				
5				

Навчальне видання

ГІСЬ Ольга Михайлівна

ФІЛЯК Ірина Василівна

«МАТЕМАТИКА» підручник для 1 класу закладів загальної середньої освіти

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Редактор *І. В. Єфімова*. Помічник редактора *Ю. В. Завгородня*.
Ілюстрації та макет *О. М. Гись*. Технічний редактор *А. В. Пліско*. Коректор *Н. В. Красна*.

Н470072У Формат 70×90/16. Папір офсетний.
Гарнітура Прагматика. Друк офсетний. Ум. друк. арк. 16,38.

ТОВ Видавництво «Ранок»,
вул. Кібальчича, 27, к. 135, Харків, 61071.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 5215 від 22.09.2016.
Адреса редакції: вул. Космічна, 21а, Харків, 61145.
E-mail: office@ranok.com.ua. Тел. (057) 719-48-65, тел./факс (057) 719-58-67.

Підручник надруковано на папері українського виробника

З питань придбання продукції видавництва «Ранок» звертатися за тел.:

у Харкові – (057) 727-70-80;	Львові – (032) 244-14-36;
Києві – (044) 599-14-53, 377-73-23;	Миколаєві та Одесі – (067) 551-10-79;
Вінниці – (0432) 55-61-10;	Черкасах – (0472) 51-22-51;
Дніпрі – (056) 785-01-74, 789-06-24;	Чернігові – (0462) 93-14-30.
Житомирі – (067) 122-63-60;	E-mail: commerce@ranok.com.ua.